

โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

เล่มที่ 13 : กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

ISBN 978-974-286-202-2

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กุมภาพันธ์ 2550

คำนำ

ลุ่มน้ำบางปะกงเป็นลุ่มน้ำที่สำคัญทางภาคตะวันออกของประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัด ฉะเชิงเทราและนครนายก บางส่วนของจังหวัดชลบุรี สระบุรี และปราจีนบุรี สภาพของลุ่มน้ำเดิมมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสถานการณ์ของลุ่มน้ำในปัจจุบันเกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากมาย เช่น ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินผิดประเภทในพื้นที่ป่าไม้-ป่าชายเลน ปัญหาการขาดแคลนน้ำ คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็ม ปัญหาความขัดแย้งระหว่างการใช้ประโยชน์พื้นที่น้ำจืดและน้ำเค็ม ปัญหามลพิษในชุมชนเมืองและอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังขาดการประสานงานและกระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เป็นหลักการพื้นฐาน คือ การใช้กระบวนการ AFP (Area-Function-Participation) นั่นคือ จะต้องดำเนินการในเชิงพื้นที่ มีหน้าที่ของแต่ละส่วนที่ชัดเจน และที่สำคัญที่สุดคือการมีส่วนร่วม ซึ่งการดำเนินการเชิงพื้นที่ มีหลายรูปแบบ เช่น การจัดการทรัพยากรน้ำนิยมแบ่งพื้นที่ในการบริหารเป็นต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ ขณะที่ข้อมูลหลากหลายในลุ่มน้ำบางปะกงเป็นปัญหาเรื่องการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจนเกินศักยภาพการรองรับของพื้นที่ ทั้งจากการเพิ่มขึ้นของประชากร มีอัตราเร่งทางเศรษฐกิจที่สูงมาก โดยเฉพาะโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก หรือ Eastern Seaboard ที่เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2524 ขณะที่การขยายตัวของชุมชนและพื้นที่อุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทิศทางและต่อเนื่อง ดังนั้น การศึกษานี้จึงได้ดำเนินการในมิติของระบบนิเวศ ซึ่งเป็นการบริหารจัดการในแต่ละพื้นที่ นิเวศหลักๆ ครอบคลุม 5 มิตินิเวศหลัก ได้แก่ นิเวศป่าไม้ นิเวศเมือง ชุมชน และอุตสาหกรรม นิเวศเกษตรกรรม นิเวศแหล่งน้ำ และนิเวศชายฝั่งทะเล มีความมุ่งหวังที่จะทำให้เกิดความสมดุลขึ้น ทั้งภายในและระหว่างนิเวศ ทั้งนี้ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกระดับ ตั้งแต่ตำบล อำเภอและทั้งลุ่มน้ำ โดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง จากทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชน ประชาชน นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้แทนหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง มากกว่า 2,000 คน เพื่อสื่อสารองค์ความรู้ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และค้นหาเพื่อให้ได้ประเด็นปัญหาที่ชัดเจนที่เกิดขึ้นในพื้นที่ลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์สถานการณ์และสภาพปัญหา ร่วมกับทฤษฎี แนวคิด นโยบายและแผนที่เกี่ยวข้อง ได้นำมาบูรณาการเป็น แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ทั้งนี้ จากการศึกษา พื้นที่แต่ละนิเวศมีปัญหาที่มีความจำเป็นต้องดำเนินงานอย่างเร่งด่วน ได้ประสาน กระชับการดำเนินงานกับภาคส่วนในพื้นที่ เพื่อดำเนินกิจกรรมนำร่อง อันมุ่งหวังที่จะกระตุ้นและเป็นบทเรียน (Lesson Learn) ให้กับชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความตระหนักในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปอย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการครั้งนี้ ทำให้ได้ผลการศึกษาที่ชัดเจนและสมบูรณ์ อันจะเป็นผลให้เกิดส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ลุ่มน้ำ เพื่อผลในการยกระดับคุณภาพชีวิต คงความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง ดังวิสัยทัศน์ที่ร่วมกันเสนอว่า **“ร่วมบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างสมดุล อนุรักษ์ฟื้นฟูนิเวศให้สมบูรณ์ เกื้อกูลคุณภาพชีวิต”**

โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

รายงานโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงประกอบด้วยเอกสาร 15 เล่ม ดังนี้

- เล่มที่ 1 รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (ภาษาไทย)
- เล่มที่ 2 รายงานสรุปสำหรับผู้บริหาร (ภาษาอังกฤษ)
- เล่มที่ 3 รายงานหลัก
- เล่มที่ 4 แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
- เล่มที่ 5 นิเวศป่าไม้
- เล่มที่ 6 นิเวศเกษตรกรรม
- เล่มที่ 7 นิเวศเมือง ชุมชน และอุตสาหกรรม
- เล่มที่ 8 นิเวศแหล่งน้ำ
- เล่มที่ 9 นิเวศชายฝั่งทะเล
- เล่มที่ 10 คู่มือการใช้ระบบภูมิสารสนเทศทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เล่มที่ 11 คู่มือการใช้ระบบสนับสนุนการตัดสินใจ
- เล่มที่ 12 การดำเนินกิจกรรมกระบวนการมีส่วนร่วม
- เล่มที่ 13 กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง**
- เล่มที่ 14 เอกสารเผยแพร่
- เล่มที่ 15 บทเรียนท้องถิ่น “ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต”

สารบัญ

เล่มที่ 13 กิจกรรมนาร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

เรื่อง	หน้า
1. หลักการและเหตุผล	1
2. กรอบและวิธีการในการดำเนินงาน	4
2.1 วัตถุประสงค์	4
2.2 เป้าหมาย	4
2.3 พื้นที่ดำเนินการ	4
2.4 วิธีดำเนินการ	4
3. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนาร่อง	6

กิจกรรมนาร่อง

กิจกรรมที่ 1.	กิจกรรมการจัดทำแนวเขตผืนป่าเชื่อมต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	14
กิจกรรมที่ 2.	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น	22
กิจกรรมที่ 3.	กิจกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี	29
กิจกรรมที่ 4.	กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ในลักษณะวิสาหกิจชุมชน	49
กิจกรรมที่ 5.	กิจกรรมจัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์โดยท้องถิ่น	54
กิจกรรมที่ 6.	กิจกรรมการนาร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำคลองท่าลาดและริมแม่น้ำบางปะกง	62
กิจกรรมที่ 7.	กิจกรรมการนาร่องการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น กรณีศึกษานิเวศชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เกาะธรรมชาติท่าข้าม และท่าเรือชมโลมา	68
กิจกรรมที่ 8.	กิจกรรมการจัดทำระบบสื่อความหมายเพื่อการศึกษาธรรมชาติวิทยาและท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เกาะธรรมชาติท่าข้ามและท่าเรือชมโลมา	84

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
กิจกรรมที่ 9. กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง	96
กิจกรรมที่ 10. กิจกรรมนำร่องจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ข้อมูลความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	100
กิจกรรมที่ 11. กิจกรรมการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระบบลุ่มน้ำ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)	112
กิจกรรมที่ 12. กิจกรรมการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)	119
กิจกรรมที่ 13. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	134
กิจกรรมที่ 14. กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศ ในลุ่มน้ำคลองท่าลาด	148

กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ นิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

1. หลักการและเหตุผล

“การพัฒนาลุ่มน้ำที่ยั่งยืน” เป็นแนวคิดของกระบวนการดำเนินงานเพื่อจัดการกับทรัพยากรในลุ่มน้ำที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชนและสังคมโดยรวม โดยไม่ทำลายความสมดุลของระบบนิเวศในลุ่มน้ำ หรือยังคงความสมดุลของพืช สัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิต รวมทั้งการดำรงอยู่ของชุมชนบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน การเพิ่มศักยภาพ ของการพัฒนาลุ่มน้ำ อาจมีความจำเป็นต้องนำ “เทคโนโลยี” เข้าไปในกระบวนการพัฒนาและจัดการลุ่มน้ำ ทั้งนี้ ต้องเป็นเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ลุ่มน้ำนั้นๆ มิใช่การเพิ่มเทคโนโลยีขั้นสูงเข้าไปพัฒนาลุ่มน้ำ ขณะเดียวกันก็เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างมหาศาล “พัฒนาลุ่มน้ำอย่างไร...จึงจะยั่งยืน” จึงเป็นเรื่องที่ต้องสร้างกระบวนการทัศนทางความคิดเชิงบูรณาการ มีระบบการวางแผนและพัฒนาแบบองค์รวม เป็นการพัฒนาครอบคลุมทั้งมิติทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้เกิดดุลยภาพของการพัฒนา เช่น การวางแผนการใช้ที่ดินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ การจัดการป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชน การพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำแบบคู่ขนาน (Dual Track) กล่าวคือ เป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนเพื่อการยังชีพควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อขาย เศรษฐกิจยังชีพนั้นให้ความสำคัญกับการใช้ทรัพยากรในลุ่มน้ำเพื่อการดำรงอยู่ แก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชน เน้นความพอมีพอกิน ไม่ฟุ้งเฟ้อ เป็นการดำรงชีวิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ในการอนุรักษ์ สงวน คุ้มครอง และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำ ทรัพยากรทุกประเภท หากขาดการอนุรักษ์แล้ว ย่อมมีความเสื่อมโทรมในที่สุด ซึ่งความเสื่อมของทรัพยากรอาจเกิดจากความไม่ชัดเจนในนโยบายในการจัดการทรัพยากรหลักของประเทศ ขาดความรู้ ขาดความเข้าใจ ขาดจิตสำนึก หรือขาดความตระหนักในการใช้ทรัพยากร ขาดการควบคุม ดูแลและการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดกับผู้ที่ละเมิด ขาดภูมิคุ้มกันทางสังคมในการสนับสนุน ส่งเสริมและดูแลชุมชนที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากร ดังนั้น การพัฒนาลุ่มน้ำ จึงต้องใช้แนวทางสายกลางในการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนา โดยต้องกำหนดนโยบายของรัฐให้มีความชัดเจนในเรื่องการสงวนและคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ ชุมชนท้องถิ่นต้องมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการร่วมมือกับรัฐในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ลุ่มน้ำ โดยที่ชุมชนเหล่านั้นต้องสามารถเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างเป็นธรรมและเท่าเทียม ขณะเดียวกันก็มีการจัดการใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องตามหลักการอนุรักษ์วิทยา

ในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงควรให้ความสำคัญกับแนวคิดชุมชนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการลุ่มน้ำ เนื่องจากชุมชนเป็นศูนย์กลางของปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในลุ่มน้ำนั้นมีย่อยมากที่จะเกิดจากอิทธิพลจากธรรมชาติ ส่วนใหญ่แล้วเป็นผลมาจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น การจัดการที่ง่ายที่สุดคือ ห้ามมิให้มนุษย์ใช้ทรัพยากร ซึ่งคงเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้ไม่ได้เลย แต่ถ้าต้องยอมให้มนุษย์ใช้ทรัพยากร จำเป็นต้องการเริ่มต้นที่การจัดการกับชุมชนเป็นลำดับแรกสุด การจัดการกับตัวชุมชน เป็นลักษณะของการดำเนินงานที่เป็นพลวัต เพราะชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทั้งความนึกคิด ความรู้สึก อารมณ์ ความต้องการ การจัดการต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของทุกฝ่ายในการจัดการทรัพยากรแบบร่วมมือกัน (Co-management) มีการกำหนดกติกาในการจัดสรรและแบ่งปันทรัพยากรอย่างเป็นธรรมใช้ทรัพยากรแบบไม่ทำลายล้าง สร้างการเรียนรู้ของชุมชนในการเปลี่ยนพฤติกรรมในการอนุรักษ์ทรัพยากรให้มากขึ้น ไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะให้เกิดแนวคิดในการบริหารจัดการลุ่มน้ำโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง เพราะตราบดีที่หน่วยงานของรัฐยังเห็นว่าการจัดการลุ่มน้ำควรผูกขาดกับภาครัฐ เมื่อนั้นก็ยากที่จะเกิดแนวร่วมของชุมชนในการสนับสนุนการบริหารจัดการ การจัดการก็ยังคงเป็นลักษณะแยกส่วนเช่นเดิม การเริ่มต้นจึงควรมาจากการขยายความคิดและหลักปรัชญาในเรื่องนี้ให้เป็นที่ยอมรับในสังคมวงกว้าง โดยเฉพาะทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรชุมชน ควรได้ปรับมุมมองการจัดการทรัพยากรโดยคำนึงว่าทุกฝ่ายเป็นหุ้นส่วนในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การจัดการจึงควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการมากขึ้น

การจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำในแนวคิดเดิม ส่วนใหญ่เน้นหนักไปที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านลงไปช่วยเหลือกับกลุ่มชุมชนที่ประสบปัญหาในการพัฒนาต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้รับผลของการพัฒนาที่ได้ดำเนินการลงไป โดยที่ชุมชนมักเป็นผู้รับผลของการพัฒนาฝ่ายเดียว ขาดกระบวนการปฏิสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมทั้งสองฝ่าย (Interactive Participation) ในขณะที่กระบวนการที่คนใหม่เน้น เน้นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพิงตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถจัดการทรัพยากรในชุมชนได้อย่างยั่งยืนด้วยตัวของชุมชนเอง

จากผลการศึกษาโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องต้นแบบการบูรณาการในการบริหารจัดการในเชิงระบบนิเวศของลุ่มน้ำ ซึ่งได้ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ สภาพปัญหาในเชิงระบบ และใช้กิจกรรมการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นตั้งแต่ระดับชุมชน ตำบล อำเภอ จังหวัดและลุ่มน้ำสาขาได้ร่วมคิด ร่วมสร้างวิสัยทัศน์

**“ร่วมบริหารจัดการลุ่มน้ำอย่างสมดุล
อนุรักษ์ฟื้นฟูนิเวศให้สมบูรณ์
เกื้อกูลคุณภาพชีวิต”**

และยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ซึ่งเป็นพื้นที่นำร่องนี้ อันประกอบด้วย

1. สงวน อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงให้อยู่ในภาวะสมดุลและคงความอุดมสมบูรณ์
2. ใช้ประโยชน์ทรัพยากรในลุ่มน้ำอย่างอนุรักษ์และยั่งยืน สอดคล้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. ควบคุมป้องกันมลพิษ เสริมสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี
4. เสริมสร้างความเข้มแข็งในการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อการบริหารจัดการแบบบูรณาการเชิงรุก
5. พัฒนานองค์ความรู้และส่งเสริมการวิจัยเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการระบบนิเวศลุ่มน้ำ

ดังนั้น เพื่อให้การแปลงผลการศึกษา ในอันที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงให้มีความสมดุลและยั่งยืน โดยการนำเอายุทธศาสตร์ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนนี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างสรรคกิจกรรมเพื่อนำความตระหนัก และความสำนึกในการอนุรักษ์ของคนในท้องถิ่น มาดำเนินการเพื่อสร้างความเชื่อมั่น และจูงใจในการเข้ามาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมติดตามผล ของภาคีที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น จึงได้เสนอ **กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง** ร่วมกับจัดตั้งศูนย์ประสานการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงขึ้นเป็นศูนย์กลางการประสานงานเพื่อถ่ายทอดแนวคิด ถ่ายทอดเทคโนโลยี สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งให้การส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในลุ่มน้ำ ภายใต้การมีศูนย์ประสานงานที่มีความพร้อมและคล่องตัวในการดำเนินงาน ซึ่งสนับสนุนด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพร่วมกับท้องถิ่นนี้ อันจะสามารถเป็นกลไกประสานความร่วมมือและสนับสนุนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้ต่อเนื่อง ตลอดจนส่งผ่านแนวคิดในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำที่ถูกต้องเหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติในลุ่มน้ำและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ทำให้การบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงสามารถเป็นไปตามแนวทางการจัดการลุ่มน้ำอย่างยั่งยืนโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งและสืบสานได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. กรอบและวิธีการในการดำเนินงาน

2.1 วัตถุประสงค์

1. ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงสู่ท้องถิ่น เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการแปลงผลการศึกษาไปดำเนินการร่วมกับท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม
2. พัฒนาและนำร่องกิจกรรมเพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกของภาคีผู้เกี่ยวข้องในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและปลูกฝังให้องค์กรและชุมชนท้องถิ่นได้นำไปพัฒนาและยึดเป็นแนวทางปฏิบัติ รวมทั้งการสร้างเสริมความเข้มแข็งและสืบสานความยั่งยืนให้กับทุกภาคีที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำในท้องถิ่น
3. ประสานงาน ร่วมมือ และให้การสนับสนุน แก่เครือข่ายองค์กร ชุมชน และบุคคลที่ดำเนินการในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกงเพื่อให้มีกรอบทิศทาง การดำเนินงานเป็นเอกภาพ โดยมีชุมชนท้องถิ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างเข้มแข็งและสืบสานได้อย่างยั่งยืน

2.2 เป้าหมาย

ดำเนินการกิจกรรมนำร่องเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง โดยมี ศูนย์ประสานการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ทำหน้าที่ประสานงานเพื่อสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งบุคคล หน่วยงานและองค์กรในลุ่มน้ำบางปะกง รวมทั้งดำเนินการกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก ความร่วมมือ และมีส่วนในการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในลุ่มน้ำบางปะกง ได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศของลุ่มน้ำให้กับท้องถิ่นอย่างยั่งยืนต่อไป

2.3 พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง

2.4 วิธีดำเนินการ

1. จัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นศูนย์กลางเชื่อมโยงเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีต่างๆ ในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ และฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

2. ประชาสัมพันธ์และนำศูนย์และประสานงานเครือข่าย

3. คัดเลือกโครงการหรือกิจกรรมนำร่องเพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ส่งเสริมการสร้าง ความตระหนัก สร้างจิตสำนึก และสนับสนุนการป้องกัน แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง เป็นแนวทางในการอนุรักษ์และฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงที่เป็นรูปธรรม โดย

- ศึกษาวิเคราะห์จากผลการศึกษาและกำหนดโครงการโดยสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและกลุ่มบริษัทที่ปรึกษา
- กิจกรรมที่เสนอผ่านกิจกรรม กระบวนการมีส่วนร่วม การประชุม สัมมนา ที่ดำเนินการใน โครงการมาโดยลำดับ
- กิจกรรมที่เสนอขอรับการสนับสนุนหน่วยงาน องค์กรชุมชน หรือประชาชนในท้องถิ่น มีความ ต้องการและมีความพร้อมในการร่วมดำเนินการ

โดยมีหลักเกณฑ์ข้อพิจารณาเพื่อคัดเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม ภายใต้งบประมาณที่กำหนดไว้ของ โครงการและครอบคลุม เพื่อสอดคล้องกับสภาพปัญหาและยุทธศาสตร์ที่นำเสนอของลุ่มน้ำบางปะกงให้เกิด ประโยชน์สูงสุด ประกอบด้วย

- เป็นโครงการที่ส่งเสริมการสร้างความตระหนัก สร้างจิตสำนึก และสนับสนุนการป้องกัน แก้ไขปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเป็นแนวทางในการอนุรักษ์และ ฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงที่เป็นรูปธรรม
- เป็นโครงการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการและฟื้นฟูนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงใน ผลการศึกษาของโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
- เป็นโครงการที่หน่วยงาน องค์กรชุมชน หรือประชาชนในท้องถิ่น มีความต้องการและมีความ พร้อมในการร่วมดำเนินการแต่ยังขาดงบประมาณสนับสนุน
- เป็นโครงการที่สามารถดำเนินการนำร่องได้แล้วเสร็จและประเมินผลได้ในระยะเวลาที่กำหนด ของโครงการ
- เป็นโครงการนำร่องที่สามารถนำไปสืบสานดำเนินการขยายผลต่อเนื่อง หรือสามารถนำ ผลสัมฤทธิ์ไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ เพื่อนำไปประยุกต์ในพื้นที่อื่นๆ ได้

4. ดำเนินกิจกรรมตามแผนและมีการติดตามและประเมินผลรายกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

5. จัดทำสรุปผลการดำเนินงานของโครงการและกิจกรรมนำร่องต่างๆ พร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อเป็น ประโยชน์ในการพัฒนาต่อไป

3. สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนำร่อง

ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ได้ดำเนินการกิจกรรมนำร่อง 14 กิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมสร้างความตระหนักและจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมสร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม กิจกรรมเสริมสร้างความเข้มแข็งในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น และกิจกรรมในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในอนาคต ดังนี้

การดำเนินงานกิจกรรมนำร่อง ภายใต้การประสานงานและสนับสนุนของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกลุ่มบริษัทที่ปรึกษาได้รับความร่วมมือดำเนินการอย่างดียิ่งจากหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้าสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในท้องถิ่น ได้ดำเนินการในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ.2549 จนถึงเดือนมกราคม พ.ศ.2550 ดังนี้

บัญชีกิจกรรมนำร่องภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

ลำดับ	กิจกรรมนำร่อง	พื้นที่นำร่อง
1	กิจกรรมการจัดทำแนวเขตผืนป่าเชื่อมต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	อ.สนามชัยเขต จ.ฉะเชิงเทรา
2	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น	อ.เมือง จ.นครนายก
3	กิจกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี	จ.นครนายก และ จ.ฉะเชิงเทรา
4	กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ในลักษณะวิสาหกิจชุมชน บ้านบ่อนกลาง	ต.ท่าช้าง อ.เมือง จ.นครนายก
5	กิจกรรมการจัดเวทีชุมชน และกิจกรรมการบริหารจัดการพื้นที่บึงพระอาจารย์โดยภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น	บึงพระอาจารย์ จ.นครนายก
6	กิจกรรมการนำร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำคลองท่าลาดและริมแม่น้ำบางปะกง	จ.ฉะเชิงเทรา
7	กิจกรรมการนำร่องการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น กรณีศึกษานิเวศชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เกาะธรรมชาติท่าข้าม และท่าเรือชมโลมา	อ.บางปะกง จ.ฉะเชิงเทรา

บัญชีกิจกรรมนาร่องภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

ลำดับ	กิจกรรมนาร่อง	พื้นที่นาร่อง
8	กิจกรรมการจัดทำระบบสื่อความหมายเพื่อการศึกษารวมชาติวิทยาและท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เกาะธรรมชาติท่าข้าม และท่าเรือชมโลมา	เกาะท่าข้าม และปากอ่าวบางปะกง
9	กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง	กองประสานฯ 3 สผ.
10	กิจกรรมการจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ข้อมูลความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเทศบาล ต.ท่าข้าม
11	กิจกรรมการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระบบลุ่มน้ำ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)	จ.นครนายก และ จ.ฉะเชิงเทรา
12	กิจกรรมการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)	จ.นครนายก และ จ.ฉะเชิงเทรา
13	กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	จ.นครนายก และ จ.ฉะเชิงเทรา
14	กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศ ในลุ่มน้ำคลองท่าลาด	ลุ่มน้ำคลองท่าลาด จ.ฉะเชิงเทรา

แทรกตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

(แผ่นที่ 1)

แทรกตารางสรุปผลการดำเนินกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

(แผ่นที่ 2)

แทรกตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

(แผ่นที่ 3)

แทรกตารางสรุปผลการดำเนินกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

(แผ่นที่ 4)

แทรกตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

(แผ่นที่ 5)

แทรกตารางสรุปผลการดำเนินกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

(แผ่นที่ 6)

กิจกรรมที่ 1 : กิจกรรมการจัดทำแนวเขตผืนป่าเชื่อมต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

1. ความนำ

เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ภาคตะวันออก ซึ่งเป็นพื้นที่คุ้มครองที่มีความสำคัญมากอีกแห่งหนึ่งของประเทศ และจัดเป็นมรดกล้ำค่าทางธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั้ง 3 ระดับ คือ ในระดับสังคมแห่งชีวิต ระดับชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่พบในพื้นที่ โดยเฉพาะที่หายาก และกำลังจะสูญพันธุ์ และระดับพันธุกรรม ซึ่งพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดที่พบตามธรรมชาติไม่ว่าจะเป็นพืชพรรณหรือสัตว์ป่า นอกจากนี้ พื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าแห่งนี้ ยังเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารของพื้นที่ภาคตะวันออก เป็นแหล่งป้องกันภัยธรรมชาติ และความแห้งแล้งให้กับราษฎรโดยรอบพื้นที่ เป็นพิพิธภัณฑสถานธรรมชาติทางด้านชีวภาพและกายภาพ เป็นห้องค้นคว้าและปฏิบัติการสำหรับนักเรียน นิสิต ประชาชน และพิพิธภัณฑสถานที่น่าสนใจแสวงหาความรู้ รวมถึงเป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งในโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ในพื้นที่ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถที่ทรงมีพระราชประสงค์ให้มีการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าเพื่อให้มีสภาพอุดมสมบูรณ์สำหรับเป็นแหล่งต้นน้ำลำธารและรักษาสภาพแวดล้อม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสภาพพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน มีสภาพเป็นป่าลุ่มต่ำทำให้ง่ายต่อการบุกรุกยึดถือ เข้าครอบครองเพื่อทำประโยชน์ในพื้นที่ป่า และง่ายต่อการเข้าไปลักลอบล่าสัตว์ป่า ประกอบกับปัญหาแนวเขตไม่ชัดเจน ซึ่งเป็นปัญหาหลักในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์และเป็นปัญหาที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับราษฎรที่เข้าทำประโยชน์ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชได้ดำเนินการรังวัด ปรับปรุงแนวเขตภูมิประเทศโดยการฝังหลักเขตและติดป้ายแนวเขตในปี พ.ศ.2547 - 2548 สำหรับการทำแนวเขตของป่า ได้ทำเป็นถนนป่าไม้แล้วเสร็จบางส่วน

ในปี พ.ศ.2547 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนได้ร่วมกับนายอำเภอสนามชัยเขต กองร้อยทหารพราน 1306 และหน่วยป้องกันรักษาพันธุ์ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ร่วมกันแก้ปัญหาราษฎรที่บุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าในตำบลท่ากระดาน อำเภอสนามชัยเขต ออกจากพื้นที่ และดำเนินการปลูกป่าทดแทนตลอดจนการผนวกผืนป่าเข้าด้วยกัน เป็นการเพิ่มพื้นที่ป่ากว่า 10,000 ไร่ ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และทำการปรับปรุงเส้นทางป่าไม้ตามแนวเขตให้เกิดความชัดเจน อันจะสามารถป้องกันปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามกฎหมาย และสะดวกในการตรวจลาดตระเวนของเจ้าหน้าที่และเป็นไปด้วยความตกลงร่วมกันของเจ้าหน้าที่กับราษฎรในท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันได้รับงบประมาณการดำเนินการในผืนป่าท้องที่ อำเภอสนามชัยเขต เชื่อมต่อกับอำเภอท่าตะเียบ จัดทำแนวเขตดังกล่าวเป็นระยะทาง 25 กิโลเมตร ซึ่งหากจะให้แนวเขตมีความสมบูรณ์จำเป็นต้องมีการจัดทำถนนแนวเขตใน

ระยะทาง 5 กิโลเมตร ในพื้นที่อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา จะทำให้แนวเขตของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าในบริเวณนี้ มีความชัดเจน สมบูรณ์ และเป็นตัวอย่างของการตกลงร่วมกันในการปักในแนวเขตด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการนิเวศป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สนับสนุนการแก้ไขปัญหาแนวเขตไม่ชัดเจน การแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างมีส่วนร่วม และการผนวกผืนป่าตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

2. วัตถุประสงค์

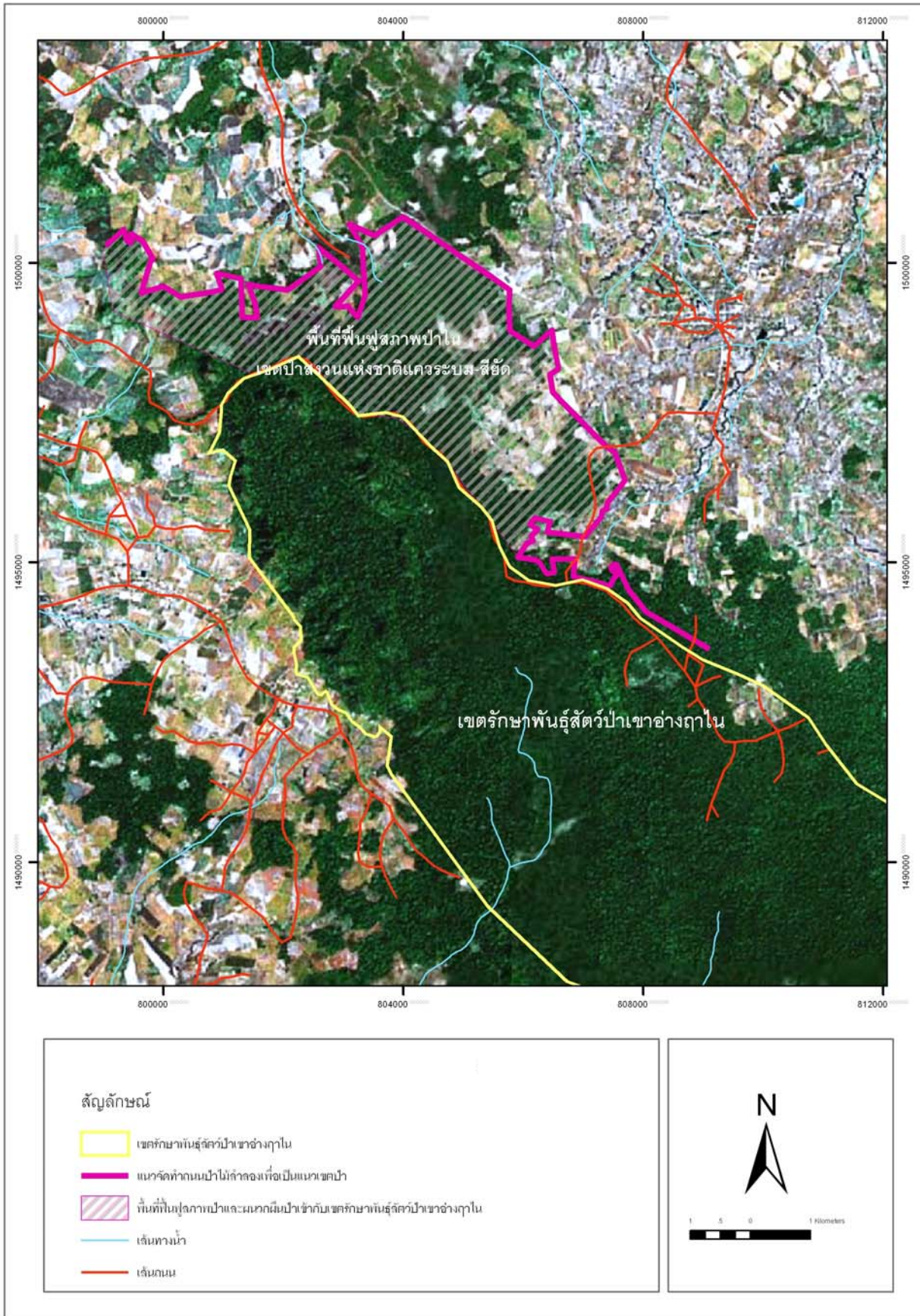
1. เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยการสร้างแนวเขตที่ชัดเจน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม
2. เพื่อสนับสนุนเป็นการฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ผนวกผืนป่าตามแนวพระราชดำริ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในการรักษาผืนป่าที่สำคัญ ได้เป็นป่าต้นน้ำลำธารของป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก)

3. เป้าหมาย

สนับสนุนการจัดทำแนวเขตที่ชัดเจนของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนซึ่งเป็นผืนป่าต้นน้ำที่สำคัญของกลุ่มน้ำบางปะกงในลักษณะของทางลำลองในพื้นที่ที่ได้แก้ไขปัญหาการบุกรุกและฟื้นฟูพื้นที่ป่า โดยการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น

4. พื้นที่ดำเนินการ

แนวเชื่อมต่อป่าสงวนแห่งชาติแควระบบ-สียัด ติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน อำเภอสนมชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา ระยะทางประมาณ 5 กิโลเมตร **ดังรูปที่ 1-1**

รูปที่ 1-1 แผนที่แนวก่อสร้างถนนป่าไม้ลำลองในเขตป่าสงวนแห่งชาติแควระบม-สียัด

5. วิธีดำเนินการ

1. สำรวจพื้นที่ภาคสนาม เพื่อกำหนดแนวเขตร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่ ราษฎร และผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. ประสานงานและสนับสนุนการดำเนินการก่อสร้าง แก่ศูนย์วิศวกรรมป่าไม้ที่ 5 (ปราจีนบุรี)
3. จัดประชุมเวทีท้องถิ่นเพื่อร่วมกันในการกำหนดแนวเขตและรูปแบบการจัดทำแนวเขตระหว่างเจ้าหน้าที่ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและราษฎร
4. ดำเนินการจัดทำแนวเขตในลักษณะถนนป่าไม้จำลอง (บดอัดดิน)
5. ทำการปลูกป่าทั้งป่าที่เป็นพืชพันธุ์ไม้ป่าและพืชเพื่อการใช้สอยในท้องถิ่นเพื่อเป็นตัวอย่างการใช้ประโยชน์ร่วมกันของชุมชนกับการอนุรักษ์ป่าไม้
6. ส่งมอบโครงการให้แก่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนและท้องถิ่น

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. แนวเขตที่ชัดเจนของป่าแควระบบ-สียัด ช่างติดกับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ระยะทาง 5 กิโลเมตร ซึ่งจะทำให้แนวเขตมีความชัดเจนสมบูรณ์
2. ลดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างเจ้าหน้าที่กับราษฎร โดยกระบวนการมีส่วนร่วม
3. พื้นฟูสภาพป่าและดำเนินการผนวกพื้นที่ป่าเพิ่มทำให้ป่าต้นน้ำเพิ่มเข้ากับเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนพื้นที่รับน้ำฝน เกิดความสมดุลของนิเวศต้นน้ำ และแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเพิ่มขึ้น
4. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การจัดทำแนวเขตผืนป่าเชื่อมต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน ซึ่งเป็นกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ได้ดำเนินการที่อำเภอสนามชัยเขต จังหวัดฉะเชิงเทรา

การดำเนินการจัดทำแนวเส้นทางจำลอง โดยใช้การใช้เครื่องจักรกลในการเปิดแนวและก่อสร้างถนนป่าไม้จำลอง และทำการขุดร่องน้ำเพื่อ

1. เพื่อเป็นการระบายน้ำ
2. เพื่อเป็นการป้องกันถนนไม่ให้เกิดความเสียหาย ซึ่งเกิดจากรถไถของชาวบ้าน
3. เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้
4. เพื่อป้องกันสัตว์ป่า โดยเฉพาะช้างป่า ออกนอกเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน

ก่อนการจัดทำแนวเขตได้จัดเวทีชุมชนสำหรับประชาชนที่อยู่ติดแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวเขตที่ชัดเจน และลดปัญหาความขัดแย้ง ระหว่างเจ้าหน้าที่กับราษฎร โดยกระบวนการการมีส่วนร่วม

รูปกิจกรรมการทำแนวเส้นทาง

แสดงการทำงานของเครื่องจักรกลในการเปิดแนวและก่อสร้างถนนป่าไม้ลำลอง

แสดงการใช้เครื่องจักรกลทำการขุดร่องน้ำ และทำการยกคันทางถนนป่าไม้ลำลอง

แสดงสภาพของถนนป่าไม้ลำลองที่ทำการยกคันทางแล้วเสร็จ โดยการขุดร่องน้ำ

หลังจากได้ทำการยกคันทางแล้วเสร็จ ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมปลูกป่าสำหรับเสริมเป็นแนวเขตที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยปลูกนำร่องเป็นระยะทาง 5 กิโลเมตร ปลูกโดยทำระยะห่างพอประมาณ และปลูกเป็นแถว 5 แถว โดยดำเนินการกิจกรรมปลูกป่าในวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 37 คน ประกอบด้วย ประชาชนและผู้นำชุมชนในพื้นที่ 11 คน เจ้าหน้าที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 6 คน เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน 15 คน และนักวิชาการจากบริษัทที่ปรึกษาเทสโก้ จำกัด 11 คน ดังตารางสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

ตารางที่ 1-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	15	40.54
ประชาชนทั่วไป	11	29.73
สำนักงานและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	6	16.22
บริษัทที่ปรึกษา	5	13.51
รวม	37	100.00

รูปกิจกรรมปลูกป่า

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> 1. การมีทางป่าไม้จำลองระยะทาง 5 กม. เพื่อทำหน้าที่เป็นแนวเขตป่าที่ชัดเจน 2. พื้นที่ที่ได้รับการตกลงนำมาฟื้นฟูสภาพป่าไม้ 3. ทักษะคิดและความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ได้มีการสนับสนุนในการจัดทำแนวเส้นทางถนนจำลองระยะทาง 5 กม. ในพื้นที่ป่าแควระบบ-สียัด เพื่อเป็นแนวเขตป่าเพื่อการฟื้นฟู และมีข้อตกลงการใช้พื้นที่กับราษฎรที่ชัดเจน 2. ในการกำหนดแนวเขตได้มีการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมกับราษฎรในท้องถิ่น เพื่อทำข้อตกลงและชี้แนวเขตร่วมกัน จึงเป็นการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้น 3. ทำการฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่กันเขตด้วยแนวถนนจำลอง เพื่อนำไปผนวกเข้ากับผืนป่าอนุรักษ์ในอนาคต 4. เป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานองค์กรและชุมชนในท้องถิ่น

**กิจกรรมที่ 2 : กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น**

1. ความนำ

การปลูกจิตสำนึกที่ดีที่สุดคือการปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน โดยให้เห็นตัวอย่างได้ลงมือทำด้วยตนเอง ดังนั้น การที่จะทำให้มีจิตสำนึกที่ดีในการอนุรักษ์พันธุ์พืชที่อาจมีลักษณะเฉพาะถิ่น และมีดำเนินการตามแนวทางโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชว่า

“การสอนและการอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืชนั้น ควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พืชพรรณต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสีย เกิดอันตรายแก่ตัวเอง จะทำให้เกิดความเครียด ซึ่งจะทำให้เกิดผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว”

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เผยแพร่ไปยังระดับต่างๆ จนสมาชิกอยู่ในทุกภูมิภาค การอนุรักษ์พัฒนาป่าไม้ แหล่งต้นน้ำลำธาร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เช่น การปลูกไม้เพิ่มเติมที่จะเกื้อกูลให้เกิดระบบนิเวศที่สมบูรณ์ตามความสมดุลของธรรมชาติ การปลูกพืชสมุนไพรแทรกกับป่าเพื่อเป็นแหล่งยาของท้องถิ่น ก่อให้เกิดความหลากหลายของระบบนิเวศ รวมทั้งในพื้นที่ซึ่งมีสภาพแวดล้อมควรแก่การอนุรักษ์ จึงควรนำแนวพระราชดำริฯ นี้มาส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำไปพัฒนาจัดทำในลุ่มน้ำบางปะกงเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืชให้กับนักเรียน เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืชในท้องถิ่นให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชน ตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. เพื่อส่งเสริมการเป็นสมาชิกเครือข่ายโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง
3. เพื่อเป็นโครงการตัวอย่างนำร่องขยายโครงการนี้ไปยังพื้นที่อื่นๆ

3. เป้าหมาย

เสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืชในท้องถิ่นให้แก่เด็กและเยาวชน ตามโครงการอนุรักษ์พันธุ์พืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมเชื่อมต่อเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 150 ไร่ ตำบลเขาพระ อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

5. วิธีดำเนินการ

1. จัดประชุมเวทีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นแนวทางตามโครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
2. การร่วมกำหนดกฎเกณฑ์การใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ พื้นที่ป่าไม้ร่วมกันอย่างมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น
3. ประสานงานจัดหาพันธุ์ไม้ กล้าไม้ เพื่อปลูก โดยเน้นพันธุ์ไม้ท้องถิ่น พืชสมุนไพร

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

แหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น ในพื้นที่ 150 ไร่

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การดำเนินการกิจกรรมนำร่องฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้ และสมุนไพรท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์แก่เยาวชนที่อยู่ในท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของป่า ซึ่งสภาพปัจจุบันเสื่อมโทรม เป้าหมายคือต้องการให้เยาวชน ซึ่งเป็นคนพื้นที่มีส่วนในการสร้างป่าด้วยตัวเอง ซึ่งจะได้ผลมากในเชิงจิตวิทยาเมื่อเยาวชนเหล่านี้โตขึ้นป่าที่เคยเสื่อมโทรมจะมีสภาพดีขึ้น เป็นป่าของท้องถิ่น เป็นป่าชุมชน ที่จะสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ผู้ที่เคยสร้างมา และเยาวชนรุ่นต่อไปก็จะได้รับการปลูกฝังแนวคิดนี้

กิจกรรมฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น ได้จัดให้มีการฝึกอบรมเยาวชนโดยมีความร่วมมือจากโรงเรียนในพื้นที่เป็นเวลา 4 วัน ตั้งแต่วันที่ 13 – 14 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 โดยเป็นกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ

1. การรับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่ โดยการบรรยายประกอบนิทรรศการ

2. การสัมผัสป่าธรรมชาติ และความรู้ในการควบคุมไฟป่าด้วยการเดินป่า

3. การร่วมปลูกต้นไม้รอบพื้นที่โครงการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว กระทำโดยการให้เยาวชน 50 คน จากโรงเรียนในพื้นที่ตำบลเขาพระอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก มาอยู่ร่วมกัน ณ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายกเป็นเวลา 4 วัน โรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมคือ

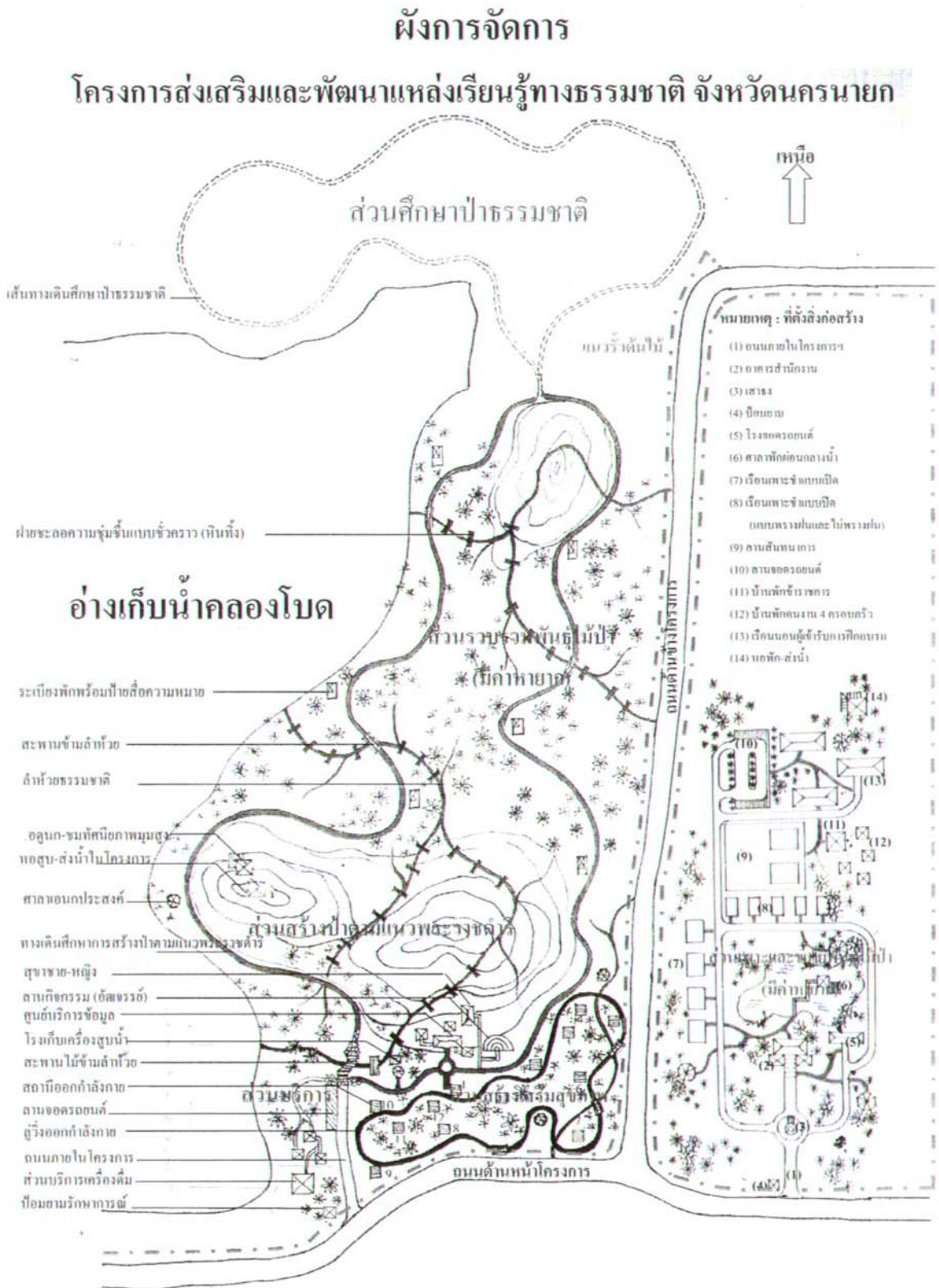
- โรงเรียนวัดสันตยาราม
- โรงเรียนวัดสมบุญนาคคี
- โรงเรียนปิยชาติพัฒนา

โดยสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

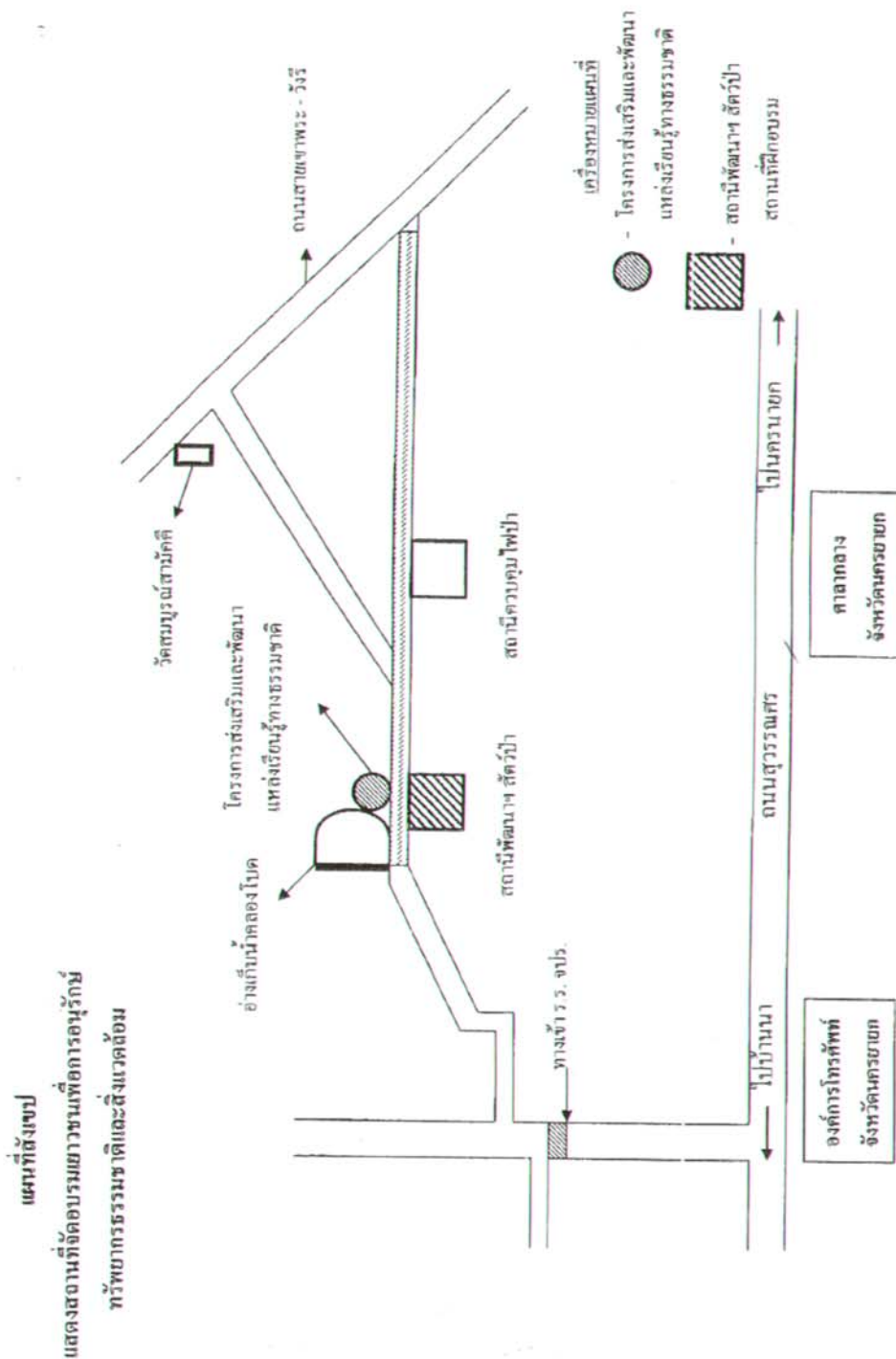
ตารางที่ 2-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรมปลูกป่าพันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
เยาวชนจากสถาบันการศึกษา	50	58.82
หน่วยงานอื่น ๆ	26	30.59
สำนักงานและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	4.71
บริษัทที่ปรึกษา	5	5.88
รวม	85	100.00

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก ได้จัดทำโครงการเพื่อพัฒนาพื้นที่ต่อเนื่องจนเสร็จสิ้นโครงการดังแสดงในรูปที่แนบ

รูปที่ 2-1 ผังการจัดการโครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ

รูปที่ 2-2 แผนที่ผังเขป แสดงสถานที่จัดอบรมเยาวชนเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

รูปกิจกรรมการปลูกป่าในพื้นที่

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น 2. การสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและร่วมกิจกรรม 	<p>ได้ดำเนินการสนับสนุนปรับปรุงพื้นที่และปลูกต้นไม้เป็นแนวเขตรั้วต้นไม้ เพื่อกันพื้นที่เป็นการนำร่องการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ และสนับสนุนการจัดการฝึกอบรมให้ความรู้ในการจัดค่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนในท้องถิ่น จำนวน 50 คน ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นดีกับการดำเนินการและต้องการให้พัฒนาโครงการให้สมบูรณ์เต็มรูปแบบ เพื่อเป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติที่น่าสนใจ ซึ่งทาง ทสจ.นครนายก ได้ดำเนินการจัดทำแผนงานและอยู่ระหว่างจัดหางบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานให้ต่อเนื่อง</p>

กิจกรรมที่ 3 : การศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี

1. ความนำ

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นมาตรการอย่างหนึ่งที่สำคัญในการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสอดคล้องตามสมรรถนะและศักยภาพของที่ดิน โดยคำนึงถึงสภาพเศรษฐกิจ-สังคม สิ่งแวดล้อม ความสามารถในการจัดการ ความสามารถในการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น ที่ดินที่เหมาะสมต่อการเกษตรอย่างแท้จริง ซึ่งมีพื้นที่อยู่จำกัด ควรได้รับการคุ้มครองและบำรุงรักษาไว้เพื่อใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรมตามความเหมาะสมของสมรรถนะที่ดิน แต่ปัจจุบันที่ดินดังกล่าวถูกรุกทำลายโดยกิจกรรมอื่น ซึ่งไม่จำเป็นต้องอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของที่ดินมากนัก เป็นเหตุให้เกษตรกรต้องบุกเบิกพื้นที่ธรรมชาติอื่นที่สมควรสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ หรือมิฉะนั้นก็ขยายพื้นที่แผ้วถางเข้าไปยังพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร ผลกระทบสืบเนื่องมา คือ ทำให้พื้นที่ทำการเกษตรอยู่ในปัจจุบันไม่ใช่พื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกษตรอย่างแท้จริง ผลผลิตทางการเกษตรทั้งหมดของประเทศที่ผลิตได้มิได้ผลิตตามสมรรถนะที่ดิน แต่เป็นผลผลิตที่ได้จากการใช้ที่ดินที่ไม่เหมาะสม และใช้พื้นที่ในการผลิตมากเกินความจำเป็น ผลผลิตทางการเกษตรในระดับเดียวกันนี้ หากใช้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อพื้นที่นั้นๆ จริงๆ แล้วใช้พื้นที่น้อยลงมาก สาเหตุ คือ ที่ดินที่มีความเหมาะสมต่อการเกษตรอย่างแท้จริงยังไม่ได้รับการปกป้องคุ้มครอง การกำหนดเขตเหมาะสมการเกษตร และพื้นที่กันชนอย่างเป็นรูปธรรมกับพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพดี โดยการจัดการสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการเกษตร และพื้นที่กันชนที่เหมาะสม จะช่วยป้องกันการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรมที่มีคุณภาพ และช่วยลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดินของประเทศได้

ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง พบว่า มีพื้นที่ที่มีความเหมาะสมด้านการเกษตรที่มีคุณภาพสูง หรือพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีในหลายบริเวณ แต่สภาพปัจจุบันพื้นที่เกษตรกรรมได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นพื้นที่ใช้ประโยชน์อื่นๆ อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การกำหนดเขตพื้นที่ที่มีคุณภาพทางการเกษตร และดำเนินการคุ้มครองให้คงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมอย่างยั่งยืน จะเป็นการนำร่องเพื่อให้เป็นรูปแบบของการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีที่มีประสิทธิภาพในการแปลงสู่การปฏิบัติต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. ศึกษาวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี และพื้นที่ที่ควรนำมาคุ้มครองทางการเกษตรตามหลักวิชาการ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น
2. ศึกษาแนวทางในการอนุรักษ์ทรัพยากรดินและที่ดิน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดินทางการเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน
3. นำเสนอข้อเสนอเชิงวิชาการและเชิงนโยบายแนวทางในการกำหนดเขตคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี และการกำหนดมาตรการที่เหมาะสม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น

3. เป้าหมาย

ในการสัมมนาครั้งนี้ ได้เชิญผู้แทนหน่วยราชการ กลุ่มเกษตรกร ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก จังหวัดละประมาณ 50 คน รวม 100 คน

4. พื้นที่ดำเนินการ

จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก

5. วิธีการดำเนินการ

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึกทางวิชาการ (Technical In-depth Interview) สำหรับนักวิชาการ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบและแนวคิดทางวิชาการ และจัดประชุมเวทีท้องถิ่นกลุ่มย่อยต่าง ๆ (Local Focus Group) เพื่อร่วมพิจารณาสร้างหลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี และพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในกลุ่มหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่คัดเลือกพื้นที่เป็นตัวอย่าง และสรุปผลการดำเนินงานทั้งหมดเพื่อจัดทำเป็นแนวทางการกำหนดพื้นที่คุ้มครองเกษตรกรรม และการกำหนดมาตรการการคุ้มครองพื้นที่ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไปทดสอบปฏิบัติ หรือขยายผลต่อไป

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้แนวทางและหลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น และแนวทางการแปลงผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ
2. เพื่อสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

“การศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีกรณีศึกษาลุ่มน้ำบางปะกง” ภายใต้กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงนั้น ดำเนินการเพื่อแนวทางและหลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของ

ท้องถิ่น และแนวทางการแปลงผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการดำเนินการขึ้นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก โดยพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ดำเนินการในวันที่ 8 มกราคม พ.ศ.2550 ณ โรงแรมรอยัล แกรนด์ พลาซ่า และจังหวัดนครนายก ดำเนินการในวันที่ 9 มกราคม พ.ศ.2550 ณ ซลพฤกษ์รีสอร์ท ซึ่งมีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน 94 คน และมีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 39.36 ของผู้เข้าร่วมโครงการทั้งหมด

โดยสรุปจำนวนผู้เข้าร่วมอบรมได้ดังนี้

ตารางที่ 3-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
กลุ่มเกษตรกร จังหวัดฉะเชิงเทรา	59	45.38
กลุ่มเกษตรกร จังหวัดฉะเชิงเทรา	58	44.62
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5	3.85
บริษัทที่ปรึกษา	8	6.15
รวม	130	100.00

รูปกิจกรรม : จังหวัดฉะเชิงเทรา

	
การลงทะเบียน	
	
คุณอดิศักดิ์ กาญจนสาขา รักษาราชการแทน ทสจ. กล่าวเปิดงาน	อ.ชาติชาย ร่มสนธิ กล่าวสรุปโครงการฯ

		
บรรยายภาคในห้องสัมมนา		
		
		
เวทีอภิปราย		
		
วิทยากร : รศ.ดร.นพดล สหชัยเสรี		วิทยากร : อ.ชาติชาย ร่วมสนธิ

รูปกิจกรรม : จังหวัดนครนายก

	
การลงทะเบียน	
	
อ.ชาติชาย ร่มสนธิ กล่าวสรุปโครงการฯ	
	
บรรยายภาคในห้องสัมมนา	
	
เวทีอภิปราย	
	
วิทยากร : รศ.ดร.นพดล สหชัยเสรี	วิทยากร : อ.ชาติชาย ร่มสนธิ

สรุปสาระที่ได้จากการประชุมสัมมนา

จังหวัดฉะเชิงเทรา

จังหวัดฉะเชิงเทรา มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 59 คน และมีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 33 คน คิดเป็นร้อยละ 55.93 ของผู้เข้าร่วมโครงการจังหวัดฉะเชิงเทรา

ปัญหาในการจัดการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี
พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประสบกับปัญหาด้านเกษตรกรรม โดยส่วนใหญ่มีปัญหา
ดังนี้

- ปัญหานายทุนซื้อที่ดินแล้วปล่อยให้ดินให้ว่างเปล่าไม่ทำอะไร
- สูญเสียที่ดินทำกิน เนื่องจากปัญหาหนี้สิน
- ปัญหาดินเปรี้ยว ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
- ปัญหาน้ำทะเลหนุน
- ปัญหาการสนับสนุนจากรัฐไม่ต่อเนื่อง
- ปัญหาในการใช้น้ำเนื่องจากมีการทำนาเกลือ สวนมะม่วง และโรงเหล้า ซึ่งทางบ่อเกลือ และโรงงานสุรา จะปล่อยน้ำเสียที่ไม่ผ่านการบำบัดลงแหล่งน้ำ
- ปัญหาเรื่องมีนักการเมืองท้องถิ่น มีการอนุมัติให้สร้างโรงงานอุตสาหกรรมในเขตพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเขตนั่นอาจจะประกาศเป็นพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี
- ปัญหาน้ำเสียจากแหล่งชุมชน
- อ่างเก็บน้ำตะเกียบ มีพื้นที่เป็นป่าเสื่อมโทรมมากกว่า 30 ปีแล้ว
- อ่างเก็บน้ำสิียด เก็บน้ำได้ 400 ล้าน ลบ.ม. แต่เกษตรกรสามารถนำน้ำมาใช้ได้ไม่ถึง 5% ทำให้เกิดปัญหา
- ปัญหาการใช้สารเคมีในการกำจัดศัตรูพืช ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
- พื้นที่นอกชลประทานขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และฤดูน้ำหลากน้ำบางครั้งมีน้ำเสียจากโรงงาน และน้ำจากบ่อเกลือที่สูบออกตอนจับกุ้ง ทำให้แม่น้ำบางปะกงเกิดการเน่าเสีย
- ทางภาครัฐแก้ปัญหาไม่ตรงจุด เนื่องจากไม่ได้มีการศึกษาปัญหาจากประชาชนที่ได้รับความเสียหายโดยตรง
- บ่อทิ้งขยะที่ตำบลหนองแหวน 2 แห่ง เกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อน้ำที่ประชาชนใช้
- น้ำเค็มขึ้นที่นาทำให้ทำนาลำบาก
- น้ำไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรที่ทำนา
- พื้นที่การเลี้ยงสุกรส่งกลิ่นเหม็น อ่างเก็บน้ำบางคล้า

- การใช้น้ำในฤดูแล้ง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว
- พื้นที่นาทุ่งร้าง อำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง และอำเภอบางคล้า

ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการหาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีให้มีความยั่งยืน

ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ให้มีความยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

- แบ่งการทำงานของภาคเกษตรและโรงงานอุตสาหกรรมออกจากกันให้เด็ดขาด เพื่อจะได้ไม่มีปัญหาในเรื่องแหล่งน้ำอย่างในปัจจุบัน
- การมีส่วนร่วมของชุมชน
- แนวทางในการจัดการให้มีความยั่งยืน โดยให้รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนอย่างจริงจังและอย่างต่อเนื่อง
- ดำเนินตามนโยบายเศรษฐกิจพอเพียง
- ปรับปรุงดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่เกษตรกรรมให้ยั่งยืนต่อไป
- มีการจัดการกับระบบการใช้น้ำให้ถูกต้อง โดยเฉพาะโรงงานต้องบำบัดน้ำให้สะอาดก่อนปล่อยลงแหล่งน้ำ และนาทุ่งต้องมีการพักน้ำก่อน
- ออกเอกสารสิทธิ์ในที่ดินให้ครบทุกแปลง เพื่อความมั่นคงของผู้ครอบครองที่ดิน จะได้มีความหวงแหนในการพัฒนาที่ดินของตนเอง
- ให้จัดการด้านการชลประทานในภาคเกษตร ควบคุมความต้องการของเกษตรกร
- ภาครัฐควรศึกษาถึงผลกระทบก่อนการที่จะอนุมัติให้เอกชนดำเนินการ เช่น ก่อสร้างโรงงานอุตสาหกรรม
- ควรมีการส่งเสริมอบรมให้เกษตรกรได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง และทันเหตุการณ์กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับปัจจุบัน จากผู้ที่มีความรู้ที่ตรงกับปัญหาจากภาครัฐ

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการอบรมและการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 33 คน แสดงความคิดเห็นว่าได้รับองค์ความรู้ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 63.6

ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 36.4 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3-2

และในส่วนของการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น พบว่า สามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 54.5 ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 42.4 และไม่สามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้ คิดเป็นร้อยละ 3.1 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3-2

ตารางที่ 3-2 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการอบรม

องค์ความรู้	จำนวน (33 คน)	ร้อยละ
ได้รับความรู้ใหม่	21	63.6
ไม่ได้รับความรู้ใหม่	-	-
ไม่แสดงความคิดเห็น (การได้รับความรู้ใหม่)	12	36.4
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้	18	54.5
ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้	1	3.1
ไม่แสดงความคิดเห็น (การนำไปประยุกต์ใช้)	14	42.4

แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น

แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

- ทำให้คิดว่าเกษตรกรจะต้องพยายามพึ่งตนเองให้มากที่สุด โดยอาศัยภาครัฐให้น้อยลง และต้องใช้สารชีวภาพในการทำการเกษตรให้มากขึ้น
- การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมอย่างถูกต้อง
- ด้านธรรมาภิบาล
- เรื่องดินและน้ำ
- ใช้ประโยชน์ทรัพยากรในลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน สอดคล้องกันตามวิถีชีวิตและภูมิปัญญาท้องถิ่น

การดำเนินการโครงการในการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี

- ให้มีการบำบัดน้ำเสียที่มาจากชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งทำการเกษตร แหล่งน้ำมีสารพิษเจือปน ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้
- วางผังเมืองที่ดีเพื่อจัดรูปที่ดินของอำเภอ ว่าพื้นที่ใดควรใช้ทำอะไร
- ประกาศเป็นเขตพื้นที่เกษตรกรรมเหมือนกับการประกาศเขตพื้นที่สีเขียว และห้ามโรงงานอุตสาหกรรมเข้ามาสร้างในพื้นที่เกษตรกรรม
- ออกเอกสารสิทธิในที่ดินให้ครบทุกแปลง และควรจะทำเขื่อนกั้นน้ำที่คลองพระองค์เจ้าไชยานุชิต ตรงใกล้สะพานบริเวณถนน (304) สุวินทวงศ์ เพราะเป็นรอยต่อเขตบางปะอง สมุทรปราการ ปล่อยน้ำทิ้งคลองด่าน
- จัดทำระบบชลประทาน ระบบท่อที่อยู่ในบริเวณโดยรอบเขื่อนสี่แยก
- เสนอโครงการนำร่องอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมาย และมีจิตสำนึกรักแม่น้ำบางปะกง และออกกฎหมายคุ้มครองลุ่มแม่น้ำบางปะกง
- ให้กรมพัฒนาที่ดินจัดหาข้อมูลมาแจกให้เกษตรกร

- โครงการเขื่อนทดน้ำบางปะกงทำพื้นที่เกษตรกรรมเสียหาย คือ มีการปิดประตูบางส่วนทำให้น้ำไม่เข้าคลองซอย ทำให้เกษตรกรไม่มีน้ำสูบน้ำเข้าร่องสวน โดยของเสนอแนวทางแก้ไขสองประการคือ
 - ให้เปิดประตูทุกบานให้น้ำขึ้น-ลงตามธรรมชาติ
 - ถ้าปิดประตูขอให้เสริมฝายประตูให้สูงกว่าเดิมอีก 1-1.5 เมตร น้ำจะเข้าคลองซอยจะมีน้ำใช้ตลอดปีทำให้เกษตรกรปลูกพืชได้ตลอดปี
- การฟื้นฟูพื้นที่นาทุ่งกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโพธิ์ อำเภอบางปะกง อำเภอบางคล้า
- ศึกษาผลกระทบพื้นที่ปลูกยูคาลิปตัส
- ต้องการให้มีการจัดอบรมและสนับสนุนกลุ่มต่างๆ อย่างจริงจัง

ข้อคิดเห็นต่อการจัดอบรม

ในการดำเนินการจัดการอบรม มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม สถานที่อบรม การจัดทำเอกสารประกอบการอบรม วัสดุประกอบในการบรรยาย วิทยากร ฯลฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้ **ดังตารางที่ 3-3**

1. การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 21.1 ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.2 ระดับดีมาก ร้อยละ 12.1 และต้องปรับปรุง ร้อยละ 6.1 ตามลำดับ โดยควรแจ้งให้ทราบล่วงหน้าก่อนอย่างน้อย 1 สัปดาห์ ทั้งนี้ ค่าเบี่ยงเบี่ยงไม่จำเป็นมากนัก เพราะว่าทุกคนต้องตระหนักในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

2. สถานที่จัดอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อสถานที่จัดอบรม อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 45.5 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 39.3 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 15.2 ตามลำดับ

3. เอกสารประกอบการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อเอกสารประกอบการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 66.6 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 18.2 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 15.2 ตามลำดับ

4. วัสดุประกอบการบรรยาย ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวัสดุประกอบการบรรยาย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 60.6 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 21.1 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 15.2 และระดับพอใช้ ร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

5. การกำหนดหัวเรื่องการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการกำหนดหัวเรื่องการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 57.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 15.2 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 15.2 และระดับพอใช้ ร้อยละ 12.1 ตามลำดับ

6. บรรยากาศการจัดการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 54.6 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 24.2 ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 21.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

7. ภาพรวมของการดำเนินการ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 48.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 21.1 และระดับดีมาก และไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 21.1 ตามลำดับ

8. ความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 54.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 15.2 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 24.2 และระดับพอใช้ ร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

9. วิทยากร

- ความรู้ของวิทยากร ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 51.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 30.2 ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 15.2 และระดับพอใช้ ร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

- วิธีการบรรยายถ่ายทอด ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวิธีการบรรยายถ่ายทอด อยู่ในระดับดี ร้อยละ 51.5 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 24.2 ระดับดีมาก ร้อยละ 21.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 3.1 ตามลำดับ

- การตอบข้อซักถาม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวิธีการบรรยายถ่ายทอด อยู่ในระดับดี ร้อยละ 57.6 รองลงมาคือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.2 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 21.1 และระดับดีมาก ร้อยละ 6.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 3-3 ผลการดำเนินการจัดการอบรม

ประเด็นประเมิน	ระดับผลการดำเนินการจัดการอบรม				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น
1. การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม	4 (12.1)	15 (45.5)	5 (15.2)	2 (6.1)	7 (21.1)
2. สถานที่จัดอบรม	15 (45.5)	13 (39.3)	-	-	5 (15.2)
3. เอกสารประกอบการอบรม	6 (18.2)	22 (66.6)	-	-	5 (15.2)
4. วัสดุประกอบการบรรยาย	7 (21.1)	20 (60.6)	1 (3.1)	-	5 (15.2)
5. การกำหนดหัวเรื่องการอบรม	5 (15.2)	19 (57.5)	4 (12.1)	-	5 (15.2)
6. บรรยายภาคการจัดการอบรม	8 (24.2)	17 (54.6)	1 (3.1)	-	7 (21.1)
7. ภาพรวมของการดำเนินการ	7 (21.1)	16 (48.5)	3 (9.3)	-	7 (21.1)
8. ความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา	5 (15.2)	18 (54.5)	2 (6.1)	-	8 (24.2)
9. วิทยากร					
9.1 ความรู้ของวิทยากร	10 (30.2)	17 (51.5)	1 (3.1)	-	5 (15.2)
9.2 วิธีการบรรยาย / ถ่ายทอด	7 (21.1)	17 (51.5)	1 (3.1)	-	8 (24.2)
9.3 การตอบข้อซักถาม	2 (6.1)	19 (57.6)	5 (15.2)	-	7 (21.1)

จังหวัดนครนายก

จังหวัดนครนายก มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 58 คน และมีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 28 คน คิดเป็นร้อยละ 48.27 ของผู้เข้าร่วมโครงการจังหวัดนครนายก สรุปข้อมูลจากกิจกรรมได้ดังนี้

ปัญหาในการจัดการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายก ประสบกับปัญหาด้านเกษตรกรรม โดยส่วนใหญ่มีปัญหาดังนี้

- พื้นที่นาอยู่ในพื้นที่สูง ทำให้บางช่วงฤดูขาดน้ำ

- ปัญหาการขาดแคลนน้ำ เนื่องจากลำคลองมีวัชพืชและขาดการดูแล อีกทั้งมีน้ำเค็มเข้าถึงประมาณ 6 เดือน หากปิดประตูน้ำจะประสบปัญหาน้ำเสีย และน้ำเปรี้ยวมาก อยากให้จัดเป็นระบบ และภาครัฐช่วยสนับสนุน
- การยอมรับของบุคคล เป้าหมาย พื้นที่ถือครอง พื้นที่เช่า และเทคโนโลยีการเกษตร ปัจจัยสนับสนุน และระบบชลประทานภาคเกษตร โดยพยายามปรับความเข้าใจ และหาข้อยุติ โดยทำความเข้าใจก่อน
- ปัญหาความเสื่อมโทรมของพื้นที่ทำการเกษตร

ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดีให้มีความยั่งยืน

ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้มีความยั่งยืนสรุปได้ดังนี้

- พยายามใช้พื้นที่ที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมไปตลอดจนกว่าจะทำได้ ดังนั้น ควรสนับสนุนให้เกษตรกรได้รับความรู้ใหม่ ในการบำรุงรักษาสภาพดิน ปรับสภาพดินเปรี้ยว มีแหล่งน้ำที่ดี และสมบูรณ์
- แบ่งพื้นที่ (แบ่งโซน) การทำเกษตรกรรม
- ควรมีคณะกรรมการจากชุมชนแต่ละแห่งเป็นผู้ร่วมการจัดการ โดยให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเป็นที่เล็งและที่ปรึกษา และต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้กับคณะกรรมการในการบริหารจัดการ เพราะคนในพื้นที่ย่อมรักพื้นที่ของตนเอง
- ส่งเสริมการพัฒนาในระดับท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและบูรณาการด้านเทคโนโลยีระบบการเกษตร
- การทำการเกษตรแบบยั่งยืน เกษตรกรจะต้องอยู่ได้ ทำแล้วมีกำไรไม่ใช้ทำแล้วขาดทุน ไม่มีมาตรการรองรับ และไม่มีหลักประกันอะไร
- ควรมีการบริหารจัดการชลประทานให้มีความเหมาะสมต่อการเกษตร
- จัดตั้งองค์กรเกษตรกรเพื่อให้มีเครือข่ายในการพัฒนาเกษตรกรรมในพื้นที่

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการอบรมและการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 28 คน แสดงความคิดเห็นว่าได้รับองค์ความรู้ใหม่ในด้านการจัดการเกษตรกรรมชั้นดี คิดเป็นร้อยละ 42.9 ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 57.1 ตามลำดับ ดังตารางที่ 3-4

และในส่วนของการนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น พบว่า ไม่สามารถนำไปใช้ประยุกต์ในท้องถิ่นได้ คิดเป็นร้อยละ 32.1 และไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 67.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 3-4 องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการอบรม

องค์ความรู้	จำนวน (13 คน)	ร้อยละ
ได้รับความรู้ใหม่	12	42.9
ไม่ได้รับความรู้ใหม่	-	-
ไม่แสดงความคิดเห็น (การได้รับความรู้ใหม่)	16	57.1
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้	9	32.1
ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้	-	-
ไม่แสดงความคิดเห็น (การนำไปประยุกต์ใช้)	19	67.9

แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น

แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น มีรายละเอียดดังนี้

- นำไปประยุกต์ใช้เท่าที่จะทำได้
- การจัดตั้งกลุ่มการประสานงานซึ่งกันและกัน เช่น การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อการรักษาที่ดิน และใช้ประโยชน์จากที่ดินอย่างคุ้มค่า
- คงต้องดำเนินการกับตนเองเป็นอันดับแรก หากจะให้นำไปใช้ในชุมชนต้องมีการจัดการ สนับสนุนจากแหล่งทุนและภาครัฐ แต่ต้องมีการจัดการโดยชุมชนแต่ละชุมชนเองไม่ใช่ให้ ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการ
- เกี่ยวกับด้านการเกษตร เช่น นาข้าวและพืชอายุสั้น
- ปรับแผนการพัฒนางานการเกษตรและประยุกต์ การยอมรับในแผนใหม่ตลอดจนวิชาการที่ ทันสมัย ระบบการตลาด
- นำวัตถุดิบในหมู่บ้านมาทำปุ๋ยชีวภาพเพื่อลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มรายได้
- การวางแผนในการใช้ที่ดิน และการจัดการสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่เกษตรกรรม รวมถึงการ บริหารจัดการน้ำที่ดีและยั่งยืน

การดำเนินการโครงการในการจัดการแนวทางการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่ เกษตรกรรมขั้นดี

- อาศัยงบประมาณช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อช่วยเหลือต่อเติมเงินทุนบ้าง
- ลดต้นทุนในการจ้างรถเกี่ยว ค่าปุ๋ย กำจัดหญ้าไม่ได้ผล
- โครงการอนุรักษ์ลุ่มน้ำในตำบลทรายมูล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก เนื่องจากปัญหาการ ขาดแคลนน้ำ ส่วนงบประมาณหากได้รับการสนับสนุนคงต้องพิจารณาจากขอบเขตของโครงการ
- เสนอให้มีการบริหารจัดการน้ำ ในทุกภาคการเกษตรให้ได้ผลดีขึ้นและเป็นระบบ

- การบริหารการจัดการการควบคุม การจัดสรรน้ำให้มีคุณภาพประสิทธิภาพ และเป็นธรรม
- ของบประมาณสนับสนุนการจัดพื้นที่ให้กับเกษตรกร หากไม่สนับสนุนพื้นที่จะตกเป็นของนายทุน

ข้อคิดเห็นต่อการจัดอบรม

ในการดำเนินการจัดการอบรม มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม สถานที่อบรม การจัดทำเอกสารประกอบการอบรม วัสดุประกอบในการบรรยาย วิทยากร ฯลฯ โดยมีรายละเอียดดังนี้ ดังตารางที่ 3-5

1. การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วม ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 57.1 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 35.7 ระดับพอใช้และระดับดีมาก มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

2. สถานที่จัดอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อสถานที่จัดอบรม ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 28.6 ระดับดีมาก ร้อยละ 25.0 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

3. เอกสารประกอบการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อเอกสารประกอบการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 42.6 ระดับพอใช้ ร้อยละ 7.1 และระดับดีมาก ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

4. วัสดุประกอบการบรรยาย ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวัสดุประกอบการบรรยาย ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 49.7 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 46.7 และระดับพอใช้ ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

5. การกำหนดหัวเรื่องการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวัสดุประกอบการบรรยาย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 46.7 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 42.6 ระดับพอใช้ ร้อยละ 7.1 และระดับดีมาก ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

6. บรรยากาศการจัดการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 42.6 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 35.7 ระดับพอใช้ ร้อยละ 18.1 และระดับดีมาก ร้อยละ 3.6 ตามลำดับ

7. ภาพรวมของการดำเนินการ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 35.7 และระดับดีมาก ร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

8. ความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 49.7 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 28.6 และระดับดีมาก ร้อยละ 21.1 ตามลำดับ

9. วิทยากร

- ความรู้ของวิทยากร ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 35.7 และ ระดับดี ร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

- วิธีการบรรยายถ่ายทอด ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดีและไม่แสดงความคิดเห็น มีสัดส่วนเท่ากัน คือ ร้อยละ 39.3 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 14.3 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

- การตอบข้อซักถาม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวิธีการบรรยายถ่ายทอด ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 49.7 รองลงมาคือ ระดับดี ร้อยละ 42.6 และระดับดีมาก ร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 3-5 ผลการดำเนินการจัดการอบรม

ประเด็นประเมิน	ระดับผลการดำเนินการจัดการอบรม				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น
1. การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม	1 (3.6)	10 (35.7)	1 (3.6)	-	16 (57.1)
2. สถานที่จัดอบรม	7 (25.0)	8 (28.6)	2 (7.1)	-	11 (39.3)
3. เอกสารประกอบการอบรม	1 (3.6)	13 (46.7)	2 (7.1)	-	12 (42.6)
4. วัสดุประกอบการบรรยาย	-	13 (46.7)	1 (3.6)	-	14 (49.7)
5. การกำหนดหัวเรื่องการอบรม	1 (3.6)	13 (46.7)	2 (7.1)	-	12 (42.6)
6. บรรยายภาคการจัดการอบรม	1 (3.6)	10 (35.7)	5 (18.1)	-	12 (42.6)
7. ภาพรวมของการดำเนินการ	7 (25.0)	11 (39.3)	-	-	10 (35.7)
8. ความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา	6 (21.1)	8 (28.6)	-	-	14 (49.7)

ตารางที่ 3-5 ผลการดำเนินการจัดการอบรม (ต่อ)

ประเด็นประเมิน	ระดับผลการดำเนินการจัดการอบรม				
	ดีมาก	ดี	พอใช้	ต้องปรับปรุง	ไม่แสดงความคิดเห็น
9. วิทยากร					
9.1 ความรู้ของวิทยากร	11 (39.3)	7 (25.0)	-	-	10 (35.7)
9.2 วิธีการบรรยาย / ถ่ายทอด	4 (14.3)	11 (39.3)	2 (7.1)	-	11 (39.3)
9.3 การตอบข้อซักถาม	2 (7.1)	12 (42.6)	-	-	14 (49.7)

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

กิจกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรชั้นดี ภาคนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ได้กำหนดตัวชี้วัดของกิจกรรมเพื่อ (1) มีพื้นที่นำร่องการกำหนดเขตพื้นที่เกษตรชั้นดี และพื้นที่คุ้มครองเกษตรกรรม (2) มีหลักเกณฑ์การกำหนดเขตพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี และพื้นที่คุ้มครองเกษตรกรรม พร้อมมาตรการในการกำกับ คุ้มครอง และการแปลงแผนสู่การปฏิบัติ ซึ่งผลการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

กระบวนการกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญได้แก่

- การสร้างฐานข้อมูลด้านการเกษตร ที่สอดคล้องกับพื้นที่
- การใช้ GIS ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่
- นำชั้นข้อมูลที่เป็นเข้าร่วมพิจารณา (สภาพดิน ระบบชลประทาน ภูมิอากาศ เศรษฐกิจ สังคม เส้นทางคมนาคม ตลาด การใช้ที่ดินอื่นที่ไม่สอดคล้อง ฯลฯ)
- การกำหนดค่าความสำคัญเชิงพื้นที่โดยอาศัยข้อมูลในแต่ละ layer เพื่อกำหนดคุณภาพของพื้นที่การเกษตร สำหรับแต่ละประเภทผลผลิต

การคุ้มครองพื้นที่การเกษตรชั้นดี ประกอบด้วยนโยบาย 4 ด้าน ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม

- นโยบายด้านกายภาพ
- นโยบายด้านเศรษฐกิจสังคม และผังเมือง
- นโยบายด้านการบริหารองค์กร
- นโยบายด้านเทคนิคการเกษตร

ปัญหาที่พบ 4 ด้าน ได้แก่

- ปัญหาด้านกายภาพ
- ปัญหาด้านเทคนิคการเกษตร
- ปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคม และผังเมือง
- ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างการบริหาร

ปัญหาด้านกายภาพ

- ปัจจัยความไม่สอดคล้องด้าน สภาพทางภูมิศาสตร์ ด้านดิน ด้านภูมิอากาศ
- ปัญหาความเหมาะสมต่อประเภทพืชผลในพื้นที่
- ปัญหาการขาดแคลนชลประทาน ความต้องการน้ำ สิทธิการใช้น้ำ นโยบายการขายน้ำ การลงทุน ภัยธรรมชาติ
- ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลง ป่า พุ่มหญ้า ที่ดินการเกษตร ที่พัฒนา การสูญเสียหน้าดิน การกัดเซาะหน้าดิน ดินเสื่อมคุณภาพ การทำไร่เลื่อนลอย การละทิ้งที่เกษตรการกู้คืนที่เกษตร
- ปัญหาที่เกิดจากเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่ การปฏิวัติเขียว บัญ ยาฆ่าแมลง (ผลต่อสภาพแวดล้อม) พันธุ์พืช ผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ
- ปัญหาการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน
- ปัญหาด้านวงจรการเกษตรในรอบปี
- ปัญหาขนาดที่ดินไม่คุ้มค่ากับการเกษตรบางประเภท patch size, forest regeneration, fragmentation, isolation.

ปัญหาด้านเศรษฐกิจสังคม และผังเมือง

- ปัญหาด้านการขาดที่ดินทำกิน ปัญหาหนี้สิน
- ปัญหาที่เกิดจากการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ราคาที่ดินที่เพิ่มขึ้น ราคาพืชผลตกต่ำ
- ปัญหาการกระจุกตัวของที่ดิน ความเป็นเจ้าของ ที่ดินตกเป็นผืนย่อย
- ปัญหาที่เกิดจากการเพิ่มขึ้นของประชากร การรुकกล้าป่า การขยายตัวของเมืองแบบไร้แผน และอุตสาหกรรม
- การพัฒนาเศรษฐกิจ ผลกำไรเปรียบเทียบราคาผลผลิต (relative profitability, output price) เศรษฐกิจขึ้น ทำให้เพิ่มการละทิ้งที่เกษตร ประสิทธิภาพผลผลิตเพิ่ม พื้นที่การเกษตรลด ความหนาแน่นเพิ่ม ความเป็นเจ้าของเพิ่ม การเกษตรแบบเข้มข้น ที่ดินการเกษตรลด และเพิ่มความเสื่อมโทรม
- การปฏิรูปที่ดิน
- รายได้ต่อครัวเรือนในการผลิตด้านเกษตรประเภทต่างๆ

- เงินทุนด้านการผลิต ดอกเบี้ยและผลผลิต ค่านิยมของผู้ผลิต
- การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนอาชีพ OTOP
- การผลิต - อุตสาหกรรมการเกษตร

ปัญหาที่เกิดจากโครงสร้างการบริหาร

- ปัญหาด้านความขัดแย้งนโยบายภาครัฐ ระดับชาติที่มุ่งเน้นการขยายตัวภาคอุตสาหกรรม
- ปัญหาด้านนโยบายระดับท้องถิ่น
- ปัญหาด้านนโยบายการบริหารจัดการการใช้ที่ดินของภาครัฐ
- ปัญหาความยากจนและขาดความรู้
- ปัญหาความขัดแย้งด้านความต้องการของเกษตรกร ทรัพยากรน้ำ ที่ดิน
- ปัญหาการช่วยเหลือจากภาครัฐ ด้านเทคนิค เงินทุน การรับซื้อ พันธุ์พืช
- ปัญหาด้านธรรมาภิบาลในท้องถิ่น การมีส่วนร่วม การริเริ่ม การรวมกลุ่ม
- ปัญหาด้านความเกี่ยวพันของนักการเมือง ข้าราชการ

สรุปนโยบายเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาแต่ละด้าน

นโยบายด้านกายภาพ

- นโยบายการสร้างระบบชลประทาน ฝ่ายกักเก็บน้ำ และการจัดสรรการใช้น้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
- นโยบายการเกษตรที่เน้นความยั่งยืนและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- นโยบายการเกษตรที่เน้นความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- นโยบายการเกษตรที่เน้นภูมิอากาศเหมาะสมกับพืชผล
- นโยบายการเกษตรที่เน้นแก้ปัญหา น้ำท่วมและน้ำเค็ม น้ำเน่า
- นโยบายการเกษตรที่เน้นแก้ปัญหาการพังทลายของตลิ่ง การชะหน้าดิน และการสะสมตะกอน
- แก้ปัญหาการกำจัดของเสียโดยจัดให้มีบ่อพักและบ่อบำบัดน้ำเสียทั้งจากโรงงาน ปศุสัตว์ นากุ้ง คริวเรือน ทั้งด้านน้ำและดิน
- ส่งเสริมให้มีการใช้มูลสัตว์ในการผลิตพลังงานชีวภาพ
- นโยบายการเกษตรที่เน้นควบคุมดูแลผลกระทบจากบ่อกุ้ง และป้องกันการเปลี่ยนอาชีพจากเกษตรไปเป็นบ่อกุ้ง
- นโยบายการเกษตรที่เน้นตรวจสอบและป้องกันการบุกรุกป่าเพื่อทำการค้า การท่องเที่ยว หรือไร่เลื่อนลอย

นโยบายด้านเศรษฐกิจสังคม และผังเมือง

- เน้นการพึ่งพาตนเอง และการใช้ทรัพยากร วัตถุประสงค์ ภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- การควบคุมดูแลกระจาย เน้นการลงทุนมากกว่าการบริโภค
- เน้นความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม
- มุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด คุ่มค่า
- เน้นการมีส่วนร่วม ความทัดเทียม เสมอภาค
- ส่งเสริมอาชีพเสริมในครัวเรือนเพื่อให้สามารถชดเชยรายได้จากภาคการเกษตร
- การช่วยเหลือ ให้ความรู้ด้านการจ้างเหมาจากอุตสาหกรรมการเกษตรรายใหญ่ (การเอารัดเอาเปรียบจากรายใหญ่)
- ออกกฎหมายกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทเกษตรกรรมให้ชัดเจน
- ควบคุมป้องกันการขยายพื้นที่ของเมือง อุตสาหกรรมและชุมชนที่รุกล้ำพื้นที่การเกษตร
- แยกพื้นที่การเกษตรออกจากภาคอุตสาหกรรมด้วยเขตกันชนพื้นที่สีเขียวหรือเขตที่พักอาศัย
- การควบคุมดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายผังเมืองที่กำหนดอย่างเคร่งครัด
- สร้างนโยบายป้องกันการขายที่การเกษตรเพื่อใช้ในกิจกรรมอื่น เช่น รีสอร์ท หรือการพัฒนาที่ดินประเภทอื่น
- มีการแทรกแซงราคาจากภาครัฐ ในกรณีที่เกิดผลออกจํานวนมากตามฤดูกาล
- มีการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินเกษตรกรอย่างจริงจัง และเป็นธรรม
- สร้างนโยบายป้องกันการสูญเสียที่ดินจากโครงการแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุน
- ป้องกันการขายที่ดินการเกษตรเพื่อการบุกรุกป่าต่อไป
- สร้างนโยบายรองรับการขยายตัวของครอบครัวและชุมชนที่มีผลต่อการแบ่งซอยผืนดินเป็นหน่วยย่อย ทำให้ไม่คุ้มค่าแก่การทำเกษตร
- สร้างนโยบายรองรับกลุ่มผู้สูงอายุและสตรีที่ยังคงเหลืออยู่ในพื้นที่การเกษตรในขณะที่เพศชายส่วนหนึ่งเข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการ

นโยบายด้านการบริหารองค์กร และโครงสร้างการบริหาร

- มุ่งส่งเสริม อนุรักษ์ พันธุ์พืชและผลผลิตที่มีชื่อเสียงของท้องถิ่น
- การรวมกลุ่มเกษตรกร การตั้งสหกรณ์การเกษตร ในการบริหารจัดการปัจจัยการผลิตและการตลาด
- การสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนสำหรับสมาชิกในกลุ่มกู้ยืมเพื่อใช้เป็นปัจจัยการผลิต
- จัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการชดเชยความเสียหายที่เกิดจากภัยธรรมชาติ

- การจัดรูปที่ดิน เพื่อให้เกษตรกรมีพื้นที่ทำกินของตนเอง สามารถจัดกลุ่มประเภทผลผลิตที่ไม่รบกวนกันและกัน
- สำหรับเกษตรกรที่ไม่สามารถมีที่ทำกินได้ ภาครัฐมีนโยบายรับซื้อฝากที่ดินเพื่อให้เกษตรกรเช่าและขายคืนเมื่อเกษตรกรพ้นวิกฤติการเงิน
- ควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมโดยรอบพื้นที่การเกษตร ไม่ปล่อยยให้รกร้าง เป็นอุปสรรคต่อการเกษตรในพื้นที่ข้างเคียง

นโยบายด้านเทคนิค

- มีการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา เช่น โรคที่เกิดจากแมลง ดิน น้ำ ปุ๋ย อาการผิดปกติของพืช
- ให้ความรู้และพัฒนาบุคลากรในพื้นที่ให้มีคุณภาพสามารถพึ่งพาตนเองมากยิ่งขึ้น
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้ด้านวิชาการและเทคโนโลยีการผลิต
- การนำความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการผลิต การดูแลรักษา ไปใช้ในสถานการณ์จริง
- มุ่งให้ความรู้ด้านการใช้ปุ๋ย สารเคมี ยาฆ่าแมลง เพื่อหลีกเลี่ยงการเสื่อมโทรมของดิน มลภาวะ และภัยอันตรายที่เกิดจากการใช้สารเคมี
- แนะนำ ให้ความรู้การเกษตรแผนใหม่ เช่น เกษตรชีวภาพ เพื่อลดภาวะการพึ่งพาและการใช้สารเคมี
- ส่งเสริมให้ปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อฟื้นฟูดิน และขจัดโรคพืช
- การให้แรงจูงใจด้านภาษีในการทำการเกษตรแบบชีวภาพเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
- ให้ความรู้ด้านการกำหนดขนาดที่ดินที่เหมาะสมสำหรับการเกษตรแต่ละประเภท (เช่น ข้าว อย่างน้อย 20 ไร่ มันสำปะหลัง 50 ไร่ และยางพารา 20-30 ไร่)

การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยเน้นหลักธรรมาภิบาล

- สร้างและส่งเสริมองค์กรประชาชนในพื้นที่ให้เข้มแข็ง
- การประสานความร่วมมือองค์กรภาครัฐกับองค์กรประชาชน
- การกำหนดนโยบายการแก้ปัญหาเฉพาะ จากปัญหาที่พบในพื้นที่
- การสร้างกลยุทธิร่วมจากนโยบายหลัก ระหว่างภาครัฐ เกษตรกร และองค์กรประชาชน
- การกำหนดประเด็นที่ต้องแทรกแซง และความช่วยเหลือจากภาครัฐให้ชัดเจนแบบเชิงประจักษ์
- การสร้างแรงจูงใจด้านภาษี และการให้ความช่วยเหลือในประเด็นที่ต้องแทรกแซง
- การประเมินผลลัพธ์ และการปรับปรุงกลยุทธิหลังการนำแผนสู่การปฏิบัติ

กิจกรรมที่ 4 : การจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ในลักษณะวิสาหกิจชุมชน

1. ความนำ

มูลฝอยเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชน ทั้งการเกิดมลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรคต่างๆ และแมลงนำโรค ทำลายทัศนียภาพ และก่อให้เกิดความรำคาญ ปัญหาเรื่องกลิ่น แมลงรบกวนชุมชน ปัญหาด้านมูลฝอยเกิดขึ้นในชุมชนทุกแห่งตั้งแต่ขนาดเล็กจนถึงเมืองใหญ่ การแก้ไขปัญหาโดยวิธีการเดิมคือการขนส่งมูลฝอยออกนอกบริเวณที่พักอาศัยนั้นยังไม่เพียงพอ เนื่องจากปัจจุบันไม่มีพื้นที่เพียงพอในการที่จะเก็บกองมูลฝอยเหล่านั้นได้เพียงพอในแต่ละท้องถิ่น เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากขยะมูลฝอย โดยเฉพาะการปนเปื้อนของมลพิษต่อดิน แหล่งน้ำ สาธารณะน้ำใต้ดินแล้ว การจัดการมูลฝอยที่ถูกต้องเหมาะสมจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีในชุมชน

การนำเอาเศษใบไม้ หญ้า เปลือกผลไม้ เศษผัก และเศษอาหาร อันเป็นส่วนหนึ่งของมูลฝอยจากชุมชน ซึ่งมีสารประกอบอินทรีย์อยู่ในปริมาณสูง และสามารถสลายตัวผุพังได้ตามธรรมชาติ มาทำเป็นปุ๋ยหมักชุมชน เป็นแนวทางการกำจัดมูลฝอยชุมชนแนวหนึ่งซึ่งสามารถลดปริมาณมูลฝอยลงได้ นอกจากนี้การนำเอาเศษอาหารที่เหลือจากการประกอบอาหารหรือการบริโภค มาผ่านกระบวนการหมักในน้ำที่มีส่วนผสมของเชื้อจุลินทรีย์และกากน้ำตาลในปริมาณที่เหมาะสม จะได้ปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพที่สามารถนำไปใช้ทดแทนปุ๋ยเคมีในการเกษตร และใช้ในการบำบัดกลิ่นเหม็นเน่าต่างๆ ได้ผลดี เทคโนโลยีชุมชนในการกำจัดขยะดังกล่าวนี้ใช้วัสดุในท้องถิ่น ติดตั้งในระดับชุมชน ซึ่งจะมีการใช้งาน การบำรุงรักษาที่ไม่ยุ่งยากและซับซ้อน รวมทั้งค่าใช้จ่ายค่อนข้างต่ำในการดำเนินการ แต่มีประสิทธิภาพในการลดปริมาณขยะจากครัวเรือน ชุมชน ที่จะออกสู่สภาพแวดล้อมและเป็นภาระในการกำจัดของท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีในการทำเกษตรที่อาจตกค้างในสภาพแวดล้อมได้ จึงควรมีการสนับสนุนส่งเสริมให้มีการจัดทำพื้นที่สาธิตและแหล่งเผยแพร่ส่งเสริมให้กว้างขวางต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในการร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน
2. จัดทำโครงการสาธิต ปุ๋ยหมักอินทรีย์ และปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพในชุมชน เป็นแนวทางการลดปริมาณมูลฝอยของชุมชน
3. รณรงค์ เผยแพร่การผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ และปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพในชุมชนเพื่อร่วมลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3. เป้าหมาย

โครงการสาธิตปุ๋ยหมักอินทรีย์ และปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพในชุมชน

4. พื้นที่ดำเนินการ

ชุมชนบ้านบ่อนกลาง ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก

5. วิธีดำเนินการ

1. จัดกิจกรรมเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมประชุมเสวนาให้ความรู้และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการกำจัดขยะในท้องถิ่น
2. การออกแบบ จัดทำระบบสาธิตของถังหมักปุ๋ยอินทรีย์ ถังหมักปุ๋ยชีวภาพ ตามแบบของกรมอนามัย และโรงผลิตปุ๋ยอินทรีย์อัดเม็ด ในลักษณะของการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน
3. การส่งเสริมการรวมกลุ่มของสมาชิกในชุมชน ในลักษณะของวิสาหกิจชุมชน และการดำเนินการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของชุมชน
4. จัดประชุมเวทีประชาคมเพื่อประเมินและสรุปผลการดำเนินงานของโครงการนำร่อง

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ปริมาณขยะในชุมชนได้รับการกำจัดเพื่อลดปริมาณขยะในสิ่งแวดล้อม
2. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินงาน

การดำเนินกิจกรรมในโครงการนำร่อง เพื่อจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ในลักษณะวิสาหกิจชุมชน ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง มีกิจกรรมที่กำหนด สรุปได้ 3 กิจกรรม คือ

1. การจัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อการให้ความรู้ที่ถูกต้องในการกำจัดขยะครัวเรือน
2. การสาธิตวิธีการหมักปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ ตามแบบกรมอนามัย เพื่อให้เป็นตัวอย่างและสร้างความสนใจให้ชาวบ้านมาเข้าร่วม
3. การส่งเสริมการรวมกลุ่มของสมาชิกชุมชนในลักษณะวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ของชุมชน เพื่อจำหน่ายให้แก่สมาชิก

กิจกรรมหลักของโครงการนำร่องนี้ คือ การจัดทำเวทีประชาคม ซึ่งจะผนวกอีก 2 กิจกรรมไว้ในเวลาเดียวกัน

การจัดทำเวทีประชาคมในโครงการได้ดำเนินการ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2549 ณ บริเวณที่จะเป็นศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีประชาคม 63 คน ประกอบด้วย เกษตรกรจากหมู่บ้านต่างๆ ในตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองนครนายก จำนวน 47 คน ผู้ใหญ่บ้าน 7 คน นายกองดีการบริหารส่วนตำบล 1 คน เจ้าหน้าที่จากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4 คน และเจ้าหน้าที่ จากบริษัทที่ปรึกษา 4 คน สรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
เกษตรกร ต.ท่าช้าง อ.เมืองนครนายก	47	74.60
นายก อบต.ท่าช้าง	1	1.59
ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลท่าช้าง	7	11.11
สำนักงานและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4	6.35
บริษัทที่ปรึกษา	4	6.35
รวม	63	100.00

รูปกิจกรรมการจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ย

ผลการดำเนินการในภาพรวมสรุปได้ดังนี้

1. โครงการนำร่องนี้ เป็นโครงการต่อเนื่อง ที่ต้องใช้เวลาดำเนินการค่อนข้างนาน ประเด็นคือโครงการลักษณะนี้ได้เคยได้รับงบประมาณ เมื่อ 5 ปีที่แล้ว แต่ได้หยุดไปชั่วคราวระยะเวลา ทำให้ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการบางส่วนหมดความสนใจ ประธานคณะกรรมการโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนบ้านบ่อนกลาง จึงได้ใช้วิธีการเข้าหาในลักษณะติดต่อรายบุคคล เพื่อปลูกจิตสำนึกในการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนปุ๋ยเคมี เมื่อมีโครงการนำร่อง มีงบประมาณดำเนินการ กิจกรรมจึงเริ่มดำเนินการได้อีก

2. ประชาชนที่เข้ามาร่วมกิจกรรม บางส่วนเป็นผู้ไม่เคยเป็นสมาชิก แต่สนใจที่จะเข้าร่วม ทำให้การดำเนินกิจกรรมทำได้โดยการมีปฏิสัมพันธ์ ชักถามตลอดเวลาของการสาธิต

3. โครงการนำร่องนี้ จะเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ประชาชนมีชีวิตที่ดี ไม่ต้องทำเกษตรกรรมโดยใช้สารพิษ ที่ทำลายสุขภาพกายและคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งดินและน้ำ

4. ประเด็นที่สำคัญ คือ โครงการในลักษณะของการปลูกจิตสำนึกนี้ จำเป็นต้องใช้เวลาในการจะกล่าวหาโครงการจะสำเร็จหรือไม่ อย่างไรก็ตามสำหรับ ประชาชนในพื้นที่ตำบลท่าช้าง ส่วนใหญ่ให้ความสนใจและเห็นประโยชน์ของโครงการ โดยเฉพาะการมีศูนย์สาธิตในการผลิตและเผยแพร่ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยน้ำ ถือเป็น “หน้าต่าง” และ “ประโยชน์” ที่คนท่าช้างจะได้รับ การจัดเวทีประชาคมจะต้องมีการจัดไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อผลที่พึงประสงค์ของโครงการ

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีศูนย์สาธิตโรงงานทำปุ๋ยอินทรีย์จากขยะชุมชน 2. ปริมาณขยะในชุมชนลดลง โดยการนำไปใช้ประโยชน์ 3. การประเมินความคิดเห็นและทัศนคติของผู้เข้าร่วมโครงการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการสนับสนุนการจัดตั้งโรงงานทำปุ๋ยอินทรีย์ต้นแบบ เพื่อเป็นศูนย์สาธิตในการนำขยะมูลฝอยชุมชนมาทำปุ๋ย ซึ่งมีส่วนลดปริมาณขยะมูลฝอยในท้องถิ่นลง ปัจจุบันได้รับการคัดเลือกเป็นศูนย์สาธิตของจังหวัด และผลิตภัณฑ์ปุ๋ยชีวภาพได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP มีผู้สนใจติดต่อมาดูงานเป็นจำนวนมาก 2. เป็นกิจกรรมที่ได้ร่วมดำเนินการระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร และชุมชนท้องถิ่น ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กิจกรรมที่ 5 : จัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูบึงพระอาจารย์โดยท้องถิ่น

1. ความนำ

บึงพระอาจารย์เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีขนาดกว้างใหญ่ในอดีตมีบริเวณติดต่อกันกับคลองธรรมชาติ เรียกว่า คลองบึงพระอาจารย์ที่แต่ก่อนเคยกว้างถึงประมาณ 80 เมตรน้ำลึก และใสสะอาด เป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภคของชาวบ้านในเขต 4 ตำบล คือ ตำบลบางลูกเสือ ตำบลบางสมบุญ ตำบลพระอาจารย์ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

คลองบึงพระอาจารย์ เป็นพื้นที่ที่มีตำนานถึงที่มาของชื่อ “พระอาจารย์” หลายตำนาน แต่ทุกตำนานจะกล่าวถึงพระภิกษุซึ่งเป็นที่มาของชื่อ “พระอาจารย์” ตำนานที่รู้จักกันแพร่หลาย เป็นเรื่องของพระภิกษุอาคมขลัง ได้แปลงกายเป็นจระเข้ โดยให้เณรลูกศิษย์เอาน้ำมนต์รดตัวก็จะกลับเป็นคน แต่ลูกศิษย์ทำน้ำมนต์หกลงน้ำ อาจารย์จึงไม่สามารถคืนร่างได้ คนจึงเรียกขานบริเวณนี้ว่า บึงพระอาจารย์ และน้ำมนต์ที่หกลงในน้ำนั้นทำให้น้ำในคลองเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ เชื่อกันว่าสามารถรักษาโรคภัยไข้เจ็บไข้ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้นำน้ำในคลองบึงพระอาจารย์เข้าพิธีในราชพิธีสำคัญ ร่วมกับน้ำจากแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์อื่น ๆ ของประเทศ

คลองบึงพระอาจารย์ในอดีตเป็นแหล่งน้ำสำคัญของคนในพื้นที่ ทั้งการใช้เป็นแหล่งน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค น้ำเพื่อการเกษตรกรรม การคมนาคม และเป็นแหล่งอาหารสำคัญเล่ากันว่าเมื่อ 50 ปี มาแล้ว กุ้ง ปลา ชุกชุมมาก ที่สำคัญคือเป็นแหล่งอาหารสำคัญ คือในช่วงฤดูแล้งประมาณเดือนมีนาคม-เมษายน น้ำในคลองบึงพระอาจารย์จะกินอร่อย เห็นน้ำใสสะอาด นอกจากนี้ คลองบึงพระอาจารย์และพื้นที่ทั้งยังมี ความสำคัญด้านประเพณี วัฒนธรรมท้องถิ่น ประเพณีแข่งเรือ ลอยกระทง คลองบึงพระอาจารย์จึงเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่

ในสภาพปัจจุบัน คลองบึงพระอาจารย์ เปลี่ยนไป ตื้นเขิน เต็มไปด้วยวัชพืชในพื้นที่ชุ่มน้ำที่ยังมีสภาพเป็นบึงติดต่อกับคลองบึงพระอาจารย์ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 17 ไร่ กลายเป็นที่รกด้วยวัชพืช เป็นที่อาศัยของงู และสัตว์เลื้อยคลานต่างๆ มีปัญหาน้ำเสียไม่สามารถบริโภคได้ ใช้ประโยชน์ได้เฉพาะน้ำใช้และเป็นน้ำเพื่อการำนาเท่านั้น

นอกจากนี้ น้ำในคลองยังมีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพเป็นทั้งน้ำเปรี้ยวในฤดูแล้งและน้ำเค็มจากการุกตัวของน้ำทะเล

การที่คลองบึงพระอาจารย์มีปัญหาทำให้หมดความสำคัญด้านการใช้ประโยชน์จากที่เป็นเมื่ออดีต อาจทำให้สูญเสียความเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เคยมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่น และยังมีคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์จากการได้อยู่ในเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินของรัชกาลที่ 5 จึงควรต้องมีการอนุรักษ์ ดูแล แก้ไขปัญหา โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์ในการร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และร่วมกันจัดทำแนวทางเพื่อจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สมบูรณ์ของท้องถิ่นต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อการวิเคราะห์ความสำคัญและสภาพปัญหาของคลองบึงพระอาจารย์ที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่
2. เพื่อจัดทำแนวทางวางแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของพื้นที่บึงพระอาจารย์ที่สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์และวิถีชีวิตในปัจจุบันของพื้นที่
3. เพื่อเป็นโครงการนำร่องของการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น

3. เป้าหมาย

1. แนวทางและแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และความสมบูรณ์ของบึงพระอาจารย์ที่มาจากความร่วมมือของประชาชนในเขตพื้นที่คุ้มครอง
2. จัดทำข้อปฏิบัติหรือระเบียบที่ดำเนินการโดยชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการ

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่คลองบึงพระอาจารย์ ตำบลพระอาจารย์ ตำบลบางสมบูรณ์ ตำบลบางลูกเสือ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก และตำบลดอนเกาะกา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

5. วิธีดำเนินการ

1. ทบทวนสถานภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดเขตพื้นที่บึงพระอาจารย์
2. จัดเวทีชุมชนและจัดประชุมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่โครงการ เพื่อดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นที่อยู่โดยรอบ ในการร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหาของบึงพระอาจารย์ กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์อย่างมีส่วนร่วมในท้องถิ่น และร่วมกันจัดทำแนวทางและแผนการอนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความสมบูรณ์ของบึงพระอาจารย์
3. จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั้งในและนอกพื้นที่โครงการ เพื่อปรับปรุงแนวทางและแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความสมบูรณ์ของบึงพระอาจารย์
4. จัดทำข้อปฏิบัติหรือระเบียบที่ดำเนินการโดยชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความอุดมสมบูรณ์ของบึงพระอาจารย์

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. แนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบึงพระอาจารย์ที่ชัดเจน
2. แนวทางและแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความสมบูรณ์ของคลองบึงพระอาจารย์ ที่ได้จากกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในท้องถิ่น
3. ข้อปฏิบัติหรือระเบียบที่ดำเนินการโดยชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อมและความสมบูรณ์ของคลองบึงพระอาจารย์

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การดำเนินโครงการจัดเวทีชุมชนเพื่อร่วมจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์ มีแผนดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การทำความเข้าใจกับประชาชนและผู้นำในพื้นที่ในการมีส่วนร่วมอนุรักษ์และฟื้นฟูคลองบึงพระอาจารย์
 - การรื้อฟื้นประวัติความเป็นมาของบึงพระอาจารย์เพื่อเป็นจุดสนใจในการให้คนเข้ามาช่วยกันคิดถึงความสำคัญในด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่โดยรอบพื้นที่
 - ประโยชน์ที่ได้รับจากคลองบึงพระอาจารย์จากอดีตถึงปัจจุบัน เช่น การเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แหล่งอาหาร คมนาคม จนถึงด้านนันทนาการ
 - ปัญหาที่เกิดขึ้นต่อพื้นที่ในปัจจุบัน ซึ่งต้องการอนุรักษ์ฟื้นฟู

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนดำเนินการก่อนจะมีเวทีชุมชน เพื่อให้ประชาชนและผู้นำในพื้นที่ได้ตระหนักในความสำคัญของพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์ อันจะนำไปสู่แนวความคิดด้านการรวมกันเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูต่อไป

2. การจัดเวทีชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อมของประชาชนและผู้นำในพื้นที่ให้ตระหนักถึงความสำคัญของคลองบึงพระอาจารย์ในฐานะที่เป็นทั้งแหล่งอำนวยน้ำเป็นพื้นที่ที่มีตำนาน และอยู่ในเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินทางน้ำของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ตลอดจนเป็นแหล่งน้ำที่ราชสำนักนำไปใช้ในราชพิธีสมัยรัตนโกสินทร์

หลังจากขั้นตอนนี้ จะเป็นการดำเนินงานต่อของประชาชนและครูเพื่อร่วมกันหาแนวทางเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูคลองบึงพระอาจารย์ให้คืนสู่สภาพเดิมให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ในอนาคต

ในการจัดเวทีชุมชน ได้ดำเนินการเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 มีผู้เข้าร่วมประชุม 51 คน ประกอบด้วย ประชาชนและผู้นำชุมชนในพื้นที่ 33 คน นักวิชาการจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5 คน ผู้แทนอนุกรรมการลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี 2 คน (ประชาชนและกรรมการ) และนักวิชาการจากบริษัทที่ปรึกษาเทสโก้ จำกัด 11 คน สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล	15	29.41
คณะอนุกรรมการลุ่มน้ำ	2	3.92
ประชาชนทั่วไป	18	35.29
สำนักงานและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5	9.80
บริษัทที่ปรึกษา	11	21.57
รวม	51	100.00

รูปกิจกรรมการประชุม

สรุปสาระที่ได้จากการประชุมสัมมนา

1) สภาพและความสำคัญของคลองบึงพระอาจารย์ในอดีต

บริเวณคลองบึงพระอาจารย์เมื่อประมาณ 50 ปี มาแล้ว เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำกว้างใหญ่ ลักษณะเป็นบึงกว้างประมาณกว่า 150 เมตร อยู่ติดต่อกัน ส่วนที่เป็นคลองธรรมชาติ คลองบึงพระอาจารย์มีตำนานที่เล่าแตกต่างกันในแต่ละหมู่บ้าน/ตำบล ที่อยู่โดยรวม แต่ทุกตำนานมีตัวละครสำคัญเป็นพระภิกษุและเณรลูกศิษย์ ตำนานที่มีการจดบันทึกเป็นประวัติศาสตร์ของพื้นที่ คือ พระภิกษุผู้เป็นอาจารย์มีวิชาอาคมได้แปลงตัวเป็นจระเข้ และให้เณรลูกศิษย์เอาน้ำมนต์รดร่างจระเข้ก็จะกลับเป็นพระภิกษุตามเดิม แต่เณรตกใจจึงทำน้ำมนต์หก พระภิกษุผู้เป็นอาจารย์จึงต้องกลายเป็นจระเข้ ตำนานนี้ค่อนข้างสอดคล้องกับสภาพพื้นที่เนื่องจากมีประวัติว่าบึงและคลอง ซึ่งได้ชื่อต่อมาว่าคลองบึงพระอาจารย์นี้ แต่ก่อนมีจระเข้ชุมและเชื่อกันว่าน้ำในคลองบึงพระอาจารย์นี้ เป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์เพราะน้ำมนต์หกใส่ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เคยเสด็จประพาสคลองบึงพระอาจารย์และแม่น้ำนครนายกผ่านไปถึงบางแตน อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากนี้ คลองบึงพระอาจารย์ยังมีความสำคัญในฐานะที่เป็นแหล่งน้ำที่ใช้ในพระราชพิธีมงคลด้วยแหล่งหนึ่ง

คลองบึงพระอาจารย์ในสมัย 50 ปีที่แล้วกล่าวได้ว่าเป็นเส้นเลือดใหญ่ของประชาชนในพื้นที่อยู่โดยรอบ ในด้านการเป็นแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค แหล่งน้ำนำเกษตร แหล่งอาหาร (กุ้ง ปลา) แหล่งอาชีพ (ประมง) และเป็นเส้นทางคมนาคมสายเดียวสู่อำเภอและจังหวัด นอกจากนั้น ยังเป็นแหล่งวัฒนธรรมประเพณีในช่วงฤดูน้ำหลาก ได้แก่ ประเพณีแข่งเรือ ลอยกระทง ของคนในพื้นที่ด้วย

ประเด็นสำคัญที่ได้จากขั้นตอนนี้ คือ ประชาชนและผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมเวทีชุมชน สามารถจดจำตำนานสภาพเดิมและความสำคัญของคลองบึงพระอาจารย์ที่มีต่อคนในพื้นที่นี้ได้ และต้องการให้คลองบึงพระอาจารย์ที่มีต่อคนในพื้นที่ได้ และต้องการให้คลองบึงพระอาจารย์กลับสู่สภาพเดิมหรือใกล้เคียงกับสภาพเดิม

2) สภาพและประเด็นปัญหาในปัจจุบันของคลองบึงพระอาจารย์

ปัจจุบันคลองบึงพระอาจารย์เปลี่ยนแปลงไปมาก น้ำที่เคยบริโภคน้ำได้และมีรสดี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง(เดือนมีนาคม-เมษายน) กลายเป็นน้ำเสีย ใช้ประโยชน์ได้เฉพาะการเป็นน้ำเพื่ออุปโภคและน้ำเกษตรกรรม นอกจากนั้น ยังมีน้ำเสียที่ส่งมาจากทางกรุงเทพฯ ผ่านคลองแสนแสบลงสู่คลองบึงพระอาจารย์ในบางช่วง ทำให้น้ำในคลองเสีย ที่สำคัญคือคลองและพื้นที่ที่เป็นบึงต้นเขิน มีหญ้าและวัชพืชขึ้นหนาแน่น เป็นที่อาศัยของงูต่างๆ รวมทั้งงูพิษจำพวกงูเห่าและงูแมวแมว ปัจจุบันพื้นที่ที่เป็นบึงยังคงเหลืออยู่บ้างประมาณ 10 กว่าไร่ เป็นที่ชาวบ้านใช้ปลูกบัว สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปมากคือคุณภาพน้ำ เดิมน้ำใน

คลองบึงพระอาจารย์ ไสสะอาด จืดสนิท แต่ประมาณ 20 ปีมานี้ น้ำเค็มเข้ามาแทนที่ในช่วงประมาณเดือน มีนาคม-เมษายน แต่ในช่วงฤดูน้ำหลาก คือช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน จะเกิดน้ำเปรี้ยว เนื่องจากน้ำชะล้าง ดินเปรี้ยวลงมา

วิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์เปลี่ยนแปลงจากเดิมพอสมควร จาก การทำนาเป็นอาชีพหลักและทำเฉพาะนาปี ในปัจจุบัน ถึงแม้จะมีการทำนาอยู่มาก และทำได้ปีละ 2 ครั้ง ผลผลิตเฉลี่ย 60-80 ถัง (600-800 กิโลกรัม) ต่อไร่ แต่ต้องมีการใส่ปุ๋ยและใช้ปุ๋ยมาร์ล แก้ปัญหาดิน เปรี้ยว และจากปัญหาน้ำเค็มรุกตัว เกษตรกรส่วนหนึ่งต้องเปลี่ยนอาชีพจากการทำนาไปทำบ่อเลี้ยงปลา และกึ่งกุลาดำ ซึ่งเริ่มทำมาประมาณตั้งแต่ปี 2535 และจากการที่พื้นที่บึงและคลองตื้นเขินมีวัชพืชมาก มีงูพิษ ชุกชุม จึงมีอาชีพจับงูขายเกิดขึ้น เป็นการพยายามปรับเปลี่ยนวิถีให้อยู่ได้ภายใต้สภาพการณ์ที่เป็นปัญหา ของคลองบึงพระอาจารย์ที่เคยเป็นเสมือนเส้นเลือดใหญ่ของพื้นที่นี้

ประเด็นสำคัญที่ได้รับจากการเสวนาช่วงนี้ คือ ทุกคนเห็นว่าคลองบึงพระอาจารย์มีปัญหา ซึ่ง ต้องการการแก้ไข แต่เนื่องจากยังไม่เคยคิดจะเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ ความ คิดเห็นเพื่อการแก้ไขปัญหามาของประชาชนและผู้นำที่เข้าร่วมเสวนาจึงมุ่งไปที่การช่วยเหลือของรัฐ แต่เพียง อย่างเดียวเท่านั้น

3) แนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูคลองบึงพระอาจารย์โดยชุมชน

จากการเสวนาในเวทีชุมชน ผู้เข้าร่วมเสวนาเริ่มรู้สึกถึงความสำคัญทั้งของตัวคลองบึงพระอาจารย์ และความสำคัญของการเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการของประชาชนและผู้นำที่อยู่ในพื้นที่ แนวความคิด เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู จึงค่อยเปลี่ยนจากการพึ่งพาของรัฐ มาเป็นการหาแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูคลอง บึงพระอาจารย์ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตและความต้องการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ฟื้นฟูนั้นให้ยั่งยืนที่สุด

4) แนวทางที่มีการนำเสนอสรุปได้ดังนี้

- พัฒนาคลองให้น้ำสามารถไหลได้โดยสะดวก ด้วยการขุดลอกและกำจัดวัชพืช ซึ่งส่วน ใหญ่เป็นงบประมาณจากรัฐ แต่ชาวบ้านจะต้องมีส่วนร่วมรับรู้และบริหารจัดการงบประมาณด้วย เพื่อการใช้ประโยชน์จากงบประมาณอย่างแท้จริง

แนวทางการดำเนินงาน ประสานความร่วมมือ ระหว่างหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

- มีโครงการจัดทำเป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นตำนานและประวัติศาสตร์เป็นจุดขาย คือ ตำนานพระอาจารย์และการเป็นเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เพื่อจูงใจให้ต้องมีการดูแลรักษาสภาพคลองให้เหมาะสมเป็นแหล่งท่องเที่ยว

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<p>1. ความคิดเห็นจากการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของท้องถิ่น</p> <p>2. การออกกฎ ระเบียบ และมาตรการในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนและท้องถิ่น</p>	<p>1. กิจกรรมในโครงการที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้เพื่อกำหนดแนวขอบเขตพื้นที่คุ้มครองของบึงพระอาจารย์ ไม่สามารถกำหนดพื้นที่ให้ชัดเจนได้ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศและการใช้ที่ดินเปลี่ยนแปลงไป</p> <p>2. กิจกรรมการมีส่วนร่วมที่ต้องการสร้างการจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูยังไม่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งต้องมีการดำเนินการต่อเนื่องอีกระยะหนึ่ง เนื่องจากเพิ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายการอนุรักษ์ในท้องถิ่น</p> <p>3. มีแนวความคิดด้านการอนุรักษ์และดูแลรักษาโดยการประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่และตำบลข้างเคียงให้มีส่วนร่วมกัน ในลักษณะของการรับผิดชอบเป็นหมู่บ้านที่อยู่ในเขตฝั่งคลอง ซึ่งต้องมีการจัดตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารจัดการพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์ร่วมกันทุกหมู่บ้าน / ตำบล ที่เกี่ยวข้อง</p>

กิจกรรมที่ 6 : กิจกรรมนำร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำคลองท่าลาดและ ริมแม่น้ำบางปะกง

1. ความน่า

จากการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำในแม่น้ำสายหลักของกลุ่มน้ำบางปะกง คือแม่น้ำนครนายก และแม่น้ำบางปะกง นับแต่ปี 2536 จนถึงปัจจุบัน พบว่าคุณภาพน้ำของแม่น้ำทั้งสองสายมีคุณภาพน้ำอยู่ในภาวะเสื่อมโทรม โดยแม่น้ำนครนายกมีการเปลี่ยนแปลงจากคุณภาพน้ำผิวดินจากระดับดีบริเวณต้นน้ำจนถึงระดับเสื่อมโทรมมากบริเวณท้ายน้ำ จัดอยู่ในประเภทที่ 2 ถึง 5 ดัชนีคุณภาพที่เป็นปัญหา คือ แอมโมเนีย และ BOD ซึ่งเกิดจากการสะสมสารปนเปื้อนจากการเพาะเลี้ยงปลาในกระชังและชุมชน ส่วนแม่น้ำบางปะกงมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก จัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภท 4 ถึง 5 โดยมีดัชนีคุณภาพที่เป็นปัญหาคือ DO BOD และแบคทีเรีย กลุ่ม TCB และ FCB ซึ่งบ่งชี้ว่าวิกฤตต่อการใช้ประโยชน์และการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำแล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณที่ผ่านย่านชุมชนและผ่านฟาร์มสุกร ซึ่งยังขาดระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน

แนวทางหนึ่งที่จะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำเสียโทรมคือการบำบัดน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด เพื่อให้ลดภาระการรองรับและบำบัดโดยธรรมชาติซึ่งมีขีดความสามารถจำกัดในภาวะปัจจุบัน การปลูกจิตสำนึกให้ทุกครัวเรือนที่อยู่ริมน้ำ มีส่วนร่วมกันในการรับผิดชอบบำบัดน้ำเสียตั้งแต่ที่จุดกำเนิดคือ การใช้ในครัวเรือนจะเป็นส่วนสำคัญในการลดภาระการบำบัดโดยธรรมชาติอีกทั้งยังมีความสอดคล้องกับแนวนโยบายและแผนงานการอนุรักษ์และพัฒนาสภาพแวดล้อมแม่น้ำคูคลอง ในการฟื้นฟูคุณภาพของแม่น้ำคูคลอง โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทราได้มีการพัฒนารูปแบบของถังดักไขมันครัวเรือนขึ้น ซึ่งผ่านการทดสอบว่ามีประสิทธิภาพในการบำบัดและได้ทูลเกล้าถวายรูปแบบดังกล่าวให้กับโครงการส่วนพระองค์ส่วนจิตรลดา และมีแนวคิดที่จะรณรงค์เผยแพร่รูปแบบดังกล่าวให้กับชุมชนริมน้ำบางปะกงเป็นโครงการนำร่อง เพื่อขยายแนวคิดการบำบัดของเสียจากการใช้น้ำในครัวเรือนออกไปตลอดแนวลำน้ำบางปะกง ซึ่งจะส่งผลถึงความตระหนักและร่วมมือร่วมใจอนุรักษ์และฟื้นฟูคุณภาพน้ำของแม่น้ำบางปะกงในภาพรวมในที่สุด

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในการร่วมดูแลรักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติร่วมกันของประชาชนในครัวเรือนริมน้ำ และนำร่อง

2. รณรงค์ เผยแพร่การบำบัดน้ำทั้งในครัวเรือนด้วยถังดักไขมัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ

3. เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูคุณภาพน้ำในท้องถิ่นในลุ่มน้ำบางปะกง

3. เป้าหมาย

ครัวเรือนชุมชนริมน้ำในลุ่มน้ำบางปะกง ประกอบด้วย บ้านพักอาศัย โรงเรียน วัด และร้านอาหาร อย่างน้อย 60 ราย

4. พื้นที่ดำเนินการ

ครัวเรือนนำร่องริมคลองท่าลาดและริมแม่น้ำบางปะกง

5. วิธีดำเนินการ

1. จัดกิจกรรมเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมประชุมเสวนาให้ความรู้และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำในท้องถิ่น

2. การจัดทำ ติดตั้ง ถังดักไขมันในครัวเรือนริมน้ำ ในครัวเรือน โรงเรียน วัด และร้านอาหาร ตัวอย่างนำร่อง 60 ครัวเรือน

3. การสุ่มเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำเพื่อเปรียบเทียบผลจากการติดตั้งถังดักไขมันครัวเรือน โดยมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

4. จัดประชุมสัมมนาเพื่อประเมินสรุปผลและเผยแพร่การดำเนินงานของโครงการนำร่อง

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครัวเรือนนำร่องที่เข้าร่วมกิจกรรมติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือน อย่างน้อย 60 ครัวเรือน

2. คุณภาพน้ำทั้งจากครัวเรือนริมน้ำเป็นตัวอย่างนำร่องมีคุณภาพดีขึ้นจากการติดตั้งถังดักไขมัน

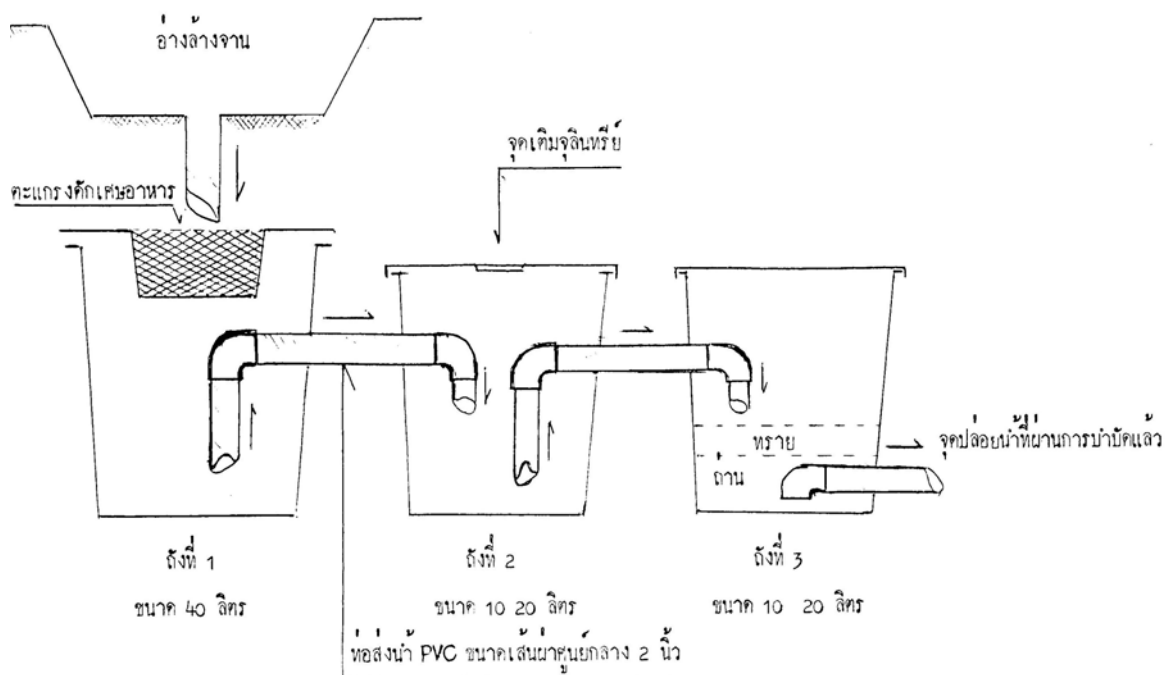
3. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

สรุปการดำเนินการได้ดังนี้

- จัดกิจกรรมเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อร่วมประชุมเสวนาให้ความรู้และระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูคุณภาพน้ำในท้องถิ่น การประชุมเชิงปฏิบัติการโครงการนำร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำ ครั้งที่ 1 จัดขึ้น เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ.2549 ณ ห้องประชุมโรงเรียนปริยัติธรรม วัดโสธรวรารามวิหาร โดยมีสาระเป็นการแนะนำประชาสัมพันธ์โครงการ และการอธิบายวิธีการใช้และติดตั้งถังดักไขมัน จัดในลักษณะการประชุมปฏิบัติการ โดยสรุปมีผู้เข้าร่วมการประชุมมีทั้งหมดรวม 69 คน ประกอบด้วยผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล สถาบันการศึกษาท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ได้แก่ บุคคลากรจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประชาชนองค์กรพัฒนาเอกชน ผู้แทนจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเจ้าหน้าที่จากบริษัทที่ปรึกษา
- การจัดทำ ติดตั้ง ถังดักไขมันในครัวเรือนริมน้ำ ในครัวเรือน โรงเรียน วัด และร้านอาหาร ตัวอย่างนำร่อง 60 ครัวเรือน ซึ่งมีโครงสร้างของถังดักไขมัน ดังรูป

โครงสร้างของถังดักไขมัน

การติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือนน้ำ

ถังที่ 1

ถังที่ 2

ถังที่ 3

● จัดประชุมสัมมนาเพื่อประเมินสรุปผลและเผยแพร่การดำเนินงานของโครงการนำร่อง รวมทั้งเป็นกิจกรรมเพื่อการกระตุ้นความสนใจ และขยายวงของการประชาสัมพันธ์ ให้กว้างขึ้น โดยเป็นกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการเช่นกัน ในวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 ณ ห้องประชุมเพทาย โรงแรมแกรนด์รอยัล พลาซ่า จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสรุปมีผู้เข้าร่วมการประชุมมีทั้งหมดรวม 75 คน ประกอบด้วยผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล สถาบันการศึกษาท้องถิ่น หน่วยงานราชการ ได้แก่ บุคลากรจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ประชาชน องค์กรพัฒนาเอกชน ผู้แทนจากสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเจ้าหน้าที่จากบริษัทที่ปรึกษา

ในการจัดการประชุมสรุปผลของการดำเนินกิจกรรม ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นโดยแบบสำรวจ ซึ่งมีผู้ตอบและส่งกลับทั้งสิ้น 49 คน คิดเป็นร้อยละ 71 ของจำนวนผู้เข้าร่วมประชุม สรุปในประเด็นสำคัญได้ดังนี้

- เหตุผลและความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม
 - คิดว่าโครงการฯ จะได้ผลในการลดมลพิษทางน้ำ ร้อยละ 38.8
 - คิดว่าจะได้เป็นตัวอย่างแก่คนอื่นๆ ในชุมชน ร้อยละ 28.6
 - คิดว่าควรเป็นหน้าที่ของชาวบ้านในการช่วยกันดูแล รักษาแม่น้ำบางปะกง ร้อยละ 32.6
- ความคาดหวังในการเข้าร่วมกิจกรรม
 - คิดว่าชาวบ้านจะเห็นประโยชน์ และทำถังดักไขมันของครัวเรือนตนเองมากขึ้น ร้อยละ 61.2
 - คิดว่าเป็นโครงการที่มีประโยชน์ แต่ชาวบ้านคงไม่ค่อยสนใจ ถ้าต้องลงทุนทำเอง ร้อยละ 34.7
 - คิดว่าโครงการฯ จะทำให้แม่น้ำบางปะกงดีขึ้น ร้อยละ 4.1
- ความคิดต่อโครงการฯ ในการช่วยลดมลภาวะทางน้ำ
 - คิดว่าช่วยได้ ร้อยละ 100.0
 - คิดว่าช่วยไม่ได้ ร้อยละ 0.0

โครงการนำร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำ ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมประชุมมากมีการอภิปราย และซักถามกรรมวิธี ในการจัดการให้ถังดักไขมันทำงานอย่างได้ผล เหตุผลสำคัญที่ทำให้โครงการนี้ เป็นที่สนใจมาก คือ ผู้นำท้องถิ่น และประชาชนในกลุ่มน้ำบางปะกง มีความตื่นตัวมากด้านความคิดในการอนุรักษ์ แม่น้ำบางปะกงคนส่วนใหญ่ต้องการคืนสภาพแม่น้ำที่ปลอดภัยให้แก่แม่น้ำบางปะกง มีเครือข่ายในการดำเนินการครอบคลุมเกือบทั้งพื้นที่ลุ่มน้ำ เนื่องจากแม่น้ำบางปะกงในปัจจุบันมีสภาพเสื่อมโทรมมาก

การอภิปรายถึงปัญหาที่ทำให้แม่น้ำบางปะกงเน่าเสีย และร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข สรุปได้ว่าโครงการถังดักไขมันครัวเรือน เป็นการเริ่มต้นของการจุดประกายที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมสำคัญยิ่ง ในการร่วมดูแล และจัดการแม่น้ำบางปะกง ที่ส่งผลโดยตรงในการไม่ทิ้งของเสียจากบ้านเรือนของตนลงน้ำ เป็นการให้ทุกคนเริ่มต้นรักษาแม่น้ำบางปะกงด้วยตัวเอง ที่สำคัญคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมประชุม ให้ความสนใจ และมีความเห็นร่วมกันว่าเป็นโครงการที่ดี ที่ต้องการขยายผลเพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง

ในปัจจุบันพบว่า กิจกรรมได้รับความสนใจที่จะดำเนินการต่อเนื่องดังนี้

- เทศบาลที่เข้าร่วมติดตั้งเสนอผลว่ากิจกรรมมีส่วนทำให้สภาพน้ำดีขึ้น และมีแนวคิดที่จะขยายผลต่อไป โดยเน้นการติดตั้งในร้านอาหารที่อยู่ในพื้นที่ริมน้ำ
- ผลพลอยได้จากการดักไขมัน สามารถนำมาใช้ประโยชน์ เช่น ส่งเสริมให้มีการนำมาทำสบู่
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก มีความสนใจและได้นำไปเสนอโครงการเพื่อในการนำไปส่งเสริมในพื้นที่จังหวัดนครนายก ในปี พ.ศ.2550

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
1. ประชุมประเมินและสรุปผลการดำเนินงานของโครงการนำร่อง โดยการสำรวจทัศนคติและความตระหนักของครัวเรือนนำร่องในการเข้าร่วมโครงการ 2. การสุ่มเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำทิ้งและน้ำในแหล่งน้ำที่รองรับก่อนและหลังการติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือน	1. มีการติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือนรวม 60 ครัวเรือน ส่วนใหญ่เห็นว่าโครงการน่าจะมีผลช่วยลดมลพิษทางน้ำ 2. ผลการสุ่มตัวอย่างตรวจสอบคุณภาพน้ำทิ้ง พบว่ามีคุณภาพน้ำทิ้งที่ดีขึ้น มีไขมันถูกดักไว้ในถังดัก ไม่ปนเปื้อนลงสู่แหล่งน้ำ 3. เป็นกิจกรรมที่ได้ดำเนินการร่วมกันระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงาน องค์กร ชุมชนในท้องถิ่น

**กิจกรรมที่ 7 : กิจกรรมนำร่องการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่นศึกษานิเวศชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง
เกาะธรรมชาติท่าข้าม**

1. ความนำ

แม่น้ำบางปะกงเป็นแม่น้ำสายหลักที่ไหลออกสู่ทะเลบริเวณอ่าวไทย จึงเป็นลำน้ำที่ได้รับอิทธิพลจากระดับน้ำทะเล โดยเฉพาะน้ำที่ไหลย้อนจากทะเลมีความเค็ม จึงเป็นเหตุที่น้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาในแม่น้ำจึงทำให้บริเวณปากแม่น้ำบางปะกงเป็นระบบนิเวศน้ำกร่อย มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะนิเวศป่าชายเลนริมสองฝั่งแม่น้ำ มีพรรณไม้ป่าชายเลนที่สำคัญ ได้แก่ ต้นจาก แสมขาว โกงกาง และลำพู นอกจากนี้ ยังพบป่าชายเลนหนาแน่นบริเวณเกาะท่าข้ามหรือเกาะนก มีเนื้อที่ประมาณ 120 ไร่ แบ่งพื้นที่เป็นป่าจากประมาณ 30 ไร่ และป่าชายเลนผสมโดยมีไม้แสมขาวเป็นไม้เด่นมีเนื้อที่ประมาณ 90 ไร่ เป็นต้น

ด้านผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม บริเวณริมฝั่งแม่น้ำบางปะกงเป็นที่ตั้งของชุมชนและเป็นแหล่งน้ำเพื่อการประกอบอาชีพต่างๆ ทั้งการเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์และอุตสาหกรรม ขณะเดียวกันแม่น้ำบางปะกงยังเป็นแหล่งรองรับน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน จนกระทั่งปัจจุบันน้ำในแม่น้ำบางปะกงอยู่ในระดับขั้นวิกฤต ซึ่งจากผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำ ปี พ.ศ. 2548 มีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมถึงเสื่อมโทรมมาก จัดอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำผิวดินประเภท 4 ถึง 5 โดยมีค่าออกซิเจนละลายต่ำกว่า 4 มก./ล ทุกจุด ซึ่งบ่งชี้ว่าวิกฤตต่อการดำรงชีวิตของสัตว์น้ำแล้ว นอกจากนี้ยังคงพบบีโอดีและโคลิฟอร์มแบคทีเรียสูงมากเช่นเคยในบริเวณที่ผ่านชุมชนและย่านฟาร์มสุกร จากข้อมูลดังกล่าว ความสำคัญในการอนุรักษ์ระบบนิเวศให้มีความอุดมสมบูรณ์ของแม่น้ำบางปะกง สมควรได้รับการประกาศให้เป็นพื้นที่ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม แห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อให้มีมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือในการควบคุมป้องกันและลดปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีการกำหนดแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน และใช้ประกอบการดำเนินการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บริเวณปากน้ำบางปะกงและเกาะธรรมชาติท่าข้าม
2. เพื่อให้มีแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน ในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีของพื้นที่ป่าชายเลนและป่าจากบริเวณสองฝั่งแม่น้ำที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์

3. เพื่อให้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ที่มาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่คุ้มครอง
4. เพื่อให้มีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประเภทกิจกรรม และอาคารที่จะเกิดขึ้นให้เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

3. เป้าหมาย

1. กำหนดแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการ
2. ข้อเสนอแนะมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการ

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการ ประกอบด้วย บริเวณพื้นที่ป่าจากป่าชายเลนบริเวณเกาะท่าข้าม (เกาะนก) บริเวณสองฝั่งแม่น้ำบางปะกง และบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง

5. วิธีดำเนินการ

1. ทบทวนสถานภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ลุ่มน้ำบริเวณป่าจากและป่าชายเลนบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง
2. สัมภาษณ์ภาคสนามเพื่อศึกษาทางเลือกที่เหมาะสมของแนวเขตพื้นที่ที่จะกำหนดเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเสนอแนะมาตรการในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามมาตรา 43,44 และ 45 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ในพื้นที่ปากแม่น้ำบางปะกง
3. นำแนวเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ได้จากการศึกษาไปประชุมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัดในพื้นที่โครงการ เพื่อรับฟังความคิดเห็นดังกล่าว
4. จัดเวทีชุมชนและจัดประชุมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่โครงการเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลนและป่าจาก และมาตรการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5. จัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการเพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองพื้นที่ป่าชายเลนและป่าจาก
6. จัดทำข้อปฏิบัติหรือระเบียบที่ดำเนินการโดยชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการ

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. กำหนดแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป้าหมายในเบื้องต้น ที่ได้มาจากการมีส่วนร่วมจากประชาชนในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง
2. ผู้ใช้กฎหมายและผู้ปฏิบัติในท้องถิ่นสามารถใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงเกี่ยวกับแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมได้อย่างชัดเจนเพื่อการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย และสามารถลดข้อขัดแย้งทางด้านกฎหมายเกี่ยวกับประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการ
3. แนวทาง มาตรการ หรือระเบียบและข้อบังคับในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่จัดทำโดยท้องถิ่น

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การดำเนินงานกิจกรรมนำร่อง โครงการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่นกรณีศึกษานิเวศชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงและเกาะธรรมชาติท่าข้าม ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงและธรรมชาติท่าข้าม

การสัมภาษณ์เชิงลึก

การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการพบปะพูดคุยรายบุคคล เป็นการสอบถามเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แนวโน้มของผลกระทบ รวมทั้งทัศนคติต่อโครงการของผู้นำชุมชน หรือบุคคลที่มีความสำคัญได้รับการยอมรับจากชุมชน เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญของท้องถิ่น ความคิดเห็นที่เป็นจริง เป็นกระบวนการที่ทำให้ได้ข้อมูลที่สำคัญของท้องถิ่น ความคิดเห็นที่เป็นจริง โดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. เพื่อสำรวจความคิดเห็น/ทัศนคติของผู้นำชุมชนต่อโครงการ
2. เพื่อค้นหาสาเหตุและสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น
3. เพื่อรับทราบความต้องการและแนวทางของท้องถิ่นในการกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม

การสัมภาษณ์เชิงลึก ดำเนินการระหว่างวันที่ 5-8 มกราคม 2550 โดยนัดหมายและเข้าพบสัมภาษณ์บุคคลเป้าหมายที่คัดเลือกได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกง กำนันตำบลบางปะกง ผู้ใหญ่บ้าน นายกเทศมนตรีตำบลท่าข้าม ปลัดเทศบาลตำบลท่าข้าม สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าข้าม กำนันตำบลท่าข้าม ผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งสิ้นจำนวน 15 ราย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 7-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกง (นายก/ปลัด/สมาชิกอบต.)	3	15.79
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลบางปะกง	3	15.79
ตัวแทนชุมชน/ประชาคม ตำบลบางปะกง	1	5.26
สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้ามปลัด/ สมาชิก อบต.)	4	21.05
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลท่าข้าม	4	21.05
บริษัทที่ปรึกษา	4	21.05
รวม	19	100.00

รูปกิจกรรมการจัดประชุม

สรุปประเด็นที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้ดังนี้

การใช้ประโยชน์พื้นที่

ประชาชนในพื้นที่ทั้ง 2 ตำบล ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมงชายฝั่ง ได้แก่ การเลี้ยงปลากระพง กุ้งแชบ๊วย กุ้งตากแดด การคราดหอยแครง การดูนเคย ในเฉพาะเขตตำบลท่าข้าม เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ได้แก่ เกาะธรรมชาติท่าข้าม หรือเกาะนก และจุดชมปลาโลมา

สภาพแวดล้อมปัจจุบัน

ตำบลบางปะกง มีปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เนื่องจากคลื่นลมจากทะเล และการขุดลอกร่องน้ำ เพื่อให้เรือบรรทุกก๊าซและน้ำมันเข้ามาในอ่าวเพื่อส่งให้กับโรงงานอุตสาหกรรมที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำบางปะกง ป่าชายเลนถูกทำลายลงเพราะคลื่นลม รวมทั้งการขุดลอก/ร่องน้ำทำให้ป่าชายเลนถูกทำลายไปด้วย ส่วนตำบลท่าข้าม มีปัญหาแนวตะกอนชายฝั่งเกิดจากการสะสมของตะกอนดินใต้กระชังปลา ผู้เลี้ยงปลาไม่ดูแลเลนออกจากพื้นที่แต่ใช้วิธีย้ายที่เลี้ยงปลา ให้ห่างฝั่งออกไป ส่งผลให้ลำน้ำแคบลง นอกจากนั้น ยังมีนกปากห่างอพยพเข้ามาบนเกาะธรรมชาติจำนวนมาก ขึ้นทำให้ต้นไม้บนเกาะยืนต้นตายและนกปากห่างรบกวนปลาในกระชังและบ่อปลาในพื้นที่ใกล้เคียง

การแก้ปัญหาของท้องถิ่น

ยังไม่มี การแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากอำนาจการจัดการของท้องถิ่นมีจำกัดอีกทั้งการกำหนดมาตรการอาจส่งผลกระทบต่อการทำกินของคนในพื้นที่ การปลูกป่าชายเลนเพิ่มเติมทำได้ยาก เพราะพื้นที่ชายฝั่งเป็นกลุ่มผู้ลงทุนโรงงานอุตสาหกรรม ไม่มีพื้นที่สาธารณะ ริมฝั่งน้ำบางปะกง

ทัศนคติต่อโครงการ

ผู้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับโครงการ เนื่องจากการประกาศเขตคุ้มครองและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะทำให้เกิดกติกาของท้องถิ่น และเป็นเครื่องมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมรวมทั้งมีส่วนช่วยฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมที่ทรุดโทรมให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรกำหนดมาตรการที่มีผลบังคับกับโรงงานอุตสาหกรรมตามแนวชายฝั่งด้วย
2. ควรกำหนดเขตการทำประมงชายฝั่งให้ชัดเจน และคนในท้องถิ่นยังสามารถประกอบอาชีพต่อไปได้

3. หาทางกำจัดหรือลดปริมาณนกปากห่างที่อพยพเข้ามาในพื้นที่
4. พื้นที่ที่ควรประกาศเป็นเขตควบคุมในเขตตำบลบางปะกงได้แก่ หมู่ที่ 13 และ 14 จรด ตำบลสองคลอง ซึ่งเป็นพื้นที่ปากอ่าว ส่วนหมู่อื่นเป็นพื้นที่ของเอกชนการกำหนดเป็นเขตควบคุมอาจมีผลกระทบและเกิดกระแสต่อต้านส่วนตำบลท่าข้าม บริเวณเกาะธรรมชาติเป็นเขตอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่แล้ว
5. ควรหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเช่น กรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมชลประทาน เป็นต้น

การจัดประชุมกลุ่มย่อยระดับผู้นำชุมชน

การสนทนากลุ่มย่อย เป็นกระบวนการปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น เพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกันของกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการดำเนินโครงการ คณะผู้ศึกษา ได้ดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย หลังจากที่ได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำชุมชน โดยนำประเด็นสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาเป็นหัวข้อในการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้ร่วมประชุมได้มีโอกาสปรึกษาหารือ ข้อเด่น ข้อด้อย ร่วมกันประมวลผลกระทบผลประโยชน์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการ โดยจัดการประชุมกลุ่มย่อยเป็น 2 เวที ได้แก่ กลุ่มผู้นำชุมชนตำบลบางปะกงและกลุ่มผู้นำตำบลท่าข้าม สรุปผลดังนี้

การประชุมกลุ่มย่อยผู้นำชุมชนตำบลบางปะกง จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ.2550 ระหว่างเวลา 9.30 – 12.30 น. ที่ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกงผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกง 8 คน เจ้าหน้าที่ อบต.บางปะกง 1 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน 3 คน ประชาคม/ตัวแทนชุมชน 2 คน ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5 คน ตัวแทนบริษัทที่ปรึกษา 3 คน รวมทั้งสิ้น 22 คน

- **ขั้นตอนการประชุม** นายจรัญ งามสุวรรณ นายกองการบริหารส่วนตำบลบางปะกง กล่าวต้อนรับผู้เข้าประชุม นำเสนอวีซีดีเรื่องการอนุรักษ์ป่าชายเลนของตำบลบางปะกง จากนั้นบริษัทที่ปรึกษาได้เริ่มดำเนินการประชุมโดยทบทวนการดำเนินโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงในระยะเวลาที่ผ่านมา จากนั้นได้แจ้งวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่มย่อย และให้ผู้ร่วมประชุมสะท้อนสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นได้รับในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้

- **ความสำคัญของพื้นที่** เป็นแหล่งอุตสาหกรรม/แหล่งจ้างงาน มีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ตั้งอยู่ตามแนวฝั่งแม่น้ำ หนาแน่นบริเวณหมู่ 12-13 คนในท้องถิ่นส่วนหนึ่งมีอาชีพรับจ้างในโรงงานเป็นแหล่งประมง ชุมชนบางปะกงมีอาชีพประมง ในอดีตเป็นการหาปลาในแม่น้ำ ปัจจุบันปลาในแหล่งน้ำลดลง จึงปรับเปลี่ยนมาเป็นการทำบ่อเลี้ยงปลาและเลี้ยงปลาในกระชัง

● **สภาพปัญหา**

การกัดเซาะชายฝั่ง เกิดจากสาเหตุหลัก 2 ประการ คือ ลมมรสุมพัดเข้าหาฝั่ง ในช่วงฤดูมรสุม (ตุลาคม – กุมภาพันธ์) ลมทะเลพัดเข้าฝั่งตลอดเวลา โดยไม่มีป่าชายเลนช่วยต้านแรงลม จึงทำให้ตลิ่งพังลงไปทุกปี มีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย

การขุดลอกร่องน้ำ มีการขุดลอกร่องน้ำในอ่าวบางปะกงเป็นประจำทุกปี เพื่อให้เรือบรรทุกน้ำมัน เรือบรรทุกก๊าซสามารถผ่านเข้าออก เพื่อส่งน้ำมันและก๊าซให้แก่โรงงานอุตสาหกรรมตามแนวชายฝั่ง แม่น้ำบางปะกง ส่งผลให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่งมากขึ้นเนื่องจากไม่มีเขื่อนกั้นแนวดินบริเวณปากอ่าว

● **สรุปข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์**

- มีการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงให้ชัดเจน รวมทั้งมีมาตรการที่ให้เอกชนเจ้าของที่ดินต้องร่วมมือในการปลูกป่าชายเลนในที่ดินของตนเองด้วย พื้นที่ควรกำหนดเป็นเขตอนุรักษ์แห่งเดียวป่าชายเลน ได้แก่ พื้นที่หมู่ที่ 13 ตำบลบางปะกง เนื่องจากเป็นป่าชายเลนบริเวณปากแม่น้ำที่เหลืออยู่
- กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังชายฝั่งให้ชัดเจน และมีมาตรการควบคุมที่รัดกุม พื้นที่ที่ย้ายกระชังปลา คือหมู่ที่ 1-10 โดยเสนอให้ย้ายออกจากคลองมาแนวด้านนอก (หมู่ที่ 14) และรัฐควรจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือในการย้าย
- มีมาตรการที่เข้มงวดในการดูแลโรงงานอุตสาหกรรมชายฝั่งไม่ให้ปล่อยน้ำเสียลงในแม่น้ำบางปะกง
- มีมาตรการควบคุมการขุดลอกร่องน้ำที่ส่งผลให้กัดเซาะชายฝั่งลดลง

● **ผลกระทบ**

กรณีไม่มีการประกาศเขตคุ้มครอง

- การกัดเซาะชายฝั่งมีแนวโน้มมากขึ้น
- โอกาสฟื้นฟูป่าชายเลนมีน้อยลง

กรณีมีการประกาศเขตคุ้มครอง

- กลุ่มประมงชายฝั่งอาจได้รับผลกระทบจากการกำหนดเขตโรงงานอุตสาหกรรมตามแนวชายฝั่ง อาจได้รับผลกระทบหากมีการเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน และมีมาตรการควบคุมการขุดลอกร่องน้ำ

การประชุมกลุ่มย่อยผู้นำชุมชนตำบลท่าข้าม จัดขึ้นเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 ระหว่างเวลา 13.30-16.00 น. ที่ห้องประชุมเทศบาลตำบลท่าข้าม ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าข้าม 2 คน เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลท่าข้าม 2 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ตำบลท่าข้าม 7 คน ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 5 คน ตัวแทนบริษัทที่ปรึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้น 19

- **ขั้นตอนการประชุม** นายสุรินทร์ จันทบูรณ์ ปลัดเทศบาลตำบลท่าข้าม กล่าวต้อนรับผู้ร่วมประชุม บริษัทที่ปรึกษา กล่าวถึงความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของการประชุมกลุ่มย่อย จากนั้นผู้ร่วมประชุมได้ร่วมกันสะท้อนสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ท้องถิ่นได้รับในปัจจุบัน สรุปได้ดังนี้

- **ความสำคัญของพื้นที่**

- **เป็นแหล่งท่องเที่ยว** ตำบลท่าข้ามเป็แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ (1) เป็นจุดชมโลมา ซึ่งมีฝูงโลมา เข้ามาหาอาหารบริเวณใกล้ปากแม่น้ำตลอดปี ช่วงเวลาที่ปลาโลมาเข้ามาหากินฝูงใหญ่ คือ เดือนพฤศจิกายน – มกราคม ของทุกปี ช่วงเวลาอื่นจะหากินไกลจากปากอ่าว (2) เกาะธรรมชาติหรือเกาะนก เป็นเกาะที่เกิดจากตะกอนดินธรรมชาติสะสมตัวกัน มีพื้นที่ประมาณ 125 ไร่ มีต้นไม้ปกคลุมบนเกาะ เป็นป่าชายเลนที่สำคัญของบริเวณปากอ่าว มีนกประจำถิ่นประเภทนกกินปลาหลายชนิดอาศัยอยู่เทศบาลตำบลท่าข้ามได้จัดสรรงบประมาณในการสร้างทางเดิน เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาชมนก จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง แต่ปัจจุบันกำลังมีปัญหานกปากห่างอพยพมาบนเกาะจำนวนมาก ทำให้สภาพแวดล้อมทรุดโทรมต้นไม้ยืนต้นตาย (สาเหตุจากขี้นก)จำนวนมากมีแนวโน้มรุนแรงขึ้น
- **เป็นแหล่งประมง** ตำบลท่าข้ามตั้งอยู่ปากแม่น้ำบางปะกงจึงเป็นแหล่งของสัตว์น้ำนานาชนิด มีการตั้งกระชังเลี้ยงกุ้ง-ปลา คราดหอย รุนเคย

- **สภาพปัญหา**

- **ชายฝั่งดินเลนจากตะกอนดินทำให้น้ำน้ำแค้น** สาเหตุจากการเลี้ยงปลากะชังใกล้ชายฝั่ง มีการสะสมของเศษอาหารและตะกอนดินใต้กระชัง ผู้เลี้ยงปลากะชังไม่ดูแลตะกอนดินทิ้งแต่ใช้วิธีย้ายจุดปักกระชัง ทำให้นิวตะกอนดินขยายตัวเป็นแนวทำให้น้ำน้ำแค้น (ชาวบ้านเรียกว่าชายฝั่งอก)
- **อาหารหน้าดินถูกทำลาย** สาเหตุจากอาชีพคราดหอย(แครง) และการรุนเคย ทำให้อาหารหน้าดินถูกทำลาย สัตว์น้ำวัยอ่อนไม่สามารถดำรงอยู่ได้ ความสมบูรณ์ของแหล่งน้ำลดลง ส่งผลกระทบให้ปลาโลมาเข้ามาในอ่าวน้อยลงเนื่องจากไม่มีอาหาร ไม่มีการแก้ไขปัญหาคือเชื่อว่าโลมาจะไม่เข้ามาหากินบริเวณปากแม่น้ำ ทำให้สูญเสียแหล่งท่องเที่ยว
- **คราบน้ำมันปนเปื้อนในน้ำ** สาเหตุจากเรือบรรทุกน้ำมันและก๊าซเข้ามาส่งโรงงานอุตสาหกรรมริมแม่น้ำบางปะกง มีการล้างทำความสะอาดเรือในท่าจอด ทำให้คราบน้ำมันกระจายเต็มปากแม่น้ำ ค่าความสกปรกและสารปนเปื้อนสูง กระทบต่อสัตว์น้ำและแหล่งท่องเที่ยว
- **ข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์**
 - กำหนดเขตเลี้ยงปลากะชังให้ชัดเจน โดยเฉพาะพื้นที่หมู่ที่ 1, 2, 3, 4 ตำบลท่าข้าม มีมาตรการกำหนดให้ผู้เลี้ยงปลากะชังต้องดูแลได้กระชังออกเพื่อป้องกันการสะสมของแนวตะกอนชายฝั่ง และไม่ย้ายจุดปักกระชังออกนอกแนวที่กำหนด

- กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ห่างจากเกาะธรรมชาติเพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของพื้นที่รอบเกาะ
- กำหนดเขตคราดหอย คุณเคย ห่างจากชายฝั่งอย่างน้อย 3 กิโลเมตร เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของหน้าดินให้เป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน
- มีมาตรการในการกำหนดเวลาให้เรือสินค้าเข้าจอดในท่า รวมทั้งมีมาตรการกำหนดให้ออกจากท่าทันทีที่ขนถ่ายสินค้าแล้วเสร็จ ไม่ให้จอดพัก หรือให้ออกไปจอดในทะเล เพื่อป้องกันการล้างเรือในอ่าว

● ผลกระทบ

กรณีไม่มีการประกาศเขตคุ้มครอง

- แนวตะกอนชายฝั่งขยายตัวมากขึ้น ระบบนิเวศแหล่งน้ำเสียไป ลำน้ำแคบลง
- ระบบนิเวศ รอบเกาะธรรมชาติเสื่อมลง
- อาหารหน้าดินกันแม่น้ำถูกทำลาย ปลาโลมาไม่เข้ามาหากินในอ่าว สัตว์น้ำบริเวณปากอ่าวลดลง
- คุณภาพน้ำบริเวณปากอ่าวลดลง มีสารปนเปื้อนในน้ำ สูญเสียสัตว์น้ำ แหล่งอาหาร แหล่งประมงชั้นดีถูกทำลาย

กรณีมีการประกาศคุ้มครอง

- กลุ่มประมงชายฝั่งได้รับผลกระทบจากการกำหนดเขต
- โรงงานอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากการกำหนดมาตรการ เข้า – ออก ของเรือส่งสินค้าตามเวลา
- เรือส่งสินค้าต้องจอดทอดสมอในทะเล

ตารางที่ 7-2 สรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อย ตำบลบางปะกงและตำบลท่าข้าม

พื้นที่	ความสำคัญของพื้นที่	สภาพปัญหา	แนวโน้มของปัญหา
ต. บางปะกง	1. เป็นแหล่งงานโรงงานอุตสาหกรรม 2. เป็นแหล่งประมง	การกัดเซาะชายฝั่งสูง - อธิพิพฒมลทะเล - การขุดลอกร่องน้ำ	1. การกัดเซาะชายฝั่งสูงขึ้น 2. สูญเสียระบบนิเวศทางน้ำ 3. ป่าชายเลนพื้นฟูยากขึ้น 4. สูญเสียแหล่งสัตว์น้ำที่สำคัญ
ต.ท่าข้าม	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นแหล่งประมง	1. มีแนวตะกอนดินชายฝั่งทำให้ลำน้ำแคบลง 2. อาหารหน้าดินคันแม่น้ำถูกทำลาย 3. คราบน้ำมันปนเปื้อนในแม่น้ำ	1. แนวตะกอนดินชายฝั่งขยายตัวมากขึ้น 2. สูญเสียป่าชายเลนเพิ่มขึ้น 3. คุณภาพน้ำเสื่อมโทรมยิ่งขึ้น 4. สูญเสียแหล่งท่องเที่ยว

ตารางที่ 7-3 สรุปข้อเสนอในการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่

ตำบลบางปะกง	ตำบลท่าข้าม
<p>1. กำหนดพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงให้ชัดเจน รวมทั้งมีมาตรการให้เอกชนเจ้าของที่ดินร่วมมือในการปลูกป่าชายเลนด้วย</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 13,14 จรดตำบลสองคลอง</p> <p>2. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังและมีมาตรการควบคุมที่รัดกุม</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 1-10 ย้ายออกมาด้านนอก (หมู่ที่ 14) หรือบริเวณปากแม่น้ำ</p> <p>3. มีมาตรการเข้มงวดในการควบคุมไม่ให้โรงงานอุตสาหกรรมปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำบางปะกง</p> <p>4. มีมาตรการควบคุมการขุดลอกร่องน้ำที่ส่งผลให้การกัดเซาะชายฝั่งลดลง</p>	<p>1. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ชัดเจน และมีมาตรการกำหนดให้ผู้เลี้ยงปลากระชังต้องดูแลในได้กระชังเพื่อป้องกันการสะสมของแนวตะกอนชายฝั่ง</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 1,2,3,4 ตำบลท่าข้าม</p> <p>2. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ห่างจากเกาะธรรมชาติท่าข้ามเพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศน์ของพื้นที่รอบเกาะ</p> <p>3. กำหนดเขตควาดหอย ดูนเคย ห่างจากชายฝั่งอย่างน้อย 3 กิโลเมตร เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของหน้าดินให้เป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำวัยอ่อน</p> <p>4. มีมาตรการในการกำหนดเวลาให้เรือสินค้าเข้าจอดในท่า รวมทั้งมีมาตรการกำหนดให้ออกจากท่าทันทีขนถ่ายสินค้าแล้วเสร็จ ไม่ให้จอดพัก หรือให้ออกไปจอดในทะเล เพื่อป้องกันการล้างเรือในอ่าว</p>

การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โครงการ

การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของท้องถิ่นในการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น

จากการประชุมกลุ่มย่อยของแต่ละตำบล ได้แก่ ตำบลบางปะกงและตำบลท่าข้าม ทำให้ได้แนวทางความต้องการของท้องถิ่นต่อการกำหนดแนวเขตและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม คณะผู้ศึกษาจึงกำหนดให้มีการประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อนำเสนอ ข้อเสนอแนะการกำหนดแนวเขตและมาตรการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น ที่ได้จากการประชุมกลุ่มย่อยทั้ง 2 ตำบล
- เพื่อหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง / ผู้นำชุมชน ของ 2 ตำบล ต่อผลประโยชน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการกำหนดเขตและมาตรการดังกล่าว
- เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง/ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะร่วมกันแก้ไขปรับปรุงเนื้อหาสาระของความต้องการของท้องถิ่นต่อการกำหนดแนวเขตและมาตรการคุ้มครองดังกล่าว นำไปสู่การยกร่างกฎกระทรวงหรือประกาศกระทรวง เรื่องกำหนดเขตพื้นที่และมาตรการการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

กลุ่มเป้าหมายและพื้นที่ดำเนินการ กลุ่มเป้าหมายร่วมประชุมรับฟังความคิดเห็นได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่โครงการ ได้แก่ อำเภอบางปะกง ตำบลบางปะกง และตำบลท่าข้าม

รายละเอียด/ขั้นตอนการประชุม การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะมาตรการการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่โครงการ จัดขึ้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ.2550 ระหว่างเวลา 9.30-12.00 น. ที่ห้องประชุมเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้ร่วมประชุมประกอบด้วย หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ 3 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลท่าข้าม 5 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ตัวแทนประชาคมตำบลท่าข้าม 9 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกง 4 คน สมาชิกสภาเทศบาลตำบลบางปะกง 1 คน กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/ตัวแทนประชาคมตำบลบางปะกง 3 คน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสองคลอง 2 คน ผู้นำชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้านตำบลสองคลอง 1 คน ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3 คน บริษัทที่ปรึกษา 8 คน โดยมีนายพีรเดช โรมัส ปลัดอาวุโสอำเภอบางปะกง เป็นประธานการประชุม

เริ่มการประชุมโดย ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กล่าวรายงาน ความเป็นมาของโครงการ นายพีรเดช โรมัส ปลัดอาวุโสอำเภอบางปะกง กล่าวเปิดการประชุม จากนั้น นายองค์การบริหารส่วนตำบลบางปะกง กล่าวสรุปสภาพปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของตำบลบางปะกง รองนายกเทศมนตรีตำบลท่าข้าม กล่าวสรุปปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของตำบลท่าข้าม บริษัทที่ปรึกษาบรรยายเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของท้องถิ่นต่อการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ศึกษา จากการประชุมกลุ่มย่อย เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ.2550 หลังเสร็จสิ้นการนำเสนอ ได้เปิดโอกาสให้ตัวแทนของท้องถิ่นเสนอการปรับปรุงหรือเพิ่มเติมข้อเสนอแนะ ที่ประชุมได้มีข้อเสนอ ดังนี้

- **ข้อเสนอของตำบลบางปะกง** ตัวแทนของตำบลบางปะกง ได้เสนอต่อที่ประชุม ดังนี้
 - ในเขตตำบลบางปะกง ให้มีการประกาศเขตคุ้มครองตลอดชายฝั่งแม่น้ำบางปะกง จากตลิ่งเข้าไปในแผ่นดิน ประมาณ 100 เมตร (สอดคล้องกับประกาศของกรมการผังเมือง)
 - เสนอเพิ่มเติม กำหนดมาตรการให้ผู้เลี้ยงปลากระชัง งดเล่นได้กระชัง เพื่อไม่ให้ตะกอนดินสะสมตัว
- **ข้อเสนอของตำบลท่าข้าม** ตัวแทนของตำบลท่าข้าม ได้เสนอต่อที่ประชุม ดังนี้
 - สภาพปัญหาของตำบลท่าข้าม เพิ่มเติม ข้อ 4. มีน้ำเสียจากชุมชนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านการบำบัดให้ถูกวิธี
 - เพิ่มเติม ข้อเสนอในการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่ ข้อ 3. ปรับจากของเดิม เป็นกำหนดเขตคราดหอย รุนเคย ห่างจากชายฝั่งอย่างน้อย 3 กิโลเมตร และมีเงื่อนไข ช่วงฤดู

ที่ปลาโลมาเข้ามาหากินปากแม่น้ำ ซึ่งเป็นฤดูท่องเที่ยว (ระหว่างเดือน พฤศจิกายน – มกราคม) การคราดหอย รุนเคย ให้ทำเฉพาะเวลากลางคืน

- ในเขตตำบลท่าข้าม ให้มีการกำหนดเขตคุ้มครอง ตลอดชายฝั่งแม่น้ำบางปะกง จากตลิ่งเข้าไปในแผ่นดิน ประมาณ 100 เมตร
- หมู่ที่ 1 และ 2 ตำบลท่าข้าม กำหนดเป็นเขตปลอดโรงงานอุตสาหกรรม เพื่ออนุรักษ์ป่าชายเลนที่ยังเหลืออยู่

● **ข้อเสนอของตำบลสองคลอง** ตัวแทนของตำบลสองคลองเสนอ แจ้งแก่ที่ประชุมว่า ตำบลสองคลองมีพื้นที่ติดต่อกับตำบลบางปะกง มีพื้นที่ติดปากแม่น้ำบางปะกงเป็นระยะทางประมาณ 2 กิโลเมตร สภาพปัญหาของท้องถิ่นที่ได้รับอยู่ปัจจุบันคล้ายคลึงกับตำบลบางปะกงและตำบลท่าข้าม หากมีการประกาศเขตและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง ควรพิจารณาให้ครอบคลุมพื้นที่ตำบลสองคลองด้วย สรุปความสำคัญของพื้นที่และสภาพปัญหาของตำบลสองคลอง ดังนี้

● **ความสำคัญของพื้นที่**

- เป็นแหล่งประมง ตำบลสองคลอง มีพื้นที่หมู่ที่ 1 ติดกับ หมู่ที่ 14 ตำบลบางปะกง ทิศใต้ติดกับปากแม่น้ำบางปะกง ยาวประมาณ 2 กิโลเมตร ไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำประมงชายฝั่ง เลี้ยงปลากระชัง คราดหอย รุนเคย
- เป็นแหล่งท่องเที่ยว มีวัดหงส์ทอง เป็นวัดที่เก่าแก่ ปัจจุบันถูกน้ำทะเลกัดเซาะผืนดิน มีสภาพเป็นวัดที่มีโบสถ์กลางน้ำ

● **สภาพปัญหา** ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของตำบลสองคลองที่ประสบในปัจจุบัน มี 3 ประเด็นหลัก ได้แก่

- สภาพธรรมชาติ ลมมรสุมที่พัดเข้าหาฝั่งตลอดเวลา ทำให้เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง ทำลายตลิ่งลึกประมาณ 700 เมตร มีอัตราการกัดเซาะปีละประมาณ 2-3 เมตร หากไม่มีการสร้างถนนหรือเขื่อนกันตลิ่ง คาดว่าการกัดเซาะจะรุนแรงยิ่งขึ้น พื้นที่ที่ถูกน้ำทะเลกัดเซาะ ได้แก่ หมู่ที่ 2,3,6,9,10
- เรือประมงลากคู้ เข้ามาจับสัตว์น้ำใกล้ชายฝั่ง ทำให้เกิดการกัดเซาะ ตลิ่งพัง ป่าชายเลนตาย
- น้ำเสียจากตำบลสองคลองด้าน อำเภอบางปะกง จังหวัดสมุทรปราการ ไหลขนานกับชายฝั่งจนถึงปากแม่น้ำบางปะกง ทำให้ตำบลสองคลองได้รับอิทธิพลจากน้ำเสีย คุณภาพน้ำเสื่อมโทรม

● **ข้อเสนอแนะสำหรับการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์**

- กำหนดเขตคุ้มครองของตำบลสองคลอง บริเวณที่ติดกับปากแม่น้ำ จากตลิ่งเข้าไปในแผ่นดิน 1 กิโลเมตร

- กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ชัดเจน ห้ามย้ายเขตกระชังปลาที่มีมาตรการให้ผู้เลี้ยงปลากระชังต้องดูแลให้ได้กระชังออกเพื่อลดการสะสมตะกอนดินใต้กระชัง
- มีมาตรการห้ามเรือลากคู้เข้ามาหาปลาใกล้ชายฝั่งเกิน 3 กิโลเมตร

● ผลกระทบ

กรณีไม่มีการประกาศเขตคุ้มครอง

- การกัดเซาะชายฝั่งยิ่งสูงขึ้น คาดว่าอีกประมาณ 1 ปี โอกาสพังทลายของดินจะรุนแรง ปัจจุบันการกัดเซาะทำให้แผ่นดินหายไป (อีก 7 กิโลเมตรถึงถึงสุขุมวิท)
- สูญเสียระบบนิเวศชายฝั่ง ป่าชายเลนหายหมด
- น้ำเสียบริเวณปากแม่น้ำก่อตัวมากยิ่งขึ้น

กรณีมีการประกาศเขตคุ้มครอง

- ลดการกัดเซาะชายฝั่งลง
- ป่าชายเลน ระบบนิเวศชายฝั่งมีโอกาสฟื้นฟูได้
- อาชีพประมงชายฝั่งได้รับผลกระทบ

ตารางที่ 7-4 สรุปความสำคัญของพื้นที่/สภาพปัญหา ตำบลบางปะกง ตำบลท่าข้าม และตำบลสองคลอง

พื้นที่	ความสำคัญของพื้นที่	สภาพปัญหา	แนวโน้มของปัญหา
ต. บางปะกง	1. เป็นแหล่งงาน/โรงงาน อุตสาหกรรม 2. เป็นแหล่งประมง	การกัดเซาะชายฝั่งสูง - อิทธิพลลมทะเล - การขุดลอกร่องน้ำ	1. การกัดเซาะชายฝั่งสูงขึ้น 2. สูญเสียระบบนิเวศทางน้ำ 3. ป่าชายเลนฟื้นฟูยากขึ้น 4. สูญเสียแหล่งสัตว์น้ำที่สำคัญ
ต. ท่าข้าม	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นแหล่งประมง	1. มีแนวตะกอนดินชายฝั่งทำให้ลำน้ำแคบลง 2. อาหารหน้าดินคั้นแม่น้ำถูกทำลาย 3. ควบน้ำมันปนเปื้อนในแม่น้ำ 4. มีน้ำเสียจากชุมชน ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ โดยไม่มีการบำบัดให้ถูกวิธี	1. แนวตะกอนดินชายฝั่งขยายตัวมากขึ้น 2. สูญเสียป่าชายเลนเพิ่มขึ้น 3. คุณภาพน้ำเสื่อมยิ่งขึ้น 4. สูญเสียแหล่งท่องเที่ยว
ต. สองคลอง	1. เป็นแหล่งท่องเที่ยว 2. เป็นแหล่งประมง	1. การกัดเซาะชายฝั่งสูง เกิดจากอิทธิพลของลมทะเล 2. เรือประมงลากคู้ หาปลาใกล้ชายฝั่งเกินไป ทำให้การกัดเซาะชายฝั่งมีมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเครื่องยนต์ขนาดใหญ่ ก่อคลื่นแรง นอกจากนั้น ยังทำให้สัตว์น้ำวัยอ่อนตาย น้ำเสียจากคลองด้านไหลขนานกับชายฝั่งเข้ามาถึงบริเวณปากอ่าว	1. การกัดเซาะรุนแรงยิ่งขึ้น โอกาสดินพังทลายมีสูง (อีกประมาณ 7 กิโลเมตร ถึงถนนสุขุมวิท) 2. ระบบระบบนิเวศแหล่งน้ำ 3. คุณภาพน้ำบริเวณปากอ่าวเสื่อมโทรมยิ่งขึ้น

ตารางที่ 7-5 สรุปข้อเสนอในการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่
(ปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมจากการประชุมกลุ่มย่อย)

ตำบลบางปะกง	ตำบลท่าข้าม	ตำบลสองคลอง
<p>1. กำหนดพื้นที่อนุรักษ์ป่าชายเลนบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงให้ชัดเจน รวมทั้งมีมาตรการให้เอกชนเจ้าของที่ดินร่วมมือในการปลูกป่าชายเลนด้วย</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 13,14 จรดตำบลสองคลอง</p> <p>2. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังและมีมาตรการควบคุมที่รัดกุม</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 1-10 ย้ายออกมาด้านนอก (หมู่ที่ 14) หรือบริเวณปากแม่น้ำ</p> <p>3. มีมาตรการเข้มงวดในการควบคุมไม่ให้โรงงานอุตสาหกรรม ปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำบางปะกง</p> <p>4. มีมาตรการควบคุมการขุดลอกร่องน้ำที่ส่งผลให้การกัดเซาะชายฝั่งลดลง</p>	<p>1. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ชัดเจน และมีมาตรการกำหนดให้ผู้เลี้ยงปลากระชังต้องดูแลได้กระชังเพื่อป้องกันการสะสมของแนวตะกอนชายฝั่ง</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 1,2,3,4 ตำบลท่าข้าม</p> <p>2. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ห่างจากเกาะธรรมชาติท่าข้ามเพื่ออนุรักษ์ระบบนิเวศของพื้นที่รอบเกาะ</p> <p>3. กำหนดเขตคราดหอย ดูนเคย ห่างจากชายฝั่งอย่างน้อย 3 กิโลเมตร และกำหนดเวลาการทำประมง ในช่วงฤดูท่องเที่ยว</p> <p>4. มีมาตรการในการกำหนดเวลาให้เรือสินค้าเข้าจอดในท่ารวมทั้งหมดมีมาตรการกำหนดให้ออกจากท่าทันทีขยับสินค้าแล้วเสร็จ ไม่ให้จอดพัก หรือให้ออกไปจอดในทะเล เพื่อป้องกันการล้างเรือในอ่าว</p> <p>5. ให้มีมาตรการควบคุมพื้นที่</p>	<p>1. กำหนดเขตเลี้ยงปลากระชังให้ชัดเจน และมีมาตรการกำหนดให้ผู้เลี้ยงปลากระชังต้องดูแลได้กระชังเพื่อป้องกันการสะสมของแนวตะกอนชายฝั่ง</p> <p>พื้นที่ที่เสนอ หมู่ที่ 2,3,6,9,10</p> <p>2. ปัจจุบัน ตำบลสองคลอง มีโครงการ Sea Food Bank ของกรมประมง ส่งเสริมการเลี้ยงหอย การกำหนดเขตคุ้มครองด้านสิ่งแวดล้อม เท่ากับช่วยส่งเสริมอาชีพประมงของคนในท้องถิ่นให้มีความยั่งยืน</p> <p>3. ควรมีมาตรการกำหนดเวลาการคราดหอย รุนเคย ในฤดูท่องเที่ยว แต่ไม่ควรห้าม เพราะกระทบเรื่องปากท้องของชาวบ้าน</p> <p>4. กำหนดมาตรการห้ามเรือลากคู่เข้ามาทำประมงในระยะ 3 กิโลเมตรจากชายฝั่ง</p> <p>5. ควรเสริมคันกันน้ำทะเลขึ้นใน เพื่อป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง ที่นับวันจะรุนแรงยิ่งขึ้น</p>

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ในกิจกรรมนี้ได้กำหนดตัวชี้วัด ประกอบด้วย

1. ความคิดเห็นจากการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นของท้องถิ่น
2. การออกกฎ ระเบียบ และมาตรการในการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยชุมชนและท้องถิ่น

ซึ่งผลจากกิจกรรมบรรลุผลตามที่วางไว้ โดยสรุปสาระได้ดังนี้

พื้นที่ที่เสนอให้เป็นเขตคุ้มครอง

- **ตำบลบางปะกง** เสนอให้กำหนดพื้นที่คุ้มครอง กว้าง 100 เมตร จากชายฝั่งเข้าไปในแผ่นดิน ตลอดขอบเขตตำบลในส่วนที่ติดแม่น้ำ
- **ตำบลท่าข้าม** เสนอให้กำหนดพื้นที่คุ้มครอง กว้าง 100 เมตร จากชายฝั่งเข้าไปในแผ่นดิน ตลอดขอบเขตตำบลในส่วนที่ติดแม่น้ำ

- ตำบลสองคลอง เสนอให้กำหนดพื้นที่คุ้มครอง กว้าง 1 กิโลเมตร จากชายฝั่งเข้าไปในแผ่นดิน ตลอดขอบเขตตำบลในส่วนที่ติดแม่น้ำ(ปากอ่าว)

มาตรการที่นำมาใช้

- กำหนดขอบเขตการเลี้ยงปลากระชัง
- มาตรการกำหนดให้ผู้เลี้ยงปลากระชังดูแลได้กระชัง เพื่อไม่ให้แนวตะกอนขยายตัว
- มาตรการกำหนดเขตคราดหอย รุนเคยห่างจากฝั่ง
- มาตรการกำหนดเวลาทำประมงช่วงฤดูท่องเที่ยว
- มาตรการกำหนดขนาดเครื่องมือประมง
- มาตรการกำหนดเรือสินค้าขนาดใหญ่ ไม่ให้ทอดสมอในอ่าว หลังจากส่งสินค้า(น้ำมัน ก๊าซ) ให้ทอดสมอนอกอ่าว
- มาตรการควบคุมการขุดลอกร่องน้ำ เพื่อลดการกัดเซาะชายฝั่ง

บทบาทของท้องถิ่นต่อมาตรการที่นำมาใช้

ผู้บริหารท้องถิ่นที่เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่ เชื่อมั่นว่าหากมีมาตรการกำหนดที่ชัดเจน และกำหนดอำนาจหน้าที่ให้ท้องถิ่นเป็นผู้ดูแล จะสามารถแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมได้ และได้ร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

- กฎหมายเกี่ยวกับการประมงบางมาตรา ใช้มานานจนไม่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ควรมีการปรับปรุง
- การกำหนดเขตทำประมงห่างชายฝั่ง 3 กิโลเมตร ในทางปฏิบัติเป็นเรื่องยาก เนื่องจากหอยและเคย จะอยู่ในระยะประมาณ 2 กิโลเมตรจากชายฝั่ง ควรมีการยืดหยุ่น เพราะเป็นเรื่องทำมาหากินของคนในท้องถิ่น จึงเสนอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้มีอำนาจพิจารณา โดยไม่ให้กระทบกับการท่องเที่ยว
- หากมีการประกาศเขตและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยินดีปฏิบัติตาม แต่ควรพิจารณาไม่ให้กระทบกับการทำมาหากินของชาวบ้าน
- การกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ควรสอดคล้องกับกฎหมายอื่น ๆ เนื่องจากปัจจุบันบางพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เช่น ตำบลท่าข้าม เป็นพื้นที่อนุรักษ์อยู่แล้ว ตำบลบางปะกง เป็นเขตคุ้มครองของกรมการผังเมือง
- การกำหนดอำนาจหน้าที่ ควรให้เป็นการรวมศูนย์ เช่น การเลี้ยงปลาในกระชัง กรมประมง ออกหนังสืออนุญาตให้เลี้ยง กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี เป็นผู้กำหนดพื้นที่ ผู้ถือใบอนุญาตเลี้ยง บางรายไม่มีพื้นที่ ผู้มีใบกำหนดพื้นที่ บางรายไม่มีกระชัง จึงควรมีการปรับปรุงอำนาจการอนุญาตให้สอดคล้องกัน เช่น ให้มีพื้นที่ก่อนจึงขออนุญาตเลี้ยง

- หากมีการประกาศพื้นที่คุ้มครอง ขอให้มีนาร่างประกาศมารับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อน เพื่อหารือถึงผลกระทบที่มีต่อการทำกินของคนในท้องถิ่น
- ควรปรึกษาหารือกับนักกฎหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้ง
- ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทในการควบคุมดูแล เนื่องจากกฎหมายบางฉบับ หน่วยงานกลาง หรือกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจบังคับใช้ แต่ขัดกับวิถีของคนในท้องถิ่น จึงทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ
- มาตรการที่กำหนดขึ้นควรให้มีความสัมพันธ์กัน เช่น การเลี้ยงปลากระชัง กรมขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีนานาชาติ ทางเทศบาลก็ต้องอนุญาตด้วย ไม่สามารถห้ามปรามได้ ทั้งที่การเลี้ยงปลากระชังโดยไม่มีการควบคุมทำให้การท่องเที่ยว ระบบนิเวศในท้องถิ่นเสียหาย
- ควรมีการปลูกจิตสำนึกของคนในท้องถิ่นด้วย การใช้มาตรการกำหนดอย่างเดียว ไม่สามารถดูแลสิ่งแวดล้อมได้

**กิจกรรมที่ 8 : กิจกรรมศึกษาออกแบบระบบสื่อความหมายเพื่อการศึกษารวมชาติวิทยาและ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณปากแม่น้ำบางปะกงเกาะธรรมชาติท่าข้าม และท่าเรือ
ชมโลมา**

8.1 ความนำ

ห่างจากกรุงเทพฯ เพียงไม่กี่ร้อยกิโลเมตรที่ ตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา นอกจากจะได้สัมผัสกับบรรยากาศและวิถีชีวิตของเกษตรกรผู้เลี้ยงชีพด้านการทำประมง และการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังแล้ว หากได้มีโอกาสล่องเรือประมงจากท่าเทียบเรือไปกลางปากอ่าวบางปะกง ก็จะได้พบกับธรรมชาติของป่าชายเลนบนพื้นเกาะเล็กๆ หรือที่รู้จักในนาม “เกาะธรรมชาติท่าข้าม” ที่เต็มไปด้วยเหล่าบรรดานกหลากหลายชนิด และแมกไม้่นานาพรรณอันเป็นธรรมชาติของป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ บนเนื้อที่ 125 ไร่ หากพูดถึงความเป็นมาของ “เกาะธรรมชาติท่าข้าม” แห่งนี้ ชาวบ้านในแถบนั้นเรียกขานกันตามจุดกำเนิดของเกาะที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติจริงๆ เพราะเดิมที่ปากอ่าวบางปะกงไม่มีเกาะแก่งให้เห็นแต่อย่างใด เป็นเพียงผืนน้ำที่อ่าวกว้าง ชาวบ้านต่างจับจองเพื่อประกอบอาชีพการเลี้ยงปลากระพงขาวในกระชังเมื่อเวลาผ่านไปหลาย 10 ปีเศษ อาหารจากการเลี้ยงปลากลายเป็นตะกอนดิน ทับถมจนเกิดเป็นผืนดินกลางปากอ่าวบางปะกงขนาดใหญ่ และกลายเป็นเกาะธรรมชาติท่าข้ามในปัจจุบัน

สภาพบนเกาะชายเลนแห่งนี้มีพันธุ์ไม้ที่หายากหลายชนิดขึ้นอยู่เต็มไปหมด เนื่องจากเกาะนี้ไม่มีคนอยู่อาศัย และในเกาะมีหลอนน้ำ (คลองซอยเล็กๆ) ทำให้มีกุ่ม หอย ปู ปลา ไหลมาตามกระแสน้ำขึ้นลงกลายเป็นแหล่งอาหาร ของนกนานาชนิด นอกจากนี้ยังมี ปูก้ามดาบ หลายสี และปลาตีนตัวโตกว่าที่อื่น ๆ ด้วย และที่ผ่านมา เทศบาลตำบลท่าข้ามได้สนองพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ โดยยึดถือปฏิบัติในการฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน เพราะมีความสำคัญทางระบบนิเวศและมีความหลากหลายทางชีวภาพ

เกาะธรรมชาติท่าข้ามและปากแม่น้ำบางปะกง ปัจจุบันได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งศึกษารวมชาติโดยจังหวัดฉะเชิงเทรามอบหมายให้เทศบาลตำบลท่าข้ามเป็นผู้ดำเนินงาน จัดสร้างทางเดินศึกษาธรรมชาติ (Board walk) ระยะทาง 900 เมตร และหอชมทิวทัศน์ โดยการสนับสนุนของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยแล้วเสร็จ และมีเป้าหมายที่จะเปิดตัวเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สำคัญในปลายปี 2549 นี้ ซึ่งสอดคล้องกับเทศกาลดูโลมาบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง อย่างไรก็ตามองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือการให้ความรู้ ความเข้าใจเพื่อปลูกจิตสำนึกและความตระหนักในคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ตลอดจนระบบนิเวศแก่ผู้ที่มา

เยี่ยมเยือน ทั้งจะทำให้เป็นไปตามแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืน ดังนั้น การท่องเที่ยวบนเกาะชมธรรมชาติท่าข้าม จึงควรมีการจัดทำระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติของระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นห้องเรียนทางธรรมชาติอันเป็นการเพิ่มพูนคุณค่าของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในภาวะปัจจุบันเทศบาลตำบลท่าข้าม มีข้อจำกัดทั้งทางด้านวิชาการ บุคลากรและงบประมาณในการดำเนินการดังกล่าว หากได้มีการสนับสนุนการจัดทำระบบสื่อความหมายธรรมชาติของเกาะแห่งนี้แล้ว จะช่วยให้เป็นแหล่งเรียนรู้ระบบนิเวศที่สำคัญและสมบูรณ์อีกแห่งหนึ่งในลุ่มน้ำบางปะกงต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของเกาะธรรมชาติท่าข้ามพื้นที่ชายฝั่ง และปากแม่น้ำบางปะกง
2. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ
3. มีส่วนสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของลุ่มน้ำบางปะกง

3. เป้าหมาย

ระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของเกาะธรรมชาติท่าข้าม ปากแม่น้ำบางปะกง และท่าเรือชมโลมา

4. พื้นที่ดำเนินการ

ทางเดินศึกษาธรรมชาติในระยะทาง 900 เมตร ในเกาะธรรมชาติท่าข้ามปากแม่น้ำบางปะกง และท่าเรือชมโลมา 2 แห่ง จังหวัดฉะเชิงเทรา

5. วิธีดำเนินการ

1. ประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้าม ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมตำบลท่าข้าม ผู้แทนสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางและแผนงานดำเนินการ
2. ศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมต่อการจัดทำระบบสื่อความหมายของเกาะธรรมชาติท่าข้าม เช่น

- ระบบนิเวศป่าชายเลน
- ระบบนิเวศป่าชายฝั่งทะเล
- คุณค่าของป่าชายเลน
- การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- ข้อมูลโลมาปากแม่น้ำบางปะกง

3. จัดทำและติดตั้งระบบสื่อความหมายในพื้นที่เกาะธรรมชาติท่าข้าม ปากแม่น้ำบางปะกง และท่าเรือชมโลมา

4. ออกแบบจัดทำคู่มือการดูนก (ต้นแบบ) และชุดเริ่มต้นจำนวนอย่างน้อย 5,000 ชุด ที่ได้สำรวจพบในพื้นที่เกาะท่าข้ามจำนวน 51 ชนิด ที่ประกอบด้วยรูปภาพ คำอธิบาย ที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำมาจำหน่ายเป็นของที่ระลึกผลิตหมุนเวียนเป็นกองทุนสำหรับจัดพิมพ์ได้อย่างต่อเนื่อง

5. จัดตั้งศูนย์ข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ทำการเทศบาลตำบลท่าข้าม เพื่อเป็นแหล่งสืบค้นศึกษาวิจัย

6. ส่งมอบระบบสื่อความหมายให้แก่ท้องถิ่น ก่อนการเปิดตัวการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกาะท่าข้าม และเทศกาลดูโลมา

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของเกาะธรรมชาติท่าข้าม ในระยะทาง 900 เมตร และท่าเทียบเรือชมโลมา

2. คู่มือการดูนก (ต้นแบบ) และชุดเริ่มต้นจำนวนอย่างน้อย 5,000 ชุด ที่ได้สำรวจพบในพื้นที่เกาะท่าข้ามจำนวน 51 ชนิด ที่ประกอบด้วยรูปภาพ คำอธิบาย ที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำมาจำหน่ายเป็นของที่ระลึกผลิตหมุนเวียนเป็นกองทุนสำหรับจัดพิมพ์ได้อย่างต่อเนื่อง

3. ห้องเรียนธรรมชาติสำหรับนิเวศชายฝั่งทะเลของลุ่มน้ำบางปะกง

4. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

รูปกิจกรรมการประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้าม

การประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้าม ครั้งที่ 1 : รับฟังข้อมูล	
	
การสำรวจพื้นที่ศึกษาครั้งที่ 1	
บริเวณท่าเทียบเรือเทศบาลเกาะท่าข้าม	
	
บริเวณเกาะท่าข้าม	
	
ทางขึ้นเกาะท่าข้าม	การสำรวจเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
	
หอชมวิว	นกปากห่างในบริเวณเกาะท่าข้าม

<p>การประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้าม ครั้งที่ 2 : นำเสนองาน</p>	
	
<p>การสำรวจพื้นที่ศึกษาครั้งที่ 2 บริเวณท่าเทียบเรือเทศบาลเกาะท่าข้าม</p>	
	
<p>ตรวจประเมินงานในพื้นที่จริง</p>	<p>นกปากห่าง</p>
	
<p>หอชมวิว</p>	<p>การตรวจโครงสร้างบอร์ดประชาสัมพันธ์</p>
	
<p>โถงมาบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง</p>	

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ

จากการประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้าม ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ตำบลท่าข้าม ผู้แทนสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทางและแผนงานดำเนินการ รวมทั้งการ ศึกษา วิเคราะห์ และออกแบบเนื้อหาและรูปแบบที่เหมาะสมต่อการจัดทำระบบสื่อความหมายของเกาะธรรมชาติท่าข้าม คณะผู้ศึกษาได้ออกแบบผังเส้นทางศึกษาธรรมชาติ รูปแบบของป้าย รวมทั้งจัดทำคู่มือดูนก เพื่อส่งเสริมให้เกาะธรรมชาติเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ

การออกแบบป้ายสื่อความหมาย ผังเส้นทางศึกษาธรรมชาติเกาะท่าข้าม และคู่มือดูนก แสดงดังตัวอย่างต่อไปนี้

1. คู่มือการดูนก (ขนาด A3)

ลักษณะสำคัญที่ใช้จำแนกจำแนกนก

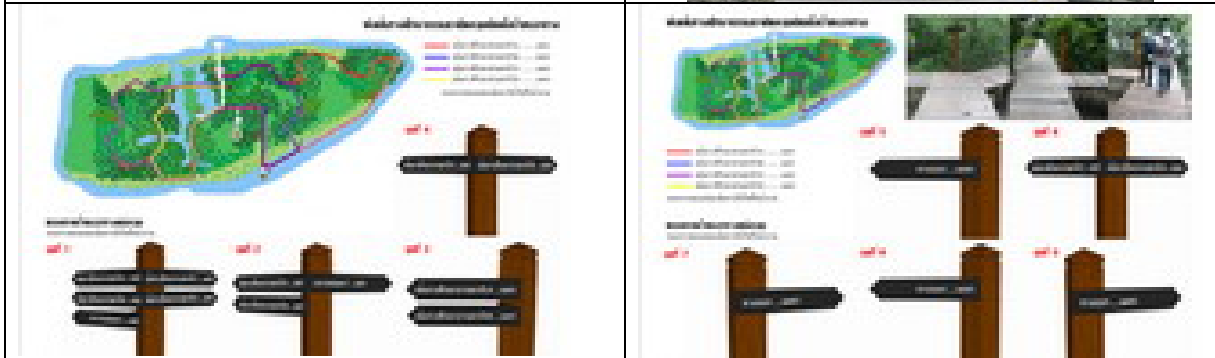
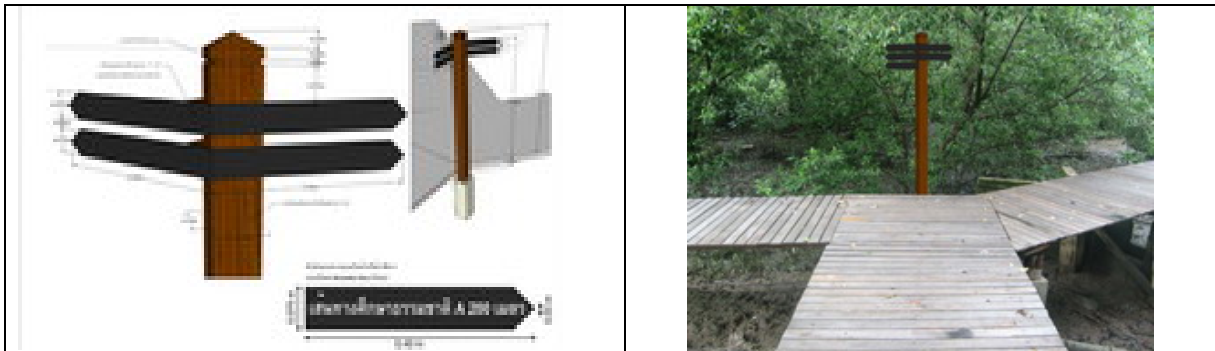
1. ขนสีเทา (สีเทาเข้ม)
2. ขนสีเทา (เทา)
3. กะโหลก (กะโหลก)
4. สันนิษฐาน, ขนสีเทา (ขนสีเทา, สันนิษฐาน)
5. ขนสีเทา, ขนสีเทา (ขนสีเทา, สันนิษฐาน)
6. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
7. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
8. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
9. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
10. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
11. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
12. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
13. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
14. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
15. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
16. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
17. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
18. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
19. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
20. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
21. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
22. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
23. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
24. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
25. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
26. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
27. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
28. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
29. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
30. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
31. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
32. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
33. ขนสีเทา (ขนสีเทา)
34. ขนสีเทา (ขนสีเทา)

คู่มือดูนก
เกาะท่าข้าม

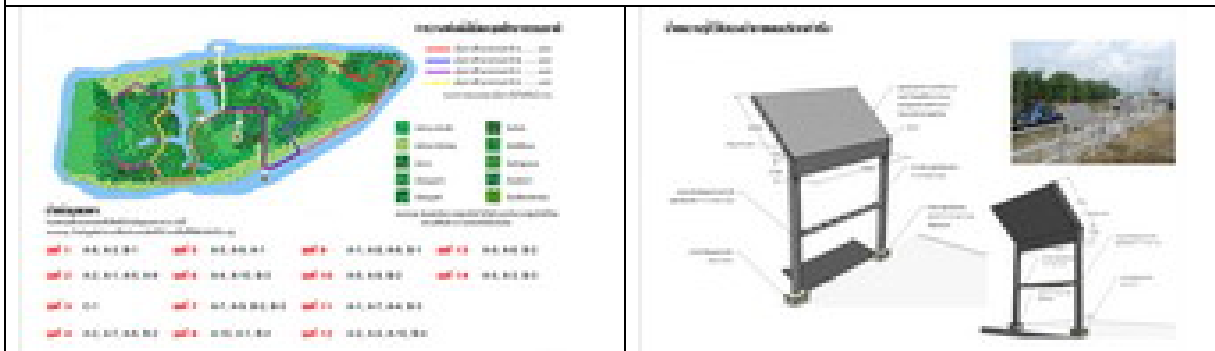
จัดทำโดย: ส.พ.ด., ๒๕๖๑

สำนักงานนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ปกด้านนอก

รูปแบบของป้ายบอกทาง เกาะทำข้าม

รูปแบบของป้ายบอกทาง เกาะทำข้าม

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<p>1. มีระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับการเป็นห้องเรียนธรรมชาติในลุ่มน้ำบางปะกง</p> <p>2. มีคู่มือการดูนก ที่สามารถให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำมาจำหน่ายเป็นที่ระลึกผลิตภัณฑ์เป็นกองทุนสำหรับจัดพิมพ์ได้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>3. การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพให้ความรู้ของระบบสื่อความหมายที่จัดทำขึ้นจากนักวิชาการ ครู อาจารย์ นักเรียน นักศึกษาในท้องถิ่น</p>	<p>1. ได้ออกแบบและจัดทำป้ายสื่อความหมาย ทั้งรายนิเวศและรายทรัพยากร เพื่อประกอบทางเดินศึกษาธรรมชาติระยะทาง 900 เมตร บนเกาะท่าข้าม และป้ายให้ความรู้เกี่ยวกับโลมาที่ท่าเรือ 2 แห่ง ตามเป้าหมาย</p> <p>2. จัดพิมพ์คู่มือดูนกบนเกาะท่าข้าม และส่งมอบให้เทศบาลตำบลท่าข้ามแล้วจำนวน 5,000 ชุด</p> <p>3. ร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้ามในการวางแผนดำเนินการพัฒนาเกาะท่าข้ามเป็นห้องเรียนธรรมชาติในอนาคต</p> <p>4. เป็นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงาน องค์กร และชุมชนท้องถิ่น</p> <p>5. การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพการให้ความรู้เทศบาลจะดำเนินการในโอกาสต่อไป เนื่องจากมีปัญหาเรื่องนกตายเป็นจำนวนมาก อยู่ระหว่างการตรวจวินิจฉัยเกี่ยวกับใช้ขวดนก จึงไม่ได้เปิดให้เข้าใช้พื้นที่</p>

กิจกรรมที่ 9 : กิจกรรมนาร่องจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

1. ความน่า

“การพัฒนาลุ่มน้ำที่ยั่งยืน” เป็นแนวคิดของกระบวนการดำเนินงานเพื่อจัดการกับทรัพยากรในลุ่มน้ำที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมของชุมชนและสังคมโดยรวม โดยไม่ทำลายความสมดุลของระบบนิเวศในลุ่มน้ำ หรือยังคงความสมดุลของพืช สัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพของสิ่งมีชีวิต รวมทั้งการดำรงอยู่ของชุมชนบนพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืน

การจัดการทรัพยากรลุ่มน้ำในแนวคิดเดิม ส่วนใหญ่เน้นหนักไปที่หน่วยงานของรัฐจะเป็นผู้สนับสนุนผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านลงไปช่วยเหลือกับกลุ่มชุมชนที่ประสบปัญหาในการพัฒนาต่างๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ชุมชนเหล่านั้นได้รับผลของการพัฒนาที่ได้ดำเนินการลงไป โดยที่ชุมชนมักเป็นผู้รับผลของการพัฒนาฝ่ายเดียว ขาดกระบวนการปฏิสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วมทั้งสองฝ่าย (Interactive Participation) ในขณะที่กระบวนการที่ใหม่นั้น เน้นการสร้างความร่วมมือกันระหว่างชุมชนกับผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการพึ่งพิงตนเองอย่างเหมาะสม และสามารถจัดการทรัพยากรในชุมชนได้อย่างยั่งยืนด้วยตัวของชุมชนเอง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการจัดกิจกรรมนาร่องในรูปแบบต่างๆ การฝึกอบรม การสัมมนา การถ่ายทอดเทคโนโลยี การประชาสัมพันธ์รณรงค์ และการร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นการสนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงขึ้นเป็นต้นแบบ โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นศูนย์กลางการประสานความร่วมมือตลอดจนถ่ายทอดแนวคิดในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำไปสู่ท้องถิ่น รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นการสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก และความร่วมมือในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในลุ่มน้ำ การสนับสนุนงบประมาณในการนาร่องจัดตั้งศูนย์พร้อมอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบสารสนเทศเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพภายใต้การมีศูนย์ประสานงานที่มีความพร้อมและคล่องตัวในการดำเนินงานร่วมกับท้องถิ่น ดังกล่าวนี้ จะสามารถเป็นกลไกประสานความร่วมมือและสนับสนุนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้ต่อเนื่องตลอดจนการถ่ายทอดเทคโนโลยี แนวคิดในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำที่ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติในลุ่มน้ำและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ดังนั้น เพื่อให้การแปลงผลการศึกษา ในอันที่จะอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงให้มีความสมดุลและยั่งยืน โดยการนำเอายุทธศาสตร์ที่ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนนี้ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม การสร้างสรรค์กิจกรรมเพื่อนำความตระหนัก และความสำนึกในการอนุรักษ์ของคนในท้องถิ่น มาดำเนินการ

เพื่อสร้างความเชื่อมั่น และจูงใจในการเข้ามาร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมติดตามผลของภาคีที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น จึงควรมีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีความพร้อมและคล่องตัวในการดำเนินด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพร่วมกับท้องถิ่นนี้ จะสามารถเป็นกลไกประสานความร่วมมือและสนับสนุนท้องถิ่นในด้านต่างๆ ได้ต่อเนื่องตลอดจนส่งผ่านแนวคิดในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำที่ถูกต้อง เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติในลุ่มน้ำและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ทำให้การบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงสามารถเป็นไปในแนวทางการจัดการลุ่มน้ำอย่างยั่งยืนโดยมีชุมชนเป็นศูนย์กลางและการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นอย่างเข้มแข็งและสืบสานได้อย่างยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

1. จัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในลุ่มน้ำ ภายใต้การมีศูนย์ประสานงานที่มีความพร้อมและคล่องตัวในการดำเนินด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพร่วมกับท้องถิ่น

3. เป้าหมาย

ดำเนินงานกิจกรรมนาร่องในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง เป็นศูนย์กลางที่สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายทั้งบุคคล หน่วยงานและองค์กร ในลุ่มน้ำบางปะกง เพื่อดำเนินการกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก ความร่วมมือ และมีส่วนในการสนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมภายในลุ่มน้ำบางปะกงได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้วยการฝึกอบรม การประชาสัมพันธ์ การถ่ายทอดเทคโนโลยี และการร่วมกิจกรรมที่มีส่วนส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศของลุ่มน้ำให้กับท้องถิ่น

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่โครงการ ประกอบด้วย บริเวณพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำบางปะกง และบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้ดำเนินการ

5. วิธีดำเนินการ

1. จัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมกับจัดหา เครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกับท้องถิ่น
2. แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารของศูนย์ประสานงานฯ เพื่อทำหน้าที่พิจารณาแผนงานและกำกับดูแลการดำเนินงานให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศูนย์ประสานงานเพื่อดำเนินการกิจกรรมนำร่องการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงพร้อมกับเครื่องมือ อุปกรณ์ ระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกับท้องถิ่น
2. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง
3. เสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศของลุ่มน้ำให้กับท้องถิ่น
4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

ได้ดำเนินการส่งมอบเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบสารสนเทศ รวมทั้งระบบเครือข่ายที่สามารถเชื่อมโยงกับท้องถิ่นไว้ที่ศูนย์ประสานงาน กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเป็นศูนย์กลางข้อมูล และมีเครือข่ายประกอบด้วย สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก และสำนักงานเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

รูปอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ศูนย์ประสานงานฯ

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> 1. มีศูนย์ประสานงานเพื่อดำเนินการนำร่องการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง 2. มีเครือข่ายหน่วยงานและองค์กรที่เข้าร่วมกิจกรรม 3. มีกิจกรรมที่สร้างจิตสำนึก ความตระหนัก ความร่วมมือ และมีส่วนในการสนับสนุนส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม 	<p>ได้จัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อดำเนินการกิจกรรมนำร่องการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงพร้อมกับเครื่องมืออุปกรณ์ ระบบสารสนเทศและระบบเครือข่าย ที่สามารถเชื่อมโยงกับท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศของลุ่มน้ำให้กับท้องถิ่น และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง</p>

**กิจกรรมที่ 10 : กิจกรรมนำร่องจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ข้อมูลความรู้
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด**

1. ความนำ

ในการดำเนินงานศึกษาโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงนี้ ได้มีการดำเนินการศึกษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ โดยวิเคราะห์ในเชิงระบบนิเวศลุ่มน้ำ ที่ทำให้เห็นความเชื่อมโยงขององค์ประกอบ บทบาท และหน้าที่ของส่วนต่างๆ ในระบบนิเวศ โดยจำแนกออกเป็น 5 นิเวศหลักคือ นิเวศป่าไม้ นิเวศเมือง นิเวศเกษตรกรรม นิเวศแหล่งน้ำ และนิเวศชายฝั่งทะเล การลำดับข้อมูลได้มีการรวบรวมข้อมูลที่สามารถแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร และคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านปริมาณ และคุณภาพมีการรวบรวมข้อมูลทั้งในรูปแบบของข้อมูลพรรณนา ข้อมูลสถิติ ข้อมูลแผนที่ และข้อมูลการคาดการณ์ทั้งจากสมการ และการใช้แบบจำลองต่างๆ ทำให้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่หลากหลาย น่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ยิ่งขึ้นในการอ้างอิงทางการศึกษา หรือการใช้ประกอบการวางแผนของหน่วยงานและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งโรงเรียน สถาบันการศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนกิจกรรมการนำร่องต่างๆ ซึ่งควรจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

2. วัตถุประสงค์

1. นำส่วนหนึ่งของผลการศึกษาของโครงการไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นสำหรับท้องถิ่น ในการใช้อ้างอิงประกอบการศึกษา ประกอบการวิเคราะห์และวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่น
2. รวบรวมเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง
3. ติดตั้งอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

3. เป้าหมาย

จัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

4. พื้นที่ดำเนินการ

สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง

5. วิธีดำเนินการ

1. ประสานงานจัดหาเอกสาร ข้อมูล วิชาการ
2. ติดตั้งและส่งมอบศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการ นักเรียน นักศึกษาในท้องถิ่น
2. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปกิจกรรมดำเนินการ

การดำเนินงานกิจกรรมนำร่องจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ข้อมูลความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง โดยมีพื้นที่นำร่องในการจัดตั้งเครือข่ายซึ่งประกอบด้วย

- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
- ศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง (กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- เทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา

โดยมีบัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังนี้

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยศัพท์
คู่มือ			
1	คู่มือกล้วยไม้	สารคดี สลิล สิทธิสังกรณ์ และ นฤมล กฤษณชาญดี	เป็นคู่มือการดูแลกล้วยไม้และมีรูปภาพประกอบกว่า 318 ชนิด (ฉบับพกพา)
2	นักสืบชายหาด/คู่มือการดำเนินกิจกรรม	มูลนิธิโลกสีเขียว สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิชย์	เป็นคู่มือการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ได้มีการสัมผัส ลงมือปฏิบัติ เป็นคู่มือที่เต็มไปด้วยกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กและผู้สูงอายุเพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้
3	นักสืบชายหาด/คู่มือสัตว์และพืชชายหาด	มูลนิธิโลกสีเขียว สรณรัชฎ์ กาญจนะวณิชย์ จักรกริช พวงแก้ว และ วิภาพรรณ นาคแพน	เป็นคู่มือในการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชายหาด ที่ได้มีไปด้วยสาระน่ารู้และกิจกรรมที่ได้ๆ จะเพลิดเพลินไปกับการเรียนรู้
4	เพื่อนคุณก"นกชายเลนและนกทะเล"ในประเทศไทย	บริษัท เอ.พี.ฟรินติง กรุ๊ป จำกัด มงคล วงศ์กาฬสินธุ์	เป็นหนังสือที่ใช้ในการศึกษาคุณกได้ในระดับหนึ่ง เป็นคู่มือการดูนก การเรียนรู้ การศึกษา การสังเกต นกในธรรมชาติ โดยเฉพาะในประเทศไทย ซึ่งเป็นเขตภูมิศาสตร์หนึ่งใน 6 เขตภูมิศาสตร์โลก คือ เขตโอเรียลตอล
5	คู่มือสัตว์สะเทินน้ำ,สะเทินบก ในเมืองไทย	บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน) ธัญญา จันอาจ	คู่มือเล่มนี้ช่วยในการจำแนกชนิด บอกถิ่นอาศัย เขตการกระจายพันธุ์ โดยรวบรวมชนิดพันธุ์ของสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกที่มีการพบและจำแนกชนิดไว้แล้วในเมืองไทยถึง 141 ชนิด เพื่อให้ได้ความรู้จักและเข้าใจสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบกมากขึ้น
6	คู่มือจำแนกชนิดนกด้วยภาพถ่าย (Thailand Bird Guide)	สารคดี รุ่งโรจน์ จุกมงคล	เป็นหนังสือคู่มือการจำแนกชนิดนกเล่มแรกของเมืองไทยที่ได้รวบรวมข้อมูลและภาพถ่ายของนกในเมืองไทยไว้ถึง 824 ชนิด
7	ภาพปลาและสัตว์น้ำของไทย	กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	เป็นหนังสือที่จะช่วยพัฒนาความรู้และเผยแพร่ความรู้เรื่องสัตว์น้ำแก่ประชาชนและเยาวชนเพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรทางธรรมชาติของไทยและช่วยกันอนุรักษ์ไว้เพื่อใช้สอยให้เกิดประโยชน์สูงสุดและยั่งยืน
8	คู่มือธรรมชาติ "สัตว์เลื้อยลูกด้วยนมในประเทศไทย"	สารคดี จอร์น พาร์	เป็นคู่มือที่กะทัดรัดง่ายต่อการจำแนกสัตว์เลื้อยลูกด้วยนมกลุ่มหลักๆ ของประเทศไทยในภาคสนามด้วยภาพประกอบจากศิลปินสัตว์ป่าชั้นนำหน้า 2 ท่าน คือ 1.คุณกมล โกมลผลิน 2.คุณมงคล วงศ์กาฬสินธุ์
9	คู่มือปลาน้ำจืด	สารคดี ดร.ชวลิต วิทยานนท์	เป็นคู่มือปลาน้ำจืดฉบับพกพา เพื่อแนะนำผู้ที่สนใจได้รู้จักปลาน้ำจืดของไทยด้วยตนเอง และเป็นคู่มือเล่มแรกที่รวบรวมภาพสีของปลาน้ำจืดไว้มากถึง 285 ชนิด ประกอบข้อมูลลักษณะ อาหาร พฤติกรรม ถิ่นอาศัย และสถานภาพ

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-1)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยน์
10	คู่มือกิจกรรม เทศกาล งานประเพณี ประจำปี 2549-2550	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.)	เป็นคู่มือในการวางแผนการเดินทางไปสัมผัสบรรยากาศ ความงดงามและประสบการณ์ที่น่าประทับใจของวัฒนธรรมประเพณีและความสนุกสนานของงานเทศกาลต่างๆ
11	คู่มือมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมพัฒนาโครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมและโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม	สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นคู่มือที่ให้ความรู้ถึงมาตรการป้องกันแก้ไข และการติดตามตรวจสอบผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการนิคมอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม และโครงการที่มีลักษณะเช่นเดียวกับนิคมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม
12	คู่มือมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมพัฒนาโครงการก่อสร้างอาคาร	สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นคู่มือที่ให้ความรู้ถึงมาตรการป้องกันแก้ไข และการติดตามตรวจสอบผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการก่อสร้างอาคาร
13	คู่มือการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากกิจกรรมพัฒนาโครงการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อในเขตนิคมอุตสาหกรรม	สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นคู่มือที่ให้ความรู้ถึงมาตรการป้องกันแก้ไข และการติดตามตรวจสอบผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อในเขตนิคมอุตสาหกรรม
14	คู่มือองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น แนวทางการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นคู่มือแนวทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมสำหรับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม และป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต
15	คู่มือการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	คู่มือการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนเมืองอย่างยั่งยืน เป็นแนวทางให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเพิ่มและการดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวของชุมชนในลักษณะที่ท้องถิ่นสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม
16	คู่มือรูปแบบกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สถาบันวิจัยสังคม ม.เชียงใหม่	เป็นคู่มือประกอบการศึกษาและจัดทำรูปแบบกลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติและการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
17	คู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์ประกอบส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และให้มีความสอดคล้องกับกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-2)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยศัพท์
18	คู่มือการบริหารยุทธศาสตร์เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และให้มีความสอดคล้องกับกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ
19	คู่มือการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และให้มีความสอดคล้องกับกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ
20	คู่มือการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมนุษย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และให้มีความสอดคล้องกับกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ
21	คู่มือการป้องกันและแก้ไขภาวะมลพิษขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามอำนาจและหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และให้มีความสอดคล้องกับกรอบแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศ
22	คู่มือพื้นฐานความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 และตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-3)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยน์
23	คู่มือการวางแผนและการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 และตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542
24	คู่มือการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และการสร้างตัวชี้วัดคุณภาพสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 และตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542
25	คู่มือการจัดทำระบบข้อมูลและรายงานสถานการณ์สิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 และตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542
26	คู่มือแนวทางการออกกฎหมายของท้องถิ่นและการใช้มาตรการจูงใจทางสังคม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 และตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542
27	คู่มือการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนและการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียว	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นชุดคู่มือเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวให้มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 และตามหน้าที่ที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-4)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยน์
สารานุกรม			
28	สารานุกรมสัตว์ป่า	บริษัท เอ็ม ซัพพลาย น.ส.พ.อลงกรณ์ มหรรณพ	เป็นหนังสือเกี่ยวกับชีวิตสัตว์ป่า ที่เขียนขึ้นจากประสบการณ์การทำงานและข้อมูลทางวิชาการที่ได้จากผู้รู้ต่างๆ รวมทั้งจากหนังสือทั้งไทยและต่างประเทศ
29	ไม้ป่ายืนต้นของไทย 1 (Wild Trees In Thailand)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์/เอี่ยมพร วิสมหมาย ปณิธาน แก้วดวงเทียม	เกี่ยวกับป่าไม้ยืนต้นที่หายากของไทยจากภาคต่างๆ จำนวน 522 ชนิด โดยมีรายละเอียดครบถ้วน ทั้งชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อวงศ์ ชื่อสามัญ ชื่อพื้นเมือง ลักษณะทั่วไป ใบ ดอก ผล ระยะเวลาการมีดอก ประโยชน์ การใช้งานด้านภูมิทัศน์ ตำแหน่งที่พบ ต้นไม้และต้นไม้ประจำจังหวัดต่างๆ
30	สารานุกรมกล้วยไม้(The Orchid Encyclopedia)	หจก.สยามโชนคอปเน็ต	รวบรวมข้อมูลพันธุ์กล้วยไม้สกุลต่างๆ ในไทย รวมภาพถ่ายกล้วยไม้ระดับประกวดหลายสายพันธุ์ 800 ภาพ
ประวัติศาสตร์/รัชกาลที่ 9			
31	ปฐมบรมราชโองการ “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม”	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน อัครวัฒน์ โอสถานุเคราะห์	หนังสือเล่มนี้ถือเป็น “หนังสือแห่งประวัติศาสตร์” เล่มหนึ่งเพราะเป็นการรวบรวมบทสัมภาษณ์ ปาฐกถา บทความ ที่ข้องเกี่ยวกับพระบรมจักรีวัตร ซึ่ง “ มีอยู่ไม่มากนัก” และ “ หาอ่านได้ไม่ถนัดนัก” มารวบรวมไว้ในที่เดียวกัน
32	ตามรอยบาทพระราชชนนี	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน อัครวัฒน์ โอสถานุเคราะห์	เป็นหนังสือทรงคุณค่าในชุดเฉลิมฉลอง 60 ปีการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยคุณอัครวัฒน์ได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นจาก “ สมเด็จพระเจ้า” โดยได้พระราชทานสัมภาษณ์ด้วย “ลายพระหัตถ์” ของพระองค์เอง
33	ใต้ละอองธุลีพระบาท	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน แถมสิน รัตนพันธุ์	ในวโรกาสครบรอบ 60 ปีแห่งการครองราชย์ขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวถือเป็นช่วงเวลาอันเป็นมหามงคลยิ่งของคนไทยทุกคน หนังสือเล่มนี้เป็นการคัดสรรละเอียดเรียงขึ้นมาใหม่ทั้งหมดจากข้อเขียนล่าสุดที่ “ ลัดดา” ได้เขียนเอาไว้
34	ใกล้เบื้องพระยุคลบาท	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน แถมสิน รัตนพันธุ์	หนังสือเล่มนี้เป็นการคัดสรรเรื่องราวแห่งราชจักรีวัตรอันงดงามที่ “ลัดดา” ได้เขียนไว้มารวบรวมไว้ ณ ที่เดียวกัน
35	คำพ่อสอน	ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	เป็นหนังสือที่ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับความสุขในการดำเนินชีวิต
36	ทฤษฎีใหม่ในหลวงชีวิตที่พอเพียง	กระทรวงศึกษาธิการ	เป็นหนังสือแนวทางการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง ก็คือ ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีพระราชทานที่รู้จักกันอยู่อย่างแพร่หลายว่า “ทฤษฎีใหม่”

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-5)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยน์
37	พระเจ้าอยู่หัวกับรหัสพัฒนาใหม่	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน ศ.นพ.ประเวศ วะสี	เป็นปาฐกถาครั้งสำคัญของราษฎรอาวุโส อาจารย์หมอ “ ประเวศ วะสี” ที่ท่านได้พูดถึงพระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาประเทศของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่เป็นมาตลอด 60 ปีแห่งการครองราชย์ และมีความหมายเชิงลึกของการพัฒนาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง
38	หนึ่งในโลก : จอมกษัตริย์ มหาราชผู้ยิ่งใหญ่	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน อัครวัฒน์ ไอลานุกรณะ	เป็นการรวบรวมคำสัมภาษณ์ของบุคคลผู้ที่ได้ทำงานใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาททั้งที่มีชีวิตอยู่หรือที่ล่วงลับไปแล้ว
39	ได้ร่มเย็น ด้วยพระบารมี	สำนักพิมพ์ร่วมด้วยช่วยกัน ชุมศักดิ์ นารัตน์วงศ์	ศึกษาพระปรีชาญาณในการสร้างสมานฉันท์จากเหตุการณ์ประวัติศาสตร์การเสด็จฯ 3 จังหวัดชายแดนใต้ครั้งแรก
เอกสารวิชาการ			
40	รวมบทความวิจัยการท่องเที่ยว : ชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว 2547	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	เป็นการสรุปผลการวิจัยชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ได้สนับสนุนการวิจัยแก่อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 ถึง 2547 เพื่อทำการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวน 15 เรื่อง ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว 9 เรื่อง เส้นทางการท่องเที่ยว 4 เรื่อง และการสื่อสารเพื่อการท่องเที่ยวจำนวน 2 เรื่อง
41	การสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและการพัฒนาชุมชน จากแนวคิดสู่การปฏิบัติการวิจัยในสังคมไทย	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	การสื่อสารเพื่อชุมชนในกลุ่มประเด็นการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม รวม 6 โครงการ
เทคนิคเกษตรกรรม			
42	เทคนิคและการใช้ดิน-ปุ๋ย-น้ำ	รศ.ดร.วิเชียร ฝอยพิกุล	หนังสือเทคนิคและการใช้ดิน-ปุ๋ย-น้ำใช้เป็นเอกสารในการเรียนการสอนระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต โปรแกรมวิชาเกษตรศาสตร์
43	เทคนิคการเก็บตัวอย่างน้ำ(Water Sample Collection Technique)	ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ในหนังสือเล่มนี้ผู้เขียนได้เรียบเรียงถึงหลักการวิธีการ เทคนิคการเลือกพื้นที่ตัวอย่าง ทั้งในพื้นที่น้ำนิ่ง น้ำไหล และโรงงานอุตสาหกรรม ตลอดจนการรักษาตัวอย่างให้อยู่ในสภาพดีเหมือนกับขณะเก็บ
44	เลี้ยงกุ้งปลอดมลพิษ	อักษรสยามการพิมพ์ อาจารย์ดีพร้อม ไชยวงศ์เกียรติ	กล่าวถึงการเลี้ยงกุ้งให้ปลอดมลพิษ เช่น กล่าวถึงเรื่องการเลี้ยงกุ้งอย่างไรให้ได้ขนาดใหญ่ ปัญหาเกี่ยวกับการเลี้ยงกุ้ง วิธีการป้องกัน การจัดการบ่อที่ถูกต้อง ปัญหาถามตอบเกี่ยวกับกุ้ง ข่าวสารด้านการเลี้ยงกุ้ง
สังคมป่าไม้			
45	นิเวศวิทยาทรัพยากรธรรมชาติ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดร.นิวัติ เรืองพานิช	เรียบเรียงขึ้นเพื่อประกอบการเรียนการสอนวิชานิเวศวิทยาที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ เช่น นิเวศวิทยาป่าไม้ นิเวศวิทยาสัตว์ป่า และนิเวศวิทยาทางหญ้า เป็นต้น

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-6)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิต์ค้น
46	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดร.นิวัติ เรืองพานิช	เป็นการบรรยายถึงระบบธรรมชาติกับการพัฒนา ระบบนิเวศ ทรัพยากรธรรมชาติ และบรรยากาศ ของโลก ซึ่งเป็นพื้นฐานความรู้ทางนิเวศวิทยาที่ สำคัญสำหรับใช้ในการจัดการและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
47	ป่าและการป่าไม้ในประเทศ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดร.นิวัติ เรืองพานิช	สาระสำคัญคือสืบตแรกเป็นการแนะนำให้ผู้จัก ลักษณะสภาพแวดล้อม ปัจจัยที่ทำให้เกิดป่า สภาพเศรษฐกิจสังคมคุณค่าความสำคัญของป่า ชนิดของป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ ประวัติวิวัฒนาการของป่าไม้ ตลอดจนนโยบายและ การบริหารงานป่าไม้
48	ทรัพยากรดินและการอนุรักษ์ (Soil Resource and Conservation)	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รศ.ดร.สิทธิชัย ตันธนะสฤษดิ์	สาระสำคัญประกอบด้วย ความเป็นมาของ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรดิน ความสำคัญและ ประโยชน์ของดิน ประเภทของทรัพยากรดินใน ประเทศไทย ทรัพยากรดินในภูมิภาคต่างๆ ใน ประเทศไทย สภาพปัญหาในปัจจุบันของทรัพยากร ดินของประเทศไทย สาเหตุที่ทำให้ทรัพยากรดิน เสื่อมโทรม สมรรถนะของที่ดิน การพังทลายและ ตะกอน กระบวนการพังทลายของดิน การอนุรักษ์ ดิน
49	ดงพญาเย็น-เขาใหญ๋ ผืนป่ามรดกโลก	มูลนิธิพิทักษ์อุทยานแห่งชาติเขาใหญ๋	กล่าวถึงลักษณะทางธรณีวิทยาและภูมิประเทศ อาณาจักรของสิ่งมีชีวิต ทัศนียภาพและความ งดงาม และจุดเชื่อมต่อผืนป่า
สิ่งแวดล้อม			
50	สถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทย 2548	มูลนิธิโลกสีเขียว สุภรนต์ โธนาไพรวงศ์	รวบรวมประมวลสถานการณ์สิ่งแวดล้อมไทยต่างๆ ที่เกิดขึ้นในรอบ 2 ปี
51	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุธาทิพย์ ชวนะเวสกุล พิเศษ เสนาวงษ์	สนับสนุนและปูพื้นฐานความเข้าใจของมนุษย์กับ โลก
52	สื่อสารเพื่อโลกสวย : บทเรียนจาก การสื่อสารเพื่อการจัดการ สิ่งแวดล้อมในชุมชน	สำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย	การสื่อสารเพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อมและบทสรุป ผู้บริหารในงานวิจัย 4 โครงการ
53	ธรรมาภิบาล ด้านสิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม	สำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย ดร.คุณหญิงสุธาวลัย เสถียรไทย	เสนอแนวคิดด้านธรรมาภิบาล สิ่งแวดล้อม อุตสาหกรรม
54	EIA สํารวจสถานภาพ ปัญหา และ ทางออก	สำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย ปาริชาติ ศิวะรักษ์	ทบทวนสถานการณ์การจัดทำรายงาน EIA
55	ธรรมาภิบาลการมีส่วนร่วมของ ประชาชนและกระบวนการทางด้าน สิ่งแวดล้อม	สำนักงานกองทุนเพื่อสนับสนุนการวิจัย	เอกสารเผยแพร่หลังสัมมนาเรื่อง ธรรมาภิบาลการ มีส่วนร่วมของประชาชนและกระบวนการทางด้าน สิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-7)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิตยน์
56	โครงการติดตามประเมินผลการ แปลงนโยบาย แผน และมาตรการ ไปสู่การปฏิบัติ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นการศึกษาประเมินสถานการณ์เพื่อพัฒนาการติดตามประเมินผลและจำแนกตัวชี้วัดความสำเร็จเพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนและมาตรการด้านการอนุรักษ์และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ระดับชาติลงไปสู่การปฏิบัติ
57	โครงการจัดทำรูปแบบกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์และแนวทางการปฏิบัติในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สถาบันวิจัยสังคม ม.เชียงใหม่	เป็นการศึกษาและจัดทำรูปแบบกลไกและกระบวนการการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวทางปฏิบัติและการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
58	แผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน	มูลนิธิสิ่งแวดล้อมไทย	เพื่อให้ได้แผนแม่บทการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนเมือง และชุมชนชนบท อันจะเป็นกรอบ หลักเกณฑ์ จำนวน ความหมาย ตัวชี้วัด และขั้นตอนการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนของประเทศ
59	มาตรการในการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียวในเขตชุมชนอย่างยั่งยืน	ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	เป็นหนังสือให้ความรู้แนวคิด ในการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์การปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบเพื่อให้ได้รูปแบบของมาตรการในการเพิ่มและจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน โดยเน้นมาตรการที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
60	Environmental Impact Assessment in Thailand	Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning Ministry of Natural Resources and Environment	เป็นการศึกษา EIA เป็นเล่มภาษาอังกฤษ
61	ทำความเข้าใจกับ.....พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม	คณะอนุกรรมการพิจารณาการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและกองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นเอกสารเผยแพร่อธิบายถึงลักษณะของพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นตามพื้นที่อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่กำหนดขึ้นตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ
62	แนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคมในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม	สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นหนังสือเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชนและการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมทางสังคมในกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
63	แนวทางการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย	บริษัทอินเตอร์เนชั่นแนล เอ็นไวรอนเม้นทอล แมนเนจเม้นท์ จำกัด	เป็นหนังสือที่จะช่วยปรับปรุงและพัฒนางานด้านการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อสุขภาพอนามัยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น
64	ระบบการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ของประเทศไทย	สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	เป็นการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเผยแพร่ให้กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งระดับส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น สถาบันการศึกษา นักพัฒนา นักวางแผน ตลอดจนนักศึกษาระดับประชาชนทั่วไป ได้รับทราบและมีความรู้ความเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

ตารางที่ 10-1 บัญชีเอกสารวิชาการศูนย์ข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ต่อ-8)

ลำดับที่	หมวดหนังสือ/เอกสาร	สำนักพิมพ์/ผู้แต่ง	บรรณานิต์ศน์
65	การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม มีประโยชน์อย่างไร	กองพัฒนาระบบการวิเคราะห์ผลกระทบ สิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผน สิ่งแวดล้อมกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ สิ่งแวดล้อม	เป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจใน การใช้กลไกการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม รวมทั้งผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและการ พัฒนาในทัศนะของเจ้าของโครงการ
66	คำแนะนำเบื้องต้นสำหรับเจ้าของ โครงการในการจัดทำรายงานการ วิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม กรณีโครงการบริการชุมชนอาคาร อยู่อาศัยรวมและโรงแรม	สำนักวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	เป็นเอกสารเผยแพร่เพื่อให้คำแนะนำเบื้องต้น สำหรับเจ้าของโครงการบริการอาคารอยู่อาศัยรวม และโรงแรม ในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
ซีดีรอม			
67	ซีดีรอมรวมภาพและเรื่องราวต่างๆ ชุด ภูมิปัญญาไทย1 สวนสมุนไพโร (ประโยชน์ของสมุนไพโรต่างๆ)	หจก.สยามโซนดอทเน็ต	นำเสนอเรื่องราวของสวนสมุนไพโรต่างๆและ ประโยชน์ของสมุนไพโร รวมภาพมากกว่า 500 ภาพ ในมุมมองหลากหลายของสมุนไพโร และความ ละเอียดสูง 300 dpi ภาพคุณภาพดีเยี่ยม 100 ภาพ สามารถนำมาใช้ในการออกแบบและงานพีริเซนต์ ต่างๆ
68	ซีดีรอมรวบรวมภาพเหตุการณ์จริง คลื่นสึนามิมหันตภัยชายฝั่งอันดามัน 2004	บริษัทสยามบรรณ/สยามจดหมายเหตุ	รวบรวมภาพเหตุการณ์จริงตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน กว่า 300 ภาพ และเทปบันทึกภาพเหตุการณ์ (Video Clip) เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ถึง 17 แห่งทั่วโลก
69	ซีดีรอมโครงการจัดทำรูปแบบกลไกการ มีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียใน การจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์ และแนวทาง ปฏิบัติ ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	รวบรวมเนื้อหาสาระของรายงานการศึกษาโครงการ จัดทำรูปแบบกลไกการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วน เสียในการจัดทำนโยบาย แผน มาตรการ กฎหมาย หลักเกณฑ์ และแนวทางปฏิบัติ ในการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรูปแบบโปรแกรม Adobe Acrobat
70	ซีดีรอมรอบรู้รอบโลก ชุดที่ 3 ที่สุด ในโลกสิ่งก่อสร้าง (Buildings Facts)	หจก.สยามโซนดอทเน็ต	เจาะลึกเรื่องราวที่เป็นที่สนใจที่สุดในโลกของสิ่งก่อสร้าง พร้อมภาพประกอบสวยงาม
71	ซีดีรอมรอบรู้รอบโลก ชุดที่ 4 ที่สุด ในโลกภูมิศาสตร์ (Geographic World Facts)	หจก.สยามโซนดอทเน็ต	รวมเรื่องราวที่สนใจที่สุดในโลกด้านภูมิศาสตร์ พร้อม ภาพประกอบสวยงาม

รูปกิจกรรมการส่งมอบเอกสารวิชาการ

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<p>ศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศ</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการสนับสนุนจัดตั้งศูนย์ข้อมูลสำหรับท้องถิ่น 5 แห่ง และที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดังรายการที่กล่าวมาแล้ว 2. เป็นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม องค์กรหน่วยงานในท้องถิ่น

**กิจกรรมที่ 11 : กิจกรรมการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในระบบลุ่มน้ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)และอาสาสมัคร
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน ทส.ม.)**

1. ความนำ

การบริหารจัดการลุ่มน้ำด้วยแนวคิด “ชุมชนเป็นศูนย์กลาง” ตามแนวทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545 – 2549) เป็นการปรับเปลี่ยนแนวคิดที่สำคัญในการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากสาเหตุที่สำคัญที่สุดของการเสื่อมโทรมของทรัพยากรเกิดจากน้ำมือคนในแต่ละชุมชนทั้งสิ้น ในอดีตเมื่อจำนวนประชากรยังมีน้อย การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจึงไม่กระทบกระเทือนต่อคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรเท่าใดนัก ทรัพยากรธรรมชาติมีเพียงพอที่จะแบ่งปันกันใช้ในชุมชน และเพียงพอในการรักษาคุณภาพของสภาพนิเวศ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติโดยภาครัฐ จึงไม่เป็นปัญหา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น ความต้องการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติมีมากขึ้น ในขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติไม่สามารถสร้างขึ้นได้ทันการสูญเสีย การบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่ที่รัฐดูแลจึงมีมากขึ้น จนภาครัฐไม่สามารถจัดการได้ทั่วถึง ผลคือความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ป่าไม้ถูกปรับเปลี่ยนเป็นพื้นที่เกษตรกรรม เมื่อทรัพยากรลดลง แต่ความต้องการใช้ประโยชน์เพิ่มมากขึ้น ความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นในแทบทุกพื้นที่ทั้งในระหว่างประชาชนกับภาครัฐและประชาชนกับประชาชน

ดังนั้น ในการบริหารจัดการลุ่มน้ำ ด้วยแนวคิดให้ชุมชนเป็นศูนย์กลาง จึงต้องการสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ทส.ม.) เพื่อให้สามารถเข้าใจหลักการ และเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนแนวทางการจัดการความขัดแย้ง อันจะทำให้การเข้าไปมีส่วนร่วมเป็นไปโดยถูกต้องมากขึ้น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในระบบนิเวศลุ่มน้ำและแนวทางการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำให้แก่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัคร (อปท.) และเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.) ในลุ่มน้ำบางปะกง

2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศของลุ่มน้ำให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัคร (อปท.) และเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.)

3. เพื่อให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาและเหตุแห่งปัญหาของการบริหารจัดการแบบเดิมๆ

4. เพื่อให้เข้าใจเทคนิคบางประการของการป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้ง

5. เพื่อให้ได้รับการฝึกเบื้องต้นของการใช้เทคนิควิธีการและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัคร (อปท.) และเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.)

3. เป้าหมาย

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.) ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างน้อย 100 ราย ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีสัดส่วนพื้นที่มากที่สุดในกลุ่มน้ำบางปะกง

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงในเขตจังหวัดฉะเชิงเทรา

5. วิธีดำเนินการ

1. ประสานงานกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และวางแผนการจัดการฝึกอบรม

2. จัดเตรียมเอกสาร คู่มือ และสื่อในการอบรม

3. ประสานงาน ประชาสัมพันธ์ในการเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการประชุม

4. จัดการอบรม ระยะเวลา 1 วัน

- เทคนิคการบริหารจัดการลุ่มน้ำแนวใหม่โดยคนเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วม

โดย อ. กิตติพนธ์ เพิ่มพูล คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

- การบริหารจัดการความขัดแย้งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ

โดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ ผู้อำนวยการศูนย์สันติวิธี สถาบันพระปกเกล้า

5. ประเมินผลการจัดอบรม

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. อาสาสมัครเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.) และผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 100 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราผ่านการอบรมการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
2. หลักสูตรการอบรมแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำสำหรับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.)
3. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การประชุมได้จัดขึ้นภายใต้ชื่อ “โครงการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระบบลุ่มน้ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน ทส.ม.)” เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม พ.ศ.2549 ณ ห้องประชุมเทพราช 1 โรงแรมวังธาราแอนด์รีสอร์ท จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมดจำนวน 95 คน ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 11-1 สรุปจำนวนผู้เข้าร่วมการประชุม

หน่วยงาน / องค์กรต่างๆ	จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม	ร้อยละ
องค์การบริหารส่วนตำบล	56	54.90
เทศบาล	12	11.76
สถาบันการศึกษา	2	1.96
หน่วยงานอื่น ๆ	12	11.76
ประชาชนทั่วไป	9	8.82
สำนักงานและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	5	4.90
บริษัทที่ปรึกษา	6	5.88
รวม	102	100.00

รูปกิจกรรมการประชุม

สาระในการนำเสนอ “การบริหารจัดการความขัดแย้งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ”

ความขัดแย้ง อาจหมายถึง การที่คนเรามีความคิดเห็นแตกต่างกันในเรื่องของเป้าหมาย วัตถุประสงค์ มาตรฐาน หรือความคาดหวังระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน **ความขัดแย้งเป็นเรื่องธรรมดา** ที่เกิดขึ้นทุกเมื่อเชื่อวันในตัวเราเองคนเดียว ในครอบครัว ในชุมชน ในองค์กร ในประเทศของเรา หรือระหว่างประเทศ ไม่ใช่เรื่องเลวร้าย หากความขัดแย้งนั้นสามารถคลี่คลายตัวเองและเปลี่ยนไปในทางสร้างสรรค์นำไปสู่ข้อยุติได้ หรือหาทางออกได้ มีความขัดแย้ง (Conflict) บางชนิดที่เกิดขึ้นแล้วหาทางออกไม่ได้

กลายเป็นข้อพิพาท (Dispute) แม้แต่ตัวของเราเองคนเดียว ความขัดแย้งหลายๆ อย่างบางครั้งหาทางออกไม่ได้ก่อให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บเช่นเดียวกันในปัญหาความขัดแย้งระหว่างบุคคล ในครอบครัว ชุมชน องค์กร และในระดับประเทศ หรือระหว่างประเทศ หากไม่มีกระบวนการที่จะทำให้ความขัดแย้งนั้นมีทางออก หรือนำไปสู่ข้อยุติได้ ก็อาจจะเลยเถิดไปเป็นความรุนแรง ทั้งรุนแรงในการใช้คำพูด ภาษาท่าทาง ตลอดจนลงไม้ลงมือ เกิดความสูญเสียทั้งทรัพย์สิน เสียเวลา เสียความรู้สึก และหลายครั้งเสียอำนาจอธิปไตย ในระดับประเทศชาติ ฉะนั้น แม้ความขัดแย้งจะเป็นเรื่องธรรมดาที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในทุกหนทุกแห่ง แต่จะต้องมีกระบวนการ วิธีการที่จะคลี่คลายหาทางออก เราไม่อาจจะห้ามไม่ให้เกิดความขัดแย้งได้ แต่เราอาจจะทำให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นไม่รุนแรงไม่นำไปสู่ทางตัน และเราสามารถที่จะสร้างกระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งหรือข้อพิพาททั้งหลายนั้นได้

เหตุการณ์ที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน พบว่ามีปัญหาความขัดแย้งที่พัฒนาไปเป็นข้อพิพาท เฉพาะกรณีต่างๆ มากมาย บางกรณีก็เกิดเป็นความรุนแรงให้เห็นอยู่ในหน้าหนังสือพิมพ์อยู่เสมอๆ ก็จะมีคำถามว่า เหตุใดเราจึงรู้สึกถึงความขัดแย้งและข้อพิพาทเหล่านี้ดูเหมือนจะมีเพิ่มมากขึ้นจนหลายคนรู้สึกเบื่อหน่ายจนไม่ต้องทำอะไรกัน มีคนคัดค้านคนประท้วงอยู่ตลอดเวลา ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมีสาเหตุเกิดจากนโยบายสาธารณะและการพัฒนา

สาระในการนำเสนอ “เทคนิคการบริหารจัดการลุ่มน้ำแนวใหม่โดยคนเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วม”

ชุมชนเป็นศูนย์กลางของการบริหารจัดการลุ่มน้ำ เนื่องจากชุมชนเป็นศูนย์กลางของปัญหาที่เกิดขึ้น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรในลุ่มน้ำนั้นมีย่อยมากที่จะเกิดจากอิทธิพลจากธรรมชาติ ส่วนใหญ่แล้วเป็นผลมาจากการดำเนินกิจกรรมของมนุษย์ทั้งสิ้น การจัดการที่ง่ายที่สุดคือ ห้ามมิให้มนุษย์ใช้ทรัพยากร ซึ่งคงเป็นไปได้ยากหรือเป็นไปได้เลย แต่ถ้าต้องยอมให้มนุษย์ใช้ทรัพยากร จำเป็นต้องเริ่มต้นที่การจัดการกับชุมชนเป็นลำดับแรกก่อน

ที่ผ่านมา การดำเนินการเพื่อการบริหารจัดการลุ่มน้ำ มักถูกตีกรอบอยู่ในวงจำกัดของบางหน่วยงานเท่านั้น ทำให้เป็นภาระหนักที่หน่วยงานเหล่านั้นจะดำเนินงานต่าง ๆ ให้บรรลุผลสำเร็จได้ตามเป้าประสงค์ที่ต้องการได้ แต่ในสถานการณ์ปัจจุบัน สังคมไทยได้มีแนวโน้มของการปรับยุทธศาสตร์การบริหารจัดการลุ่มน้ำแนวใหม่มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นและภาคีต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรในลุ่มน้ำมากขึ้น การบริหารจัดการซึ่งแต่เดิมเป็นแบบแยกส่วน (Fragmented Management) ก็ได้เปลี่ยนมาเป็นการบริหารจัดการร่วมกันด้วยฐานชุมชนเป็นศูนย์กลางในการแก้ไขปัญหา (Community Problems Oriented) จึงคาดหมายได้ว่าหากได้นำเอาแนวคิดเหล่านี้ไปขยายผลในทางปฏิบัติในลุ่มน้ำ

ต่างๆ ของประเทศ ก็จะช่วยให้เกิดความยั่งยืนของลุ่มน้ำต่อไป โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีเหล่านี้ทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 26 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามเงื่อนไขของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามกรอบแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 ประกอบกับในปัจจุบันระดับจังหวัดมีการแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัดด้วยแล้ว จึงควรมีการจัดการสัมมนาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.) จะเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดวิธีคิด ความตระหนักในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี ตลอดจนการผนวกเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาท้องถิ่น เพื่อเป็นตัวแทนการเชื่อมโยงประสานงานและประสานความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมจากส่วนกลาง ไปยังภูมิภาคจังหวัด ท้องถิ่น จนถึงระดับชุมชน ดังนั้น ทส.ม. จึงมีศักยภาพที่สำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นเครือข่ายและกลไกความร่วมมือในการถ่ายทอดแนวคิดและวิธีการในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำลงไปยังชุมชนและสมาชิกในชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยเล็กที่สุดของลุ่มน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการเพิ่มขีดความสามารถในการมีส่วนร่วมบริหารจัดการลุ่มน้ำ จะช่วยให้การบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำเป็นไปอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน อีกทั้งเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการร่วมบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำ

การอภิปรายข้อคิดเห็นจากที่ประชุม

การประชุมสัมมนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมประชุมซึ่งประกอบด้วยส่วนราชการ นายก อบต. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาสาสมัครเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน และประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อภาพรวมในการเข้าอบรม เพื่อเป็นการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยสรุปสาระสำคัญตามข้อคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมดังนี้

- เทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมที่อาจารย์บรรยายมานั้น มาจบลงที่การใช้กระบวนการมีส่วนร่วม อย่างแท้จริง คิดว่าลักษณะของการใช้กระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ชาวบางปะกง ได้ใช้มาแล้ว แต่คิดว่าทำไมไม่ประสบความสำเร็จ และจะทำอย่างไร ถึงจะมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และในกรณีของบางปะกงจะใช้เทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรได้อย่างไร ในเมื่อสร้างไปแล้ว

- เคยเสนอสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ไม่ออกกฎหมายคุ้มครองราษฎร เนื่องจากพระราชบัญญัติ 2535 ซึ่งล้าสมัยมาก ไม่เคยมีการคุ้มครองผู้ดูแล ไม่แก้ไขพระราชบัญญัติ ขอให้มีการพิจารณาด้วย
- ขณะนี้แม่น้ำบางปะกงจะถูกสูบน้ำไปเมืองชลบุรี ซึ่งไม่มีการประชาสัมพันธ์ ให้กับประชาชนชาวแปดริ้วรับรู้เลย ว่ากำลังจะเกิดอะไรขึ้น หรือมีผู้รู้ที่อยู่บ้าง ต่อไปแม่น้ำบางปะกงไม่มีใช้ ชาวบ้านไม่มีน้ำใช้ มันก็จะเกิดการขัดแย้งระหว่างจังหวัด ต่อจังหวัด
- ที่ผ่านมามีอะไรบ้างที่เป็นจุดอ่อนของเราในการพัฒนาการมีส่วนร่วมให้กับสมาชิกกลุ่มของเรา กับชุมชนของเรา

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<p>1. จำนวนผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.) ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราผ่านการอบรมการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง</p> <p>2. มีหลักสูตรการอบรมแนวทางการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำสำหรับจากผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.)</p> <p>3. การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการฝึกอบรมที่จัดขึ้นจากจากผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครเครือข่ายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทส.ม.) จำนวน 100 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราผ่านการอบรมการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ที่เข้ารับการอบรม</p>	<p>1. มีผู้ร่วมกิจกรรมและเข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 102 คน</p> <p>2. มีหลักสูตรการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระบบลุ่มน้ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง / หมู่บ้าน (ทส.ม.) ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคการบริหารจัดการลุ่มน้ำแนวใหม่โดยคนเป็นศูนย์กลางและมีส่วนร่วม - การบริหารจัดการความขัดแย้งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ <p>เป็นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

**กิจกรรมที่ 12 : กิจกรรมนำร่องการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ
โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน
(ทส.ม.)**

1. ความนำ

แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีเป็นมรดกที่มีคุณค่าของประเทศ แสดงถึงวิถีชีวิต ความเป็นเอกลักษณ์ ที่บ่งบอกถึงวิวัฒนาการของชุมชน การดูแลรักษาแหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีให้คงคุณค่าและความสำคัญได้อย่างยั่งยืน จะต้องดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยรอบให้มีความสวยงาม สะอาด ร่มรื่น และมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี นอกจากจะมีคุณค่าอยู่ในตัวเองแล้ว สิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบก็มีความสำคัญด้วย โดยเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมคุณค่า และความสง่างามของตัวศิลปกรรม โบราณสถาน และโบราณวัตถุนั้นให้เด่นชัดยิ่งขึ้น สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรมนั้นจึงประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ ตัวศิลปกรรมและโบราณสถาน และสภาพแวดล้อมที่อยู่โดยรอบ ดังนั้น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งศิลปกรรมจึงต้องคำนึงถึงอาณาบริเวณโดยรอบแหล่งศิลปกรรม รวมทั้งชุมชนเมืองที่แหล่งศิลปกรรมตั้งอยู่ด้วย ในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงมีแหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีที่สำคัญหลายแห่ง โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดีเหล่านี้ทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 26 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาตามเงื่อนไขของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และตามกรอบแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 ประกอบกับในปัจจุบันระดับจังหวัดมีการแต่งตั้งอนุกรรมการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรมประจำจังหวัดด้วยแล้ว จึงควรมีการจัดการสัมมนาอบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.) จะเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดวิธีคิด ความตระหนักในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี ตลอดจนการผนวกเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม แก่ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.) อย่างน้อย 100 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก

2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรม และโบราณคดี ให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)

3. เป้าหมาย

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.) อย่างน้อย 100 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก

5. วิธีดำเนินการ

1. ประสานงานกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายและวางแผนการจัดการฝึกอบรม
2. จัดเตรียมเอกสาร คู่มือ และสื่อในการอบรม
3. ประสานงาน ประชาสัมพันธ์ในการเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการประชุม
4. จัดการอบรม ระยะเวลา 1 วัน
 - การจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม โดย รศ.ดร. ยงฉนิศร์ พิมลเสถียร คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - การจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ โดย คุณสถาพร ขวัญยืน ผู้อำนวยการหน่วยศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี
5. ประเมินผลการจัดอบรม

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.) อย่างน้อย 100 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก ผ่านการอบรม
2. หลักสูตรการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม
3. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น
4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การอบรมเรื่อง “แนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง / หมู่บ้าน (ทส.ม.)” ซึ่งเป็นกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนโครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง ได้ดำเนินการที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก รายละเอียดของการจัดอบรมทั้ง 2 จังหวัด สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 12-1 จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม

จังหวัด	วันที่จัดอบรม	สถานที่จัดอบรม	จำนวนผู้เข้าร่วมอบรม (คน)
ฉะเชิงเทรา	25 ตุลาคม 2549	โรงแรมวังธาราแอนด์รีสอร์ท	68
นครนายก	30 ตุลาคม 2549	อาคารรับรอง Pre Cadet โรงเรียนเตรียมทหาร	44
รวม			112

การดำเนินการอบรมแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ การบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดี ประวัติศาสตร์ ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม โดยผู้เชี่ยวชาญ และการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมของผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งเป็นการประเมินโดยแบบสอบถาม ภายหลังที่ได้รับฟังการบรรยายแล้ว

เนื้อหาสาระในการนำเสนอ

เนื้อหาที่นำเสนอในการอบรม แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ทั้ง 2 ส่วน มีเนื้อหาสาระโดยสรุปดังนี้

1. แนวทางการจัดการเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์

- 1) การให้นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์
- 2) คุณค่าและความสำคัญของโบราณสถาน
- 3) การแบ่งประเภทของโบราณสถาน
- 4) สาเหตุที่ทำให้โบราณสถานเสื่อมคุณภาพ
- 5) แนวทางการจัดการของกรมศิลปากร
- 6) แนวความคิดหลักในการพัฒนา
- 7) แนวทางที่ท้องถิ่นจะช่วยกันดูแลรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู แหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์

2. แนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม

การจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปกรรม แบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. วิวัฒนาการของแนวคิดด้านการอนุรักษ์
2. การประเมินคุณค่าและการจัดทำฐานระบบข้อมูล

ประเด็นคำถามและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากที่ประชุม

หลังจากจบการบรรยาย ได้มีการอภิปรายและเสนอประเด็นปัญหาจากผู้เข้ารับการอบรม สรุปได้ดังนี้

1. การเริ่มต้นอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ควรเริ่มต้นที่ใด และเริ่มต้นอย่างไร

คำตอบจากวิทยากร การเริ่มต้นของการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม ต้องมีการสืบค้นข้อมูล หาประวัติความเป็นมาจากผู้รู้ โดยควรจะเริ่มจากชุมชน หรือหน่วยงานที่ต้องการอนุรักษ์และฟื้นฟูก่อน ในด้านเทคนิควิธีการสามารถหาได้จากเอกสารวิชาการที่สำคัญ **ภาครัฐควรเป็นผู้แสดงความจริงใจในการเป็นผู้เริ่มต้นการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างจริงจัง** เพื่อเป็นการดึงดูดให้ภาคประชาชนและท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

2. การจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ควรให้ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาร่วมกับคนในท้องถิ่น โดยให้มีการรวมกลุ่มในท้องถิ่นทำงานร่วมกับนักวิชาการ กรมศิลปากรได้จัดการดังนี้บ้างหรือไม่

คำตอบจากวิทยากร กรมศิลปากรได้จัดให้มีกลุ่ม อส.มส. ในท้องถิ่นขึ้น กลุ่มละ 20 คน โดยการให้ความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องของคุณค่าของแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ การอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ ซึ่งเน้นในพื้นที่ที่มีแหล่งโบราณคดีเป็นหลัก และต่อมาได้เน้นให้ความรู้แก่นักเรียนในบริเวณที่มีแหล่งโบราณคดี โดยการให้ความรู้เพิ่มเติม ฝึกฝนทักษะให้นักเรียน เพื่อเป็นการสร้างจิตสำนึกให้กับเยาวชนรุ่นใหม่ และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับเยาวชนอีกทางหนึ่ง

ประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้ารับการอบรม

ในหัวข้อที่จัดการอบรม ได้มีการนำเสนอประเด็นปัญหาและข้อเสนอแนวคิดในการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี และแหล่งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรมที่มีประโยชน์มาก นำเสนอเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของทั้ง 2 จังหวัดในตารางที่ 12-2 ดังนี้

ตารางที่ 12-2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จำแนกโดยจังหวัด

ฉะเชิงเทรา	นครนายก
<p>1. ประเด็นปัญหา</p> <p>1.1 <u>ปัญหาด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</u></p> <p>1. มีปัญหาในการดูแลรักษาแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดีให้ถูกต้องตามเทคนิควิธีการของกรมศิลปากร</p> <p>2. โบราณสถานที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกงทอดยาวตามธรรมชาติ</p> <ul style="list-style-type: none"> - วัดพยัคฆินทาราม - เจดีย์สี่ทิศ <p>3. ประชาชน/รัฐ ไม่เห็นคุณค่าและใช้ประโยชน์อาคารโบราณสถานสมัยรัชกาลที่ 5</p> <p>4. ขาดการจัดการที่ดีแม้จะมีการปรับปรุงภูมิทัศน์</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางเข้า – ออก - ขยะ <p>5. ขาดแคลนงบประมาณ / นักวิชาการ ในการบูรณะและจัดลำดับความสำคัญ</p> <p>6. ขาดความร่วมมือและเสียสละจากภาคประชาชน</p>	<p>1.1 <u>ปัญหาด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</u></p> <p>1. ภาครัฐท้องถิ่นไม่สามารถเข้าบูรณะ / จัดการโบราณสถานได้ เพราะอยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร</p> <p>2. ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่อยู่ในพื้นที่โบราณสถานดงละคร</p> <p>3. การดำเนินงานด้านปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งโบราณสถาน ทำได้ช้าเนื่องจากไม่มีหน่วยงานศิลปากรในพื้นที่</p> <p>4. การจัดการบูรณะฟื้นฟูโบราณสถานให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ ดำเนินการไม่ต่อเนื่อง</p> <p>5. ขาดงบประมาณ</p> <p>6. ประชาชนไม่เข้าใจการอนุรักษ์</p> <p>7. ยังมีโบราณสถาน ศิลปวัฒนธรรมหลายแห่งที่ไม่ได้รับการดูแล</p> <ul style="list-style-type: none"> - บ้านโบราณ อาคารพื้นบ้านและโบราณ - รอยพระบาทจำลอง ต.สาริกา - พระอุโบสถเก่า ต.ท่าช้าง อ.เมือง
<p>1.2 <u>ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม</u></p> <p>1. ประชาชนในท้องถิ่นไม่เห็นความสำคัญ บางแห่งควรพัฒนาแต่ไม่ได้รับความสนใจ (วัดโพธิ์บางคล้า)</p> <p>2. ประชาชนยากจน ไม่มีเวลาให้ส่วนรวม</p> <p>3. ขาดการสืบทอดศิลปวัฒนธรรมให้คนรุ่นหลัง</p> <p>4. ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะคิดว่าเป็นงานของเจ้าหน้าที่</p>	<p>1.2 <u>ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม</u></p> <p>1. มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่สองฝั่งแม่น้ำ</p> <p>2. ศิลปวัฒนธรรมที่เคยมี ไม่ได้รับการดูแลรักษาจึงสูญหาย</p> <p>3. แหล่งน้ำ เป็นน้ำเสีย ไม่มีการจัดการดูแล</p> <p>4. ประชาชนในท้องถิ่น ไม่มีความเข้าใจด้านการอนุรักษ์</p>

ตารางที่ 12-2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จำแนกโดยจังหวัด (ต่อ-1)

จะเชิงเตรา	นครนายก
<p>5. มีการบุกรุกทำลายพื้นที่สาธารณะ / ปรับเปลี่ยนความนิยม เช่น บ้านทรงไทยเปลี่ยนไป</p> <p>6. มีการปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำทั้งภาคอุตสาหกรรม / เกษตรกรรม</p> <p>7. ภาครัฐ ขาดการสนับสนุนอย่างจริงจัง</p> <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณ - นักวิชาการ <p>8. ไม่มีการติดตามจัดการดูแลรักษา แหล่งโบราณสถาน หรือแหล่งสำคัญทางศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>5. ขาดแคลนงบประมาณที่ท้องถิ่นจะสามารถจัดการได้เพียงพอ</p>
<p>2. การเสนอแนวความคิดในการจัดการอนุรักษ์ / ฟื้นฟู</p> <p>2.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</p> <p>1. สร้างความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญของแหล่งโบราณคดี และประวัติศาสตร์แก่ราษฎรในพื้นที่ที่มีแหล่งโบราณคดี / ประวัติศาสตร์</p> <p>2. ให้ประชาชน / ผู้อยู่ในพื้นที่ทุกภาคส่วนเข้ามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง</p> <p>3. ส่งเสริมแนวความคิดด้านอาสาสมัครอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี</p> <p>4. ต้องมีแผนแนวทางการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมชัดเจนและต่อเนื่อง และมีการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง</p> <p>5. มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอ เพื่อการฟื้นฟูและจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และสร้างเสริมเศรษฐกิจชุมชน</p> <p>6. ควรมีแนวคิดในการสำรวจแหล่งโบราณคดี / ประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นอย่างจริงจัง มีการขึ้นทะเบียนทำหนังสือเผยแพร่ ฯลฯ</p> <p>7. ต้องปลูกฝังเยาวชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วม เช่น การอบรมยุวมัคคุเทศก์</p>	<p>2.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</p> <p>1. ต้องอบรมปลูกฝัง ประชาชนในชุมชนให้มีความรักความเข้าใจประวัติศาสตร์ / โบราณคดีของท้องถิ่นของตน</p> <p>2. สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนในท้องถิ่น ด้านความรู้และความรักประวัติศาสตร์โบราณคดีของท้องถิ่น</p> <p>3. กรมศิลปากรต้องทำงานร่วมกับท้องถิ่นอย่างบูรณาการ</p> <p>4. ต้องมีการประกาศใช้ทุกหน่วยอย่างเคร่งครัด</p> <p>5. จัดตั้งเครือข่ายอนุรักษ์ และจัดกิจกรรมกลุ่มเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>6. ผู้นำท้องถิ่นต้องสนใจแลประกาศเป็นนโยบายดำเนินงาน</p> <p>7. ให้ชุมชน มีส่วนร่วมดำเนินการในด้านอนุรักษ์ฟื้นฟูดูแลรักษา และใช้ประโยชน์</p> <p>8. ต้องเน้นด้านการศึกษาวิจัยทางประวัติศาสตร์โบราณคดีท้องถิ่น ให้มากกว่านี้</p>

ตารางที่ 12-2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จำแนกโดยจังหวัด (ต่อ-2)

จะเชิงเทรา	นครนายก
<p>2.2 แหล่งธรรมชาติ / ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>1. ควรมีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ในคุณค่าและความสำคัญของแหล่งโบราณคดีให้ทุกภาคส่วนโดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม</p> <p>2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณอย่างเพียงพอและต่อเนื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟูให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ได้ <p>3. แหล่งธรรมชาติ / ศิลปวัฒนธรรมที่สำคัญ ควรมีการดูแล และประกาศเป็นเขตอนุรักษ์ มีการดำเนินการและการให้ความรู้อย่างถูกต้อง</p> <p>4. ประชาชน / อปท. ควรมีบทบาทสำคัญ ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูดูแล แหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยมี อปท. เป็นแกนนำ</p>	<p>2.2 แหล่งธรรมชาติ / ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>1. ปลูกฝัง สร้างจิตสำนึกเยาวชนในพื้นที่ให้รู้จักคุณค่า รักและหวงแหน แหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>2. ให้ความรู้ และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง</p> <p>3. ต้องให้ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง เพื่อรักษาแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>4. จัดตั้งเครือข่ายการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม</p> <p>5. ปรับปรุงสองฝั่งแม่น้ำ ไม่ให้มีการบุกรุก ปรับให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แก้ไขปัญหาน้ำเสีย ทั้งจากการเกษตร โรงงานและชุมชน</p>
<p>3. แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้</p> <p>3.1 <u>ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</u></p> <p>1. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น</p> <p>2. ให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การจัดอบรม และได้ความรู้ความเข้าใจประวัติความเป็นมาของโบราณสถาน ทำให้เห็นคุณค่าความสำคัญของโบราณสถานมากขึ้น</p> <p>3. การประชาสัมพันธ์ ส่งเสริม ให้ความรู้เข้าใจ ในคุณค่า ความสำคัญของแหล่งโบราณคดี ให้แก่ทุกภาคส่วนและประชาชนที่อาศัยอยู่ในแหล่งโบราณคดี</p> <p>4. จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเพื่อให้รองรับการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งโบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวให้ครอบคลุมมากขึ้น</p>	<p>3.1 <u>ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</u></p> <p>1. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น</p> <p>2. เป็นแนวทางในการจัดทำแผนเพื่อพัฒนาโบราณสถาน ซึ่งมีอยู่ในพื้นที่ของตำบล เพื่อให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต</p> <p>3. เพิ่มคุณค่าทางการอนุรักษ์ โดยร่วมมือกับชุมชนเป็นหลัก</p> <p>4. นำความรู้ที่ได้ไปเผยแพร่ให้ชุมชนทราบต่อไป เช่น การอนุรักษ์และการรักษารูปแบบสถาปัตยกรรมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม</p> <p>5. การพัฒนาต้องทำควบคู่กันกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู</p>

ตารางที่ 12-2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จำแนกโดยจังหวัด (ต่อ-3)

จะเชิงเตรา	นครนายก
<p>5. นำวิธีการอนุรักษ์โบราณสถาน สถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมนำไปบอกเล่าให้หน่วยงานในชุมชนทราบ</p> <p>6. นำไปเป็นโครงการนำร่องของตำบลตนเองต่อไป และขยายผลเป็นเครือข่ายให้ตำบลอื่นๆ ที่อยู่ติดแม่น้ำบางปะกง ได้ปรับใช้ด้วย</p>	
<p>3.2 ด้านแหล่งธรรมชาติ / ศิลปะ</p> <p>1. มีแนวคิดในการร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ค้นหาแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมที่จะทำการอนุรักษ์หรือฟื้นฟู เพื่อการอนุรักษ์และทำการขึ้นทะเบียน จัดเก็บข้อมูล และแบ่งหมวดหมู่</p> <p>2. ส่งเสริมให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม สร้างรายได้ให้แก่ประชาชน</p> <p>3. จัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างจริงจัง</p> <p>4. จัดให้ชุมชนได้เข้าอบรม เพื่อฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>5. จัดตั้งงบประมาณในการบูรณะศิลปกรรม</p> <p>6. นำไปประยุกต์ใช้กับโครงการต่างๆ ของหน่วยงาน เช่น กิจกรรมปลูกป่า กิจกรรมการอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณี</p> <p>7. ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาตำบล</p> <p>8. ทำเป็นแหล่งศูนย์การเรียนรู้ในทรัพยากรธรรมชาติท้องถิ่น เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เกาะธรรมชาติท่าข้าม</p>	<p>3.2 ด้านแหล่งธรรมชาติ / ศิลปะ</p> <p>1. เพิ่มคุณค่าทางการอนุรักษ์ โดยร่วมมือกับชุมชนเป็นหลัก และปลูกฝังการอนุรักษ์แก่คนรุ่นใหม่ให้รักท้องถิ่น</p> <p>2. จัดทำฐานข้อมูลแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น</p> <p>3. ต้องนำความรู้ไปศึกษาเปรียบเทียบกับมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน ค้นหาว่าอะไรบ้างเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน</p>
<p>4. ข้อเสนอแนะการดำเนินโครงการในการอนุรักษ์ฟื้นฟู แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดีและแหล่งธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>4.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</p> <p>1. โครงการบำบัดน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม ในเขตตำบลหนองจอก โดยมีปัญหาการใช้น้ำของเกษตรกรไม่เพียงพอในการทำการเกษตรและในการดำเนินชีวิต</p>	<p>4.1 ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี</p> <p>1. โครงการเมืองดงละคร ในพื้นที่ตำบลดงละคร อำเภอเมือง จังหวัดนครนายก โดยต้องการความรู้ทางวิทยาการจัดการแหล่งโบราณคดี และงบประมาณเพื่ออนุรักษ์และพัฒนา เมืองโบราณดงละคร ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์อย่างยั่งยืน</p>

ตารางที่ 12-2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จำแนกโดยจังหวัด (ต่อ-4)

ฉะเชิงเทรา	นครนายก
<p>2. โครงการฟื้นฟูโบราณสถาน ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า เช่น วัดโพธิ์บางคล้า พระสถูปพระเจ้าตากสิน การจัดสร้างตลาดน้ำในเขตเทศบาล</p> <p>3. โครงการฟื้นฟูโบราณสถานและประวัติศาสตร์ ในเขตลุ่มแม่น้ำบางปะกง</p> <p>4. โครงการการจัดการเชิงอนุรักษ์ โดยมีปัญหาในการจัดการชุมชนให้ดำเนินการอนุรักษ์ เพื่อการพัฒนาแหล่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์</p> <p>5. โครงการศึกษาสำรวจและศึกษาประวัติของแหล่ง โดยมีปัญหาขาดแคลนผู้มีความรู้ นักวิชาการ</p> <p>6. โครงการจัดตั้งอาสาสมัครพิทักษ์แหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์</p> <p>7. โครงการจัดหางบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>8. โครงการการอนุรักษ์ ถ้ำนางสีบสอง ในเขตตำบลดงน้อย มีปัญหาขาดความสวยงาม และงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์และอนุรักษ์ฟื้นฟู</p> <p>9. โครงการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ปีละ 4 วัน รุ่นละ 100 วัน โดยให้มีการรวมตัวกันในลักษณะเครือข่าย</p> <p>10. โครงการสร้างเขื่อนป้องกันกัดเซาะของน้ำ ในเขตวัดท่าสะพาน ตำบลท่าสะพาน มีปัญหาจากการกัดเซาะของน้ำ</p>	<p>2. โครงการปลูกจิตสำนึกให้มีความรัก ห่วงแหนแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ในท้องถิ่น</p> <p>3. โครงการสำรวจศิลปกรรมในชุมชน</p> <p>4. โครงการอนุรักษ์ศาลาการเปรียญวัดนางหงส์ ซึ่งเป็นไม้สักเก่าทั้งหลังมีความเก่าแก่ และสถานที่ยังสามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้</p> <p>5. โครงการสำรวจพื้นที่ อำเภอบ้านนา ซึ่งยังมีสิ่งก่อสร้างทางประวัติศาสตร์ควรค่าแก่การอนุรักษ์ เช่น โรงเรียนที่สร้างในยุคของจอมพล ป. พิบูลสงคราม</p>
<p>4.2 <u>ด้านแหล่งธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม</u></p> <p>1. โครงการอนุรักษ์ลุ่มแม่น้ำบางปะกง</p> <p>2. โครงการบูรณะวัดโพธิ์บางคล้า ในเขตวัดโพธิ์บางคล้า เทศบาลตำบลบางคล้า</p> <p>3. โครงการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคลองวัดแจ้ง ในเขตเทศบาลตำบลบางคล้า โดยมีการสนับสนุนให้มีการพัฒนาคลองวัดแจ้งให้กลับมาเป็นลำคลองเหมือนเดิม</p>	<p>4.2 <u>ด้านแหล่งธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม</u></p> <p>1. โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p> <p>2. โครงการธนาคารปลา โดยให้งบประมาณเพิ่มและต่อเนื่องทุกปี</p> <p>3. โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์สองฝั่งแม่น้ำบางปะกง เพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ</p> <p>4. โครงการการดำเนินการอนุรักษ์ด้านความสะอาด</p> <p>5. โครงการวิจัยฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ</p>

ตารางที่ 12-2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี ธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม จำแนกโดยจังหวัด (ต่อ-5)

ฉะเชิงเทรา	นครนายก
<p>4. โครงการให้ความรู้แก่ประชาชนในทุกๆ ตำบล</p> <p>5. โครงการรณรงค์เรื่องสิ่งปฏิกูลจากโรงงานที่อยู่ใกล้แหล่งน้ำ</p> <p>6. โครงการทำเขื่อนข้ามแม่น้ำบางปะกง ในเขตตำบลคลองนา โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ดำเนินการ มีปัญหาขาดแคลนงบประมาณและบุคลากร</p> <p>7. โครงการจัดหางบประมาณ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>8. โครงการจัดอบรมให้ความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์</p>	

สรุปผลการดำเนินงานโครงการ

การประเมินผลการอบรม ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามแก่ผู้เข้ารับการอบรม มีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามรวมทั้ง 2 จังหวัด 56 คน จากจำนวนผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด 112 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของผู้ที่เข้ารับการอบรม โดยมีจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามจากจังหวัดฉะเชิงเทรา 38 คน และจากจังหวัดนครนายก 18 คน (ร้อยละ 67.9 และ ร้อยละ 38.1 ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้งหมดตามลำดับ)

ลักษณะและจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นส่วนหนึ่ง หรือเป็นตัวแทนของผู้เข้ารับการอบรม ดังนั้น ในการนำเสนอต่อไปนี้จะใช้คำว่า ผู้เข้ารับการอบรม เพื่อแสดงผลการประเมินในความคิดเห็นของผู้ที่เป็นส่วนหนึ่งของผู้เข้ารับการอบรมทั้งหมด

ผู้เข้ารับการอบรม ส่วนใหญ่ (ร้อยละ 44.6) สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล นอกนั้นเป็นบุคลากร สังกัดเทศบาลจังหวัด สถาบันการศึกษาท้องถิ่น / ภาคเอกชน / ประชาชน และหน่วยงานระดับอำเภอ (ร้อยละ 17.9, 16.1, 16.1 และ 5.4 ตามลำดับ) ผู้เข้ารับการอบรม จากจังหวัดนครนายก จะมีกลุ่มสถาบันการศึกษาท้องถิ่น เครือข่ายเอกชน และบุคลากรระดับจังหวัด มากกว่าบุคลากรจากจังหวัดฉะเชิงเทรา

ความคิดเห็นต่อความรู้ที่ได้จากการอบรม

การอบรมเน้นการให้ความรู้ด้านการจัดการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี และแหล่งธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมในท้องถิ่น ประเด็นการประเมิน คือ ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ใหม่หรือไม่ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้หรือไม่

ผลจากแบบประเมิน สรุปได้ดังนี้

1. **การได้รับความรู้** ผลการประเมินสรุปได้ว่าในด้านการจัดการแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดี มีถึงร้อยละ 83.9 ที่ตอบว่า ได้รับความรู้ใหม่ โดยผู้รับการอบรมจากจังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนผู้ตอบว่า ได้รับความรู้ใหม่ มากกว่าผู้รับการอบรมจากจังหวัดนครนายกเล็กน้อย (ร้อยละ 86.9 ของจังหวัดฉะเชิงเทรา และร้อยละ 77.8 ของจังหวัดนครนายก) และมีจำนวนร้อยละ 64.3 ที่คิดว่า จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการด้านแหล่งประวัติศาสตร์โบราณคดีของท้องถิ่นได้ ซึ่งเมื่อดูในแต่ละจังหวัด พบว่าจังหวัดนครนายกมีจำนวนร้อยละของผู้ที่คิดว่าสามารถนำความรู้ไปใช้ได้มากกว่าจังหวัดฉะเชิงเทรา (ร้อยละ 72.2 และ ร้อยละ 60.5 ตามลำดับ)

ในด้านการจัดการแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมมี ร้อยละ 73.2 ตอบว่า ได้รับความรู้ใหม่ นำสังเกตว่าจังหวัดนครนายก มีจำนวนผู้รับการอบรมที่ตอบว่า ได้รับความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม สูงถึงร้อยละ 94.4 ของจำนวนผู้รับการอบรมที่มาจากจังหวัดนครนายก ในขณะที่ทางจังหวัดฉะเชิงเทรา มี ร้อยละ 63.1 และเมื่อพิจารณาภาพรวมของการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ พบว่า มี ร้อยละ 66.1 โดยมี จำนวนผู้ตอบจากจังหวัดนครนายกมีผู้เห็นว่า สามารถนำความรู้ไปใช้ได้ถึง ร้อยละ 83.3 ในขณะที่ทางจังหวัดฉะเชิงเทรา มีเพียง ร้อยละ 57 ที่คิดว่า จะนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้

เหตุผลที่ทางจังหวัดนครนายก มีจำนวนผู้ตอบว่า สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปประยุกต์ใช้ได้มากกว่า ผู้เข้ารับการอบรมจังหวัดฉะเชิงเทรา คือ ผู้เข้ารับการอบรมจากจังหวัดนครนายก มีจำนวนที่มาจากสถาบันการศึกษาท้องถิ่น และเครือข่ายการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการดำเนินการดำเนินการในทางปฏิบัติ มากกว่าจังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีจำนวน ร้อยละ 72.2 ตอบว่า สามารถเอาความรู้ด้านประวัติศาสตร์โบราณคดี ไปประยุกต์ใช้ได้ และ ร้อยละ 83.3 คิดว่าจะนำความรู้ด้านแหล่งธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมไปประยุกต์ใช้ได้ เนื่องจากสอดคล้องกับกิจกรรมที่ดำเนินการ

ในด้านความพึงพอใจ ที่มีต่อเนื้อหาวิชา และการถ่ายทอดของวิทยากร พบว่าผู้เข้ารับการอบรม มากกว่าร้อยละ 80 ของทั้ง 2 หัวข้อ มีความพึงพอใจค่อนข้างมากโดยส่วนใหญ่ จะมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับ พอใจมากและพอใจ (ร้อยละ 89.3 เป็นความพึงพอใจต่อหัวข้อประวัติศาสตร์โบราณคดี และ ร้อยละ 80.3 ต่อหัวข้อแหล่งธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม

การประเมินผลการอบรมในภาพรวม

เมื่อพิจารณาการประเมินผลการอบรมในภาพรวม พบว่าในทุกหัวข้อ หรือประเด็นที่นำมาประเมิน มีจำนวนผู้ตอบว่า ดีมาก และ ดี เป็นส่วนใหญ่ โดยมีช่วงผลการประเมินอยู่ระหว่าง ร้อยละ 65 – 92 ของ จำนวนผู้เข้ารับการอบรมที่ตอบแบบสอบถาม ทั้ง 56 คน นั้น

หัวข้อ หรือประเด็นที่พิจารณาเป็นข้อมูลประเมินประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์หรือการติดต่อ แจ้งข้อมูล กำหนดการอบรม สถานที่อบรม เอกสารประกอบ วัสดุหรือเครื่องมือประกอบการบรรยาย การ กำหนดหัวข้อหรือเรื่องที่อบรม บรรยากาศของการอบรม ภาพรวมการดำเนินงานอบรม ความเหมาะสมของ เนื้อหาวิชากับเวลาที่ให้ และความรู้ / ความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร

ในด้านความคิดเห็นในภาพรวม พบว่าเกือบทุกหัวข้อ (8 ใน 9 หัวข้อที่เป็นประเด็นหรือหัวข้อ ประเมิน) **ไม่มีผู้ตอบว่า ต้องปรับปรุง** มีเพียงหัวข้อเดียวที่มีจำนวนผู้ประเมินว่าต้องปรับปรุง 3 ใน 5 – 6 ราย หรือ ร้อยละ 5.4 คือ หัวข้อการประชาสัมพันธ์ติดต่อแจ้งข้อมูล

เมื่อพิจารณา คะแนนที่ได้รับ พบว่าหัวข้อที่ได้คะแนนสูงสุด มีจำนวนผู้ตอบว่า **ดีมาก และดี** เกิน ร้อยละ 90 คือ หัวข้อที่ 3 (เอกสารประกอบ) และหัวข้อที่ 4 (วัสดุ/อุปกรณ์ ประกอบการบรรยาย) และมี 5 หัวข้อ ที่มีจำนวนผู้ตอบว่า ดีมาก และ ดี รวมเกินกว่า ร้อยละ 80 ได้แก่ หัวข้อที่ 2 (สถานที่จัดอบรม) หัวข้อที่ 5 (การกำหนดหัวเรื่องการอบรม) หัวข้อที่ 7 (ภาพรวมการดำเนินงาน) หัวข้อที่ 8 (ความเหมาะสมของเนื้อหา กับเวลาที่กำหนด) และหัวข้อที่ 9 (ความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดของวิทยากร) มีเพียง 2 หัวข้อ ที่มีจำนวนผู้ตอบว่า ดีมาก และดี ไม่ถึงร้อยละ 80 คือหัวข้อที่ 1 (การประชาสัมพันธ์) และหัวข้อที่ 6 (บรรยากาศในการอบรม)

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<p>1. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.) อย่างน้อย 100 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก ผ่านการอบรม</p> <p>2. มีหลักสูตรการอบรมแนวทางการมีส่วนร่วมการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p> <p>3. การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการฝึกอบรมที่จัดขึ้น</p>	<p>1. มีผู้ร่วมกิจกรรมและเข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 112 คน</p> <p>2. มีหลักสูตรการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติโบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - การจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติศิลปวัฒนธรรม - การจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ <p>เป็นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

กิจกรรมที่ 13 : กิจกรรมนำร่องการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

1. ความนำ

หลังจากที่รัฐบาลไทยได้ลงนามรับรองแผนปฏิบัติการ 21 ที่เมือง ริโอ เดอ จาเนโร ประเทศบราซิล ในปี พ.ศ.2535 ประเทศไทยได้จัดทำเอกสารการพัฒนาย่างยั่งยืน ภายใต้กรอบแผนปฏิบัติการ 21 มีการกำหนดนโยบายแห่งชาติ เพื่อการจัดการสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดกลยุทธ์การจัดการสิ่งแวดล้อมในแผนปฏิบัติการการจัดการสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545 – 2549 ซึ่งเน้นการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและการนำหลักการ ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (polluted pay principle) เป็นเครื่องมือในการจัดการมลพิษ สำหรับทิศทางการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคน โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ การพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคน โดยมีจุดมุ่งหมาย คือ คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา ส่งเสริม การเรียนรู้ และค่านิยม ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อมุ่งสู่สังคมคุณภาพ สังคมแห่งความเอื้ออาทรและสังคมแห่งภูมิปัญญา สำหรับกลยุทธ์ในแผนพัฒนา ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ 21 ระดับท้องถิ่น คือ กลยุทธ์การพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบและจัดบริการขั้นพื้นฐานเพื่อให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งยังมีหน้าที่ในการจัดการและรักษาสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้มีสภาพเป็นเมืองน่าอยู่ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ได้ริเริ่มจัดทำโครงการรณรงค์เทศบาลเมืองน่าอยู่ขึ้นในปี พ.ศ. 2544 – 2545 โดยมีเป้าหมายเพื่อรณรงค์และประชาสัมพันธ์ให้เทศบาลทั่วประเทศและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับประชาชน ได้เกิดความตระหนักและมีความตื่นตัวในการมุ่งมั่นพัฒนาเทศบาลของตนเองให้เป็น "เมืองน่าอยู่" ตามเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น โดยใช้แนวทางการบริหารจัดการเมืองแบบชุมชนมีส่วนร่วม และดำเนินการตามหลักการธรรมาภิบาล รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนการสร้างเวทีประชาคมที่แสดงถึงพลังแห่งการมีส่วนร่วมจากทุกกลุ่มในสังคม ยิ่งไปกว่านั้น หากผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลได้นำแนวคิดและวิธีการปฏิบัติในการสร้างเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์และจัดสร้างให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมกับท้องถิ่นของตนเอง โดยเน้นให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการสร้างเมืองน่าอยู่ตามวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนตนเอง ย่อมก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดี ชุมชนมีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ มีการรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น อันจะเป็นพื้นฐานของการสร้างเมืองน่าอยู่ที่ดีที่ก่อให้เกิดความยั่งยืนที่แท้จริงได้ ปัจจุบันเทศบาลหลายแห่งเกิดความตื่นตัวในการนำแนวคิดการสร้างเมืองน่าอยู่ไปประยุกต์ใช้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดผลในทางปฏิบัติระหว่างกลุ่มต่างๆ ในสังคม

โดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรหลักที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของเมืองและชุมชน ทั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 26 ได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารวมถึงนโยบายของกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 284 และตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และตามกรอบแผนการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2545-2549 จึงควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จะเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดวิธีคิด ความตระหนักในตลอดจนการผนวกเข้าสู่กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาท้องถิ่น

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการจัดการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)
2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ ให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

3. เป้าหมาย

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) อย่างน้อย 80 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก

4. พื้นที่ดำเนินการ

พื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก

5. วิธีดำเนินการ

1. ประสานงานกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมาย และวางแผนการจัดการฝึกอบรม
2. จัดเตรียมเอกสาร คู่มือ และสื่อในการอบรม
3. ประสานงาน ประชาสัมพันธ์ในการเชิญกลุ่มเป้าหมายเข้าร่วมการประชุม
4. จัดการอบรม ระยะเวลา 1 วัน

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) อย่างน้อย 80 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก ผ่านการอบรม
2. ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้เพิ่มขึ้นเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. การสร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระหว่างสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเครือข่ายอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น รวมทั้งการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำบางปะกง

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

ในการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)” ภายใต้กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงนั้น จัดเพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้มีความน่าอยู่ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ได้รับจากการอบรมเชิงปฏิบัติการไปใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของตนเองได้จริง โดยมีการดำเนินการขึ้นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น จำนวน 94 คน โดยพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา ดำเนินการในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2549 ณ โรงแรมวังธารา แอนด์ รีสอร์ท โดยมีวิทยากร ดังนี้

“การจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่”

โดย ผศ.ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ

“การจัดการสิ่งแวดล้อมและนิเวศเมือง”

โดย ดร.โกมล แพรกทอง

“การฝึกปฏิบัติการการจัดทำแผนพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่”

โดยดร.โกมล แพรกทอง และ อ.ชาติชาย ร่มสนธิ

และจังหวัดนครนายก ดำเนินการในวันที่ 21 พฤศจิกายน 2549 ณ ชลพฤกษ์รีสอร์ท โดยมีวิทยากร ดังนี้

- การบรรยาย “การจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่”
- ตัวอย่างการดำเนินการโครงการเมืองและชุมชนน่าอยู่
- ฝึกปฏิบัติการการจัดทำแผนพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่

โดยรศ.ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรินทร์ และ ผศ.ยงยุทธ จรรยาภิรักษ์

จังหวัดฉะเชิงเทรา

การลงทะเบียน	
	
คุณอดิศักดิ์ กาญจนสาขา รักษาราชการแทน ทสจ. กล่าวเปิดงาน	ดร.อภิสิทธิ์ เขี่ยมหน่อ หัวหน้าโครงการฯ กล่าวสรุปโครงการฯ
	
บรรยากาศในห้องอบรม	
	
กิจกรรม : ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อวางแผนปฏิบัติการเมืองและชุมชนนำอยู่	
	

จังหวัดนครนายก

ดร.อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ หัวหน้าโครงการฯ กล่าวสรุปโครงการฯ

บรรยากาศในห้องอบรม

กิจกรรม : ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อร่างแผนปฏิบัติการเมืองและชุมชนน่าอยู่

การนำเสนอแผนปฏิบัติการเมืองและชุมชนน่าอยู่ของผู้เข้าร่วมโครงการ

การอภิปรายข้อคิดเห็นจากที่ประชุม

ผู้เข้าร่วมโครงการมีการอภิปรายและเสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม หลังการเสร็จสิ้นการบรรยาย สรุปลงสาระสำคัญดังนี้

จังหวัดฉะเชิงเทรา

- เหตุใดการเพิ่มพื้นที่สีเขียว หรือการปลูกต้นไม้ของภาครัฐ จึงไม่สนับสนุนให้มีการปลูกต้นไม้ที่เป็นไม้พื้นถิ่นของแต่ละพื้นที่ ซึ่งโดยปกติภาครัฐมักจะนำกล้าไม้ต่างถิ่น โดยเฉพาะการนำเข้ากล้าไม้จากต่างประเทศ มาแจกจ่ายให้กับท้องถิ่นปลูก ทั้งนี้ เป็นการส่งเสริมให้เงินตราไหลออกนอกประเทศ อีกทั้งนโยบายของภาครัฐไม่ชัดเจน กล่าวคือ รัฐสนับสนุนให้ประชาชนมีการปลูกป่า / ต้นไม้ แต่เมื่อภาครัฐมีโครงการต่างๆ ภาครัฐมักเป็นหน่วยงานที่ตัด ทำลายพื้นที่สีเขียวเสียเอง

- ภาครัฐควรรณรงค์และปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนในการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว โดยควรเริ่มจากเยาวชน และใช้กฎหมาย / กฎระเบียบที่เข้มงวดในการควบคุมดูแล และรักษาพื้นที่สีเขียวให้คงไว้

- การจัดการสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้มีความน่าอยู่ ตามแนวคิดเมืองและชุมชนน่าอยู่นั้น จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะภาครัฐและภาคเอกชน ควรมีการสนับสนุนท้องถิ่น และประชาชนให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจ และมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพื่อให้เกิดการพัฒนา

จังหวัดนครนายก

จังหวัดนครนายก เป็นจังหวัดที่มีนโยบายให้เป็นเมืองสีเขียวและเมืองน่าอยู่ โดยเน้นการใช้กฎหมายผังเมือง ห้ามการมีโรงงานอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษในพื้นที่ และมีการควบคุมเรื่องความหนาแน่นของประชากร โดยมีการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรม และพื้นที่พักอาศัยแบบหนาแน่นเบาบาง ดังนั้น การจัดการสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นให้มีความน่าอยู่ ตามแนวคิดเมืองและชุมชนน่าอยู่นั้น จึงไม่ก่อให้เกิดอุปสรรคต่อจังหวัดนครนายกมากนัก แต่ประเด็นปัญหาที่สำคัญคือ ภาครัฐยังขาดการสนับสนุนอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะด้านงบประมาณ เพื่อนำมาพัฒนาพื้นที่ให้มีความเป็นสีเขียว และน่าอยู่

ข้อคิดเห็นจากแบบสำรวจของผู้เข้าร่วมประชุม

จังหวัดฉะเชิงเทรา

มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 58 คน และมีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 24 คน คิดเป็นร้อยละ 44.44 ของผู้เข้าร่วมโครงการจังหวัดฉะเชิงเทรา

ในส่วนของสาระการอบรมมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการจัดการในท้องถิ่น แนวความคิดในการจัดการให้มีความยั่งยืนในท้องถิ่น การได้รับองค์ความรู้ใหม่ แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น และการนำเสนอโครงการในการจัดการในท้องถิ่นโดยมีรายละเอียดดังนี้

- **ปัญหาในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน ภายในท้องถิ่น**

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดฉะเชิงเทรา ประสบกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน โดยส่วนใหญ่มีปัญหา ดังนี้

- มีปัญหาสถานที่ทิ้งขยะในเขตเทศบาลไม่เพียงพอ เพราะจำนวนขยะเพิ่มขึ้น
- มีการปล่อยน้ำเสียจากการใช้สารเคมีในนาข้าวลงสู่แม่น้ำ
- หมู่บ้านจัดสรรเริ่มเกิดขึ้น สภาพห้องแถวที่ชุมชนแออัด ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย สร้างปัญหาด้านมลภาวะด้านสิ่งแวดล้อม เช่น น้ำเสีย
- มีโรงงานอุตสาหกรรมเกิดขึ้นในพื้นที่เกษตร
- มีการขายหน้าดิน ทำให้พื้นที่เป็นหลุมบ่อ
- การเลี้ยงกุ้งกุลาดำทำให้สภาพดินเปลี่ยนไป
- ชุมชนไม่ได้อยู่รวมกันเป็นกลุ่ม
- ไม่มีสวนสาธารณะในชุมชน เนื่องจากเป็นพื้นที่ ส.ป.ก.
- สถานที่ท้องถิ่นสภาพเป็นท้องนา คือ มีการทำการเกษตรเป็นส่วนมาก มีสิ่งแวดล้อมหลายอย่าง เช่น คูคลองส่งน้ำที่ไม่ได้มาตรฐาน ประชาชนทำการเกษตรทำนาข้าว ทำนากุ้ง ปลา มีจำนวนมากขึ้น ทำให้เกิดมลพิษภาวะมากมาย การแก้ไขทำได้ค่อนข้างยากมาก ไม่มีการระบายน้ำที่ดี ดังนั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างหลายอย่าง เพื่อทำการแก้ไขสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
- ขาดไม้ยืนต้นในพื้นที่

- **ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน ให้มีความยั่งยืน** สรุปได้ดังนี้

- ควรปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนรักบ้านเกิด รวมถึงการปลูกฝังแนวคิดในการอนุรักษ์ให้แก่ประชาชน โดยให้เห็นความสำคัญในการดูแลสภาพแวดล้อม โดยใช้วัฒนธรรม ประเพณีของชุมชนเป็นปัจจัยหลัก
- กำหนดเขตดังกล่าวเป็นเขตเกษตรกรรม และต้องไม่มีโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่อยู่อาศัยของชุมชน หรือใกล้ชุมชน
- หมู่บ้านจัดสรรต้องมีระบบการบำบัดหรือกำจัดสิ่งสกปรกให้เกิดมลภาวะ

- วางขอบเขตผังชุมชน หมู่บ้าน ตำบล ให้สอดคล้องกับผังเมือง และควรมีการวางผังเมืองเพื่อควบคุมการปลูกสร้างอาคารบ้านเรือนให้เป็นระเบียบ
- มีการวางแผนการจัดการสภาพแวดล้อมโดยให้มีส่วนร่วมทุกภาคส่วน
- การบริหารงานต่างๆ ด้วยความโปร่งใส ยุติธรรม
- จัดทำแผนยุทธศาสตร์ต่างๆ เพื่อเสนอปัญหา แนวทางแก้ไข และติดตามประเมินผล
- จัดให้มีการอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น
- ผู้นำท้องถิ่น ผู้ที่เกี่ยวข้อง ทุกหน่วยงาน เน้นการปรับเปลี่ยนแนวคิด ทักษะคติ ให้ราษฎรมีความตระหนัก ในการมีส่วนร่วมกันในการประชุม เพื่อแก้ไขปัญหา
- อนุรักษ์สภาพแวดล้อมชุมชนของตนเองเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นตัวอย่างให้คนอื่นในพื้นที่ของตนเองให้เห็นตัวอย่างที่ดี และของความร่วมมือ เพื่อช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟู อบต.โสธร ของตนเอง
- เข้าถึงชุมชน และมีการประสานงานกับ อบต. อื่นๆ ที่อยู่รอบๆ เพื่อขอจัดปัญหาให้หมดไปจากการขอความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ
- ต้องรักษาสภาพพื้นที่สีเขียว
- นำแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม

● **องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการอบรมและการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น** ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 24 คน แสดงความคิดเห็นว่าได้รับองค์ความรู้ใหม่ในด้านการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 66.6 ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 29.2 และไม่ได้รับองค์ความรู้ใหม่ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ และในส่วนของ การนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น พบว่าสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 58.3 ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 29.2 และไม่สามารถนำไปใช้ประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นได้ คิดเป็นร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

● **แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น** พบว่า แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่นสรุปได้ดังนี้

- การเขียนโครงการเกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมชุมชน
- ถ่ายทอดความรู้ให้แก่สมาชิกสภา อบต. ไปเผยแพร่ต่อประชาชน
- ร่างบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง รองรับหรือป้องกันทรัพยากรธรรมชาติ
- ควบคุมการใช้กฎหมาย ควบคุมอาคาร สาธารณสุข ให้เคร่งครัด
- จัดรอบๆ บ้านของเราเป็นอันดับแรก ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ บริเวณหน้าบ้านให้ร่มรื่นน่าอยู่ ระดับชุมชน แนะนำให้เพื่อนบ้านให้จัดบ้านให้น่าอยู่
- ขยายแนวคิดของผู้แทน อบต. ในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน ให้เกิดเป็นรูปธรรมของเมื่องน่าอยู่ ตามสภาพความเป็นจริง

- ควรมีข้อมูลของชนบท ประวัติศาสตร์ พัฒนาการและความเจริญของเมืองแต่ละแห่ง เพราะแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน
 - ปรับปรุง แก้ไขให้แนวคิดและการปฏิบัติให้เป็นการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเดิมๆ และไม่สร้างสิ่งที่เกิดความจำเป็น
 - ให้ความสำคัญกับการอยู่แบบพอเพียง
 - สร้างความสมดุล
 - การบริหารจัดการอย่างยั่งยืน
 - สามารถกำหนดแนวทางในการพัฒนาเมือง และชุมชนน่าอยู่
 - นำทฤษฎีต่างๆ ไปใช้กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในชุมชน
- **การดำเนินการโครงการในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้น่าอยู่**
 - โครงการจัดการกับโรงงานอุตสาหกรรม /ชุมชนให้มีการปล่อยน้ำที่สะอาด
 - โครงการแก้กฎหมายในการปล่อยน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ เปลี่ยนเป็นห้ามเด็ดขาด จนกว่าน้ำจะบริโภคได้
 - โครงการเร่งรัดให้กรมควบคุมมลพิษโอนอำนาจเข้าไปตรวจสอบโรงงานให้ อบท.
 - โครงการจัดระบบ / วิธีการด้านชลประทานที่เหมาะสม ในการจัดการน้ำเค็มรุกกล้าเข้าสู่คลองธรรมชาติ
 - โครงการเชื่อมมวลชนควรจะเสนอสิ่งที่ดีให้แก่ประชาชน
 - โครงการบริหารจัดการพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง เขต อ.บางคล้า อ.บางน้ำเปรี้ยว อ.แปลงยาว เพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ โดยใช้งบประมาณจาก อบท.
 - โครงการป่าชุมชน
 - โครงการสระน้ำสีเขียว
 - โครงการฝึกอบรมประชาชนที่อาศัยติดอยู่กับแม่น้ำบางปะกง ให้มีความรู้ความเข้าใจ และขอความร่วมมือในการอนุรักษ์แม่น้ำบางปะกง นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป
 - โครงการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นแทนพืชล้มลุก เพื่อให้พื้นที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีในพื้นที่ต้นน้ำ

ข้อคิดเห็นต่อการจัดอบรม

ดังนี้

ในการดำเนินการจัดการอบรม ที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ สรุปได้

1. การประชุมสัมพันธและการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการประชุมสัมพันธและการเชิญเข้าร่วม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 20.9 และระดับดีมากและไม่แสดงความคิดเห็น มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 8.3ตามลำดับ

2. สถานที่จัดอบรม พบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อสถานที่จัดอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.3 รองลงมาคือ ระดับดีมากและพอใช้ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 16.7 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

3. เอกสารประกอบการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อเอกสารประกอบการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 25.0 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 8.3 และระดับพอใช้ ร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

4. วัสดุประกอบการบรรยาย ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวัสดุประกอบการบรรยาย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 20.9 และระดับพอใช้ ร้อยละ 16.7 ตามลำดับ

5. การกำหนดหัวเรื่องการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการกำหนดหัวเรื่องการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.3 รองลงมาคือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 33.3 และระดับดีมาก ร้อยละ 16.7 และไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

6. บรรยากาศการจัดการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี และระดับพอใช้ ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 37.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 16.7 และไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 8.36 ตามลำดับ

7. ภาพรวมของการดำเนินการ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 20.9 และระดับดีมาก และไม่แสดงความคิดเห็น มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

8. ความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 58.3 รองลงมาคือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 33.3 และระดับดีมาก และไม่แสดงความคิดเห็น ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

9. วิทยากร

● ความรู้ของวิทยากร ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.5 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 20.9 ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 16.7 และระดับพอใช้ ร้อยละ 12.5 ตามลำดับ

● วิธีการบรรยายถ่ายทอด ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวิธีการบรรยายถ่ายทอด อยู่ในระดับดี และระดับพอใช้ มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 25.0 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็นร้อยละ 45.8 และระดับดีมาก ร้อยละ 4.2 ตามลำดับ

● การตอบข้อซักถาม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวิธีการบรรยายถ่ายทอดอยู่ในระดับดี ร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ ระดับดีมาก และระดับพอใช้ มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 25.0 ตามลำดับ

ข้อคิดเห็นจากแบบสำรวจของผู้เข้าร่วมประชุม

จังหวัดนครนายก

มีผู้เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 36 คน และมีผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 13 คน คิดเป็นร้อยละ 36.11 ของผู้เข้าร่วมโครงการจังหวัดนครนายก

ในส่วนของสาระการอบรมมีการประเมินผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ส่วน เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาในการจัดการในท้องถิ่น แนวความคิดในการจัดการให้มีความยั่งยืนในท้องถิ่น การได้รับองค์ความรู้ใหม่ แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น และการนำเสนอโครงการในการจัดการในท้องถิ่นโดย สรุปได้ดังนี้

● **ปัญหาในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน ภายในท้องถิ่น**

พื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดนครนายก ประสบกับปัญหาด้านสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน โดยส่วนใหญ่มีปัญหาดังนี้

- ขยะและน้ำเสียจากบ้านเรือน โดยทั่วไปแล้วไม่มีการจัดเก็บและจัดการไม่ถูกต้อง ตามวิธีการที่เหมาะสม
- เสียงและกลิ่นจากควันรถจากการจราจร
- มีปัญหา เล้าไก่ เล้าหมู ปล่อยมูลลงคลอง และส่งกลิ่นเหม็น
- ขยะจากโรงหลอมโลหะที่เลิกกิจการแล้วที่ตำบลวังกระโจม
- โครงสร้างพื้นฐานไม่เพียงพอต่อการขยายตัวของชุมชน เนื่องจากติดกฎหมายผังเมือง ทำให้การสร้างที่อยู่อาศัย และตึกที่มีความสูง ทำการก่อสร้างไม่ได้ ดังนั้น จึงควรจะทำ การปรับปรุงผังเมือง

● **ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน ให้มีความยั่งยืน**

ความคิดและแนวทางการดำเนินงานในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้มีความยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

- ควรมีการปลูกไม้ยืนต้นเพื่อลดมลพิษ
- ลดการใช้ขยะจากถุงพลาสติก และหาแนวทางนำกลับมาใช้ใหม่

- การประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรมีจิตสำนึก ในผลกระทบกรณีน้ำเสีย โดยควรมีการอบรมและปลูกจิตสำนึกให้กับเยาวชนและประชาชน
- ควรมีการอบรมคัดแยกขยะเป็นรายครัวเรือน แล้วมีเจ้าหน้าที่จัดเก็บหรือให้อาสาสมัครจัดเก็บ
- ควรมีการประยุกต์ใช้มาตรการทางกฎหมายของ อปท. ตาม พรบ. ต่างที่เกี่ยวข้อง เช่น พรบ. สาธารณสุข พรบ. อบต. 2539 เป็นต้น
- โครงการกำจัดขยะ และการบำบัดน้ำเสีย โดยบ้านเรือนที่ปลูกบ้านตามแม่น้ำลำคลอง ห้ามปล่อยน้ำเสียลงแม่น้ำและขยะลงน้ำ
- กำหนดให้เล้าหมู เล้าไก่ ต้องอยู่ห่างจากแม่น้ำและคลองต่างๆ
- ควรมีการปรับปรุงระบบผังเมืองให้สามารถทำการก่อสร้างได้อย่างเหมาะสม

● **องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับเพิ่มเติมจากการอบรมและการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น**

ผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด จำนวน 13 คน แสดงความคิดเห็นว่าได้รับองค์ความรู้ใหม่ในด้านการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 76.9 ไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 23.1 ตามลำดับ และในส่วนของ การนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น พบว่า ไม่สามารถนำไปใช้ประยุกต์ในท้องถิ่นได้ คิดเป็นร้อยละ 53.8 และไม่แสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 46.2 ตามลำดับ

● **แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น**

แนวคิดในการนำไปประยุกต์ใช้ในท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

- นำความรู้ไปพัฒนาและปรับใช้ในชุมชน ช่วยเพิ่มความรู้ ทำให้เกิดความคิดที่จะปลูกต้นไม้เพื่อสร้างปอดให้ชุมชน
- โครงการสีเขียวทำให้เป็นเมืองน่าอยู่ โดยจัดให้มีพื้นที่สีเขียวเพื่อการนันทนาการ ที่อยู่อาศัย แม่น้ำลำคลอง และถนน โดยการปลูกต้นไม้ยืนต้น
- จัดผังเมืองให้มีระเบียบ และป้องกันอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด
- นำเสนอผู้บริหารประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น รณรงค์การดูแลรักษาแม่น้ำลำคลอง
- ปลูกฝังให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมภายในชุมชน และปลูกฝังให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เพื่อให้เกิดความยั่งยืนต่อไป
- นำไปประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดการพัฒนาและจัดสภาพแวดล้อมให้ดียิ่งขึ้นและยั่งยืน

● **การดำเนินการโครงการในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้น่าอยู่**

- โครงการถนนสีเขียว (พลังงานทางเลือก)
- โครงการปรับปรุงดูแล ซ่อมแซม แม่น้ำลำคลอง ทำความสะอาดจัดเก็บสิ่งปฏิกูลที่กีดขวางทางน้ำ เพื่อดูแลแม่น้ำลำคลองให้สะอาด โดยจัดสรรงบประมาณจาก อปท.
- โครงการให้ประชาชนสองฝั่งแม่น้ำช่วยกันอนุรักษ์ธรรมชาติและช่วยกันดูแลสภาพแวดล้อม โดยการจัดสรรงบประมาณจาก อบต.

ในการดำเนินการจัดการอบรม ที่จังหวัดนครนายก มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในด้านต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. การประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วมการประชุมอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการประชาสัมพันธ์และการเชิญเข้าร่วม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 8.3 ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.8 และระดับดีมาก ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
2. สถานที่จัดอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อสถานที่จัดอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 69.2 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 30.8 ตามลำดับ
3. เอกสารประกอบการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อเอกสารประกอบการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ ระดับดีมาก และไม่แสดงความคิดเห็น มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 23.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
4. วัสดุประกอบการบรรยาย ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวัสดุประกอบการบรรยาย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 53.9 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 23.1 ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.8 และระดับดีมาก ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
5. การกำหนดหัวเรื่องการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวัสดุประกอบการบรรยาย อยู่ในระดับดี ร้อยละ 53.9 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 23.1 ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.8 และระดับดีมาก ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
6. บรรยากาศการจัดการอบรม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 69.2 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 23.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
7. ภาพรวมของการดำเนินการ ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อบรรยากาศการจัดการอบรม อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.0 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 30.8 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
8. ความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 53.9 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 15.8 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 23.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
9. วิทยากร
 - ความรู้ของวิทยากร ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 53.9 รองลงมาคือ ระดับดีมาก ร้อยละ 15.8 ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 23.1 และระดับพอใช้ ร้อยละ 7.2 ตามลำดับ
 - วิธีการบรรยายถ่ายทอด ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อความเหมาะสมของเนื้อหาทันเวลา อยู่ในระดับดี ร้อยละ 46.6 รองลงมาคือ ไม่แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 23.1 และระดับดีมากและระดับพอใช้ มีสัดส่วนเท่ากันคือ ร้อยละ 15.8 ตามลำดับ

- การตอบข้อซักถาม ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีความเห็นต่อวิธีการบรรยายถ่ายทอด อยู่ในระดับดี ร้อยละ 62.0 รองลงมาคือ ระดับพอใช้ ร้อยละ 15.8 ตามลำดับ

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) อย่างน้อย 80 ราย ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทราและจังหวัดนครนายก ผ่านการอบรม 2. มีแผนพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผู้เข้าร่วมการอบรม 3. การประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการฝึกอบรมที่จัดขึ้น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีผู้ร่วมกิจกรรมและเข้ารับการอบรมทั้งสิ้น 94 คน 2. ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้รับความรู้เกี่ยวกับการจัดการสภาพแวดล้อมของชุมชนเมืองให้น่าอยู่ และได้ฝึกทักษะการจัดทำแผนงานสิ่งแวดล้อมสำหรับพัฒนาท้องถิ่น 3. เป็นกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือในกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

**กิจกรรมที่ 14 : กิจกรรมนำร่องการพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศ ในลุ่มน้ำคลองท่าลาด “ลุ่มน้ำ
คลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต”**

1. ความนำ

ลุ่มน้ำคลองท่าลาดเป็นลุ่มน้ำสาขาอยู่ทางทิศตะวันออกของลุ่มน้ำบางปะกง มีพื้นที่ทั้งหมด 2,784 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา เขตอำเภอพนมสารคาม อำเภอสนามชัยเขต อำเภอนาทะเกียบ และอำเภอราชสาส์น ชุมชนในเขตลุ่มน้ำเป็นชุมชนขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยมีชุมชนที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางสำคัญคือ เทศบาลตำบลพนมสารคาม พื้นที่ในลุ่มน้ำส่วนใหญ่ใช้ทำการเกษตร ได้แก่ ทำไร่ ปลูกผลไม้ได้แก่ มันสำปะหลัง ยูคาลิปตัส ยางพารา อ้อย สับปะรด รองลงมาคือทำนา ซึ่งมีทั้งการทำนาปีและนาปรัง สัตว์เลี้ยงได้แก่ หมูและไก่ และมีการเลี้ยงปลากะชัง ซึ่งเป็นปลาน้ำจืด โดยแหล่งน้ำที่สำคัญในการทำการเกษตรคือน้ำจากคลองท่าลาด พื้นที่โดยส่วนใหญ่ของลุ่มน้ำคลองท่าลาดอยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 5 และมีพื้นที่บางส่วนอยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1A และชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2 ซึ่งเป็นพื้นที่ต้นน้ำ และถือว่ายังคงมีสภาพป่าที่อุดมสมบูรณ์ ควรค่าแก่การสงวนรักษาไว้ โดยสถานที่ทางธรรมชาติที่สำคัญของลุ่มน้ำนี้ ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน เป็นส่วนหนึ่งของผืนป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ในภาคตะวันออก โดยมีพื้นที่ครอบคลุมลุ่มน้ำคลองท่าลาดในอำเภอสยามชัยเขต การกระจุกตัวของโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ อยู่ที่ตำบลพนมสารคาม ตำบลเขาหินซ้อนและตำบลเกาะขนุน อำเภอสยามชัยเขต ซึ่งอุตสาหกรรมที่สำคัญในพื้นที่นี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมเยื่อกระดาษโดยได้วัตถุดิบจากป่าชุมชนของผู้ประกอบการเอง และโรงงานประเภทแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและอื่นๆ

จากสถานการณ์ปัญหาและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำ ล้วนเกิดจากการกระทำของมนุษย์ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยความไม่รู้ หรือรู้แต่ขาดจิตสำนึกต่อการที่จะรับผิดชอบในการใช้และปกป้อง ทำนุบำรุง รักษาสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติร่วมกัน ดังนั้น การที่จะอนุรักษ์หรือฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ได้ผลนั้น จะต้องทำตั้งแต่ระดับบุคคล ชุมชนไปจนถึงระดับประเทศและระดับโลก โดยทุกคนจะต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหากับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น การที่จะทำให้นุคนรู้จักรับผิดชอบร่วมกัน โดยการสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้บุคคลได้ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดขึ้นเสียก่อน การที่บุคคลจะเกิดความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติมากขึ้นน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับความรู้ ประสบการณ์ การใส่ใจและการให้คุณค่าในเรื่องที่จะรับรู้ จากสภาพแวดล้อมรอบตัวมาตั้งแต่ในวัยเด็ก

โรงเรียนจึงเป็นสถาบันสำคัญในการอบรมสั่งสอนเด็กต่อจากครอบครัวในการที่จะปลูกฝังให้มีความรู้และสร้างเจตคติที่ดีทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่เยาวชน ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยการจัดการเรียนการสอน การจัดทำโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเผยแพร่ความรู้แก่บุคคลทั่วไป อาจจะมีอยู่ในรูปของการพบปะพูดคุย การบรรยาย การฝึกอบรม การจัดนิทรรศการ การตั้งชมรมอนุรักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้โรงเรียนยังเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนจึงมีหน้าที่ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งหน้าที่ของโรงเรียนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การสร้างจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมแก่ครู อาจารย์ นักเรียน และบุคคลทั่วไป การให้ความรู้ จัดการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน และกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน และเผยแพร่ความรู้ให้แก่ประชาชนทั่วไป ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการดำรงชีวิตประจำวันของมนุษย์ อันจะทำให้บุคคลได้เกิดความสำนึกในการที่จะประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลพื้นฐานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองท่าลาด มีทั้งหมด 7 แห่ง เป็นโรงเรียนใน อำเภอสนามชัยเขต 2 แห่ง อำเภอราชสาส์น 1 แห่ง อำเภอพนมสารคาม 3 แห่ง และ อำเภอท่าตะโก 1 แห่ง และโรงเรียนระดับประถมศึกษาในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองท่าลาด มีทั้งหมด 110 แห่ง ตั้งอยู่ในอำเภอสนามชัยเขต 38 แห่ง อำเภอราชสาส์น 9 แห่ง อำเภอพนมสารคาม 43 แห่ง และ อำเภอท่าตะโก 20 แห่ง รวมเป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงทั้งสิ้น 117 แห่ง หากมีการจัดการเรียนการสอนหรือโครงการกิจกรรมในการสร้างจิตสำนึกและเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับโรงเรียนในพื้นที่ที่จะเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่เยาวชนและบุคคลในท้องถิ่นนับร้อยพันคน ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมกันฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาดอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์

สร้างบทเรียนท้องถิ่น“ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต”เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศในลุ่มน้ำคลองท่าลาดที่เหมาะสม โดยมีการบูรณาการเรียนการสอนกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น

3. เป้าหมาย

มีการนำบทเรียนไปใช้เพื่อ

1. เสริมสร้างความรู้แก่เยาวชนเกี่ยวกับผลกระทบต่อการดำรงชีวิตอันเนื่องมาจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ถูกทำลาย
2. สร้างจิตสำนึกแก่เยาวชนในการช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. พื้นที่ดำเนินการ

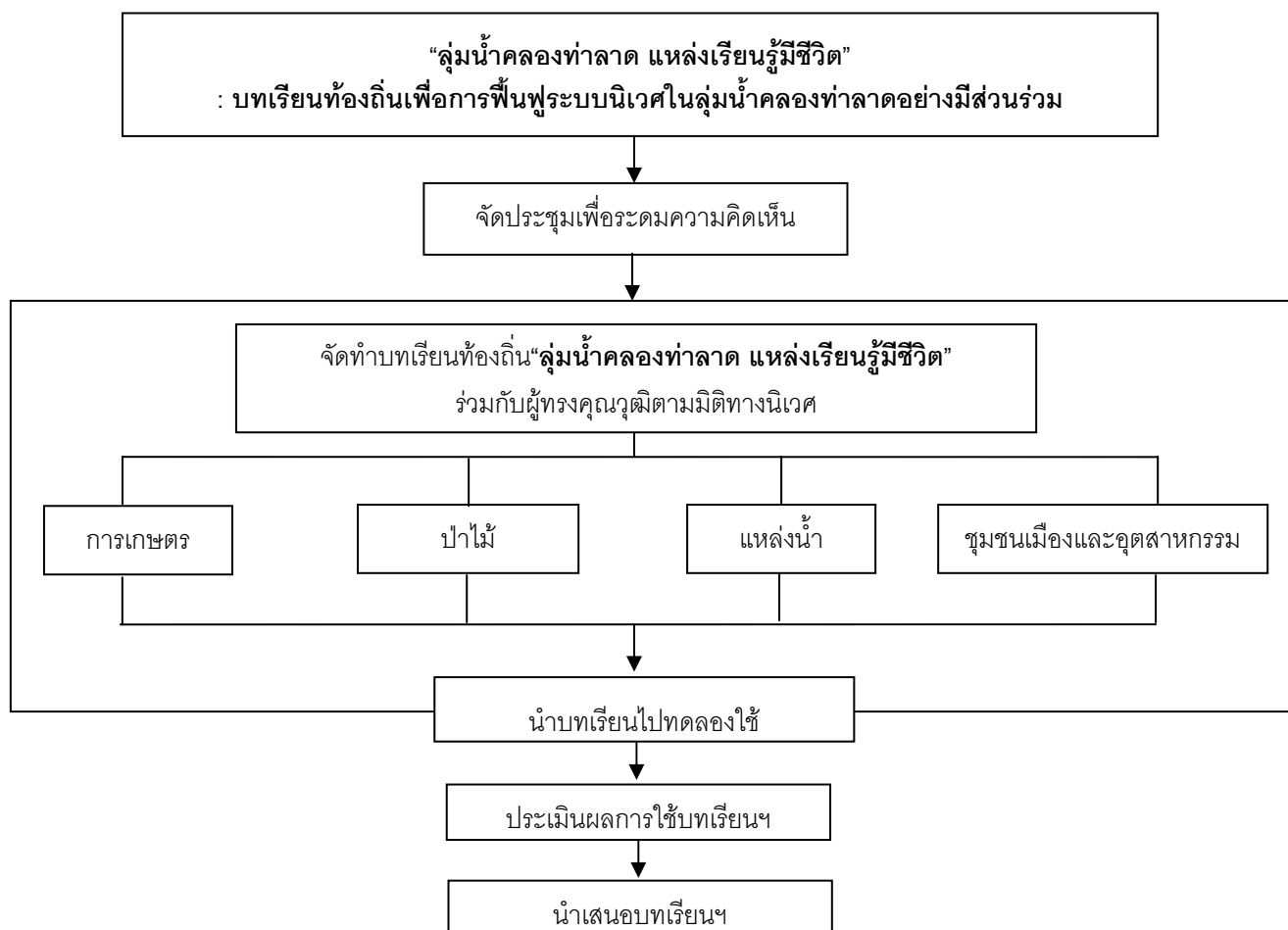
พื้นที่ลุ่มน้ำสาขาคลองท่าลาด

5. วิธีดำเนินการ

รูปแบบและกระบวนการในการดำเนินโครงการ

สร้างบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาด โดยใช้กระบวนการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม แล้วนำบทเรียนไปใช้จริงในพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการมีส่วนร่วมโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ ผู้แทนจากสถาบันการศึกษา หัวหน้าสถานศึกษา ครูอาจารย์ ผู้นำท้องถิ่น ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือผู้ที่สนใจและอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงจากการดำเนินกิจกรรมร่วมกัน มีการวางแผนการสร้างบทเรียนร่วมกัน การลงมือปฏิบัติตามแผนการสังเกต และมีการนำวิธีและผลของการปฏิบัติ มาสะท้อนความคิดเห็นเชิงวิพากษ์หรือมีการทบทวนไตร่ตรอง เพื่อนำไปสู่การสร้างบทเรียนที่สมบูรณ์ โรงเรียนสามารถนำไปใช้ได้จริงและมีการทบทวนปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

กรอบการดำเนินงาน

ขั้นตอนดำเนินงาน

1. สร้างความเข้าใจในโครงการและการมีส่วนร่วม

- จัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงรูปแบบและแนวทางในสร้างบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาด
- คัดเลือกและพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมพัฒนาบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาด

2. การสร้างบทเรียนท้องถิ่นแบบมีส่วนร่วม

- ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อสร้างบทเรียนท้องถิ่น“ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต”
- ทบทวนและตรวจสอบบทเรียน

3. นำบทเรียนไปใช้

6. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้บทเรียนท้องถิ่น“ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต” เพื่อการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาดที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่และมีการนำไปใช้อย่างต่อเนื่อง
2. เยาวชนมีจิตสำนึกในการช่วยกันอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน

7. สรุปผลกิจกรรมดำเนินการ

การดำเนินงานได้จัดขึ้นภายใต้ชื่อ โครงการพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศ ในลุ่มน้ำคลองท่าลาด “ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต” โดยได้จัดประชุมทั้งหมด 3 ครั้ง

- เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม พ.ศ.2549 เวลา 8.30-16.30น. ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 3 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
- เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ.2549 เวลา 8.30-16.30น. อาคาร 3 ห้องภาษาไทย โรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา”
- เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ.2549 เวลา 8.30-12.00น. ณ ห้องประชุม 2 ชั้น 3 อาคารสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมเพื่อร่วมดำเนินการทั้งหมดจำนวน 31 คน, 30 คน และ 27 คน ตามลำดับ

โครงการพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศ ในลุ่มน้ำคลองท่าลาด “ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต” เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วมสามารถสรุปผลการดำเนินการได้ดังนี้

วัน/เดือน/ปี	กิจกรรม	การดำเนินงาน	ผลลัพธ์
10 ตุลาคม พ.ศ.2549	1. การวางแผนจัดทำ และยกร่าง บทเรียน	เสนอร่างโดยผู้ทรงคุณวุฒิ	โครงร่างบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ลุ่มน้ำคลองท่าลาด
19 ตุลาคม พ.ศ.2549	2. เสนอร่างบทเรียน	สรุปร่างและจัดทำกรอบเนื้อหาและกิจกรรมจากร่าง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	กรอบบทเรียน - สรุปโครงร่างบทเรียน - วัตถุประสงค์ - แนวทางเนื้อหาและกิจกรรม
2 พฤศจิกายน พ.ศ.2549	3. นำกรอบร่างมา จัดทำบทเรียน	นักวิจัยโดยครูจากโรงเรียนในลุ่มน้ำคลองท่าลาด ร่วมจัดทำบทเรียนและตรวจสอบบทเรียนกับ ผู้ทรงคุณวุฒิ	บทเรียน (เนื้อหา กิจกรรม แบบวัด แบบทดสอบ)

จากการดำเนินการจัดทำ “ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต:บทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาดอย่างมีส่วนร่วม เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และรู้จักท้องถิ่นของตนเอง จะได้เกิดความรัก ห่วงแหนงและความผูกพันกับท้องถิ่น รวมทั้งยังตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น สามารถสรุปบทเรียนท้องถิ่น “ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต” จำนวน 69 หน้า โดยประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ดังนี้

- บทที่ 1 ก่อเกิด “คลองท่าลาด”
- บทที่ 2 วิถีชีวิตชุมชนในคลองท่าลาด
- บทที่ 3 คลองท่าลาดในวันนี้
- บทที่ 4 วิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง
- บทที่ 5 สมุนไพรในชำป่างาม
- บทที่ 6 ป่าผากบ้านฉัน
- บทที่ 7 พี่ชไร่บ้านเรา

8. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม

ตัวชี้วัด	การประเมินผลสัมฤทธิ์ของกิจกรรม
<p>1. ประเมินจากความคิดเห็นของนักเรียนที่ร่วมโครงการ</p> <p>2. ประเมินจากการแสดงความคิดเห็นเชิงวิพากษ์ของครู อาจารย์ ผู้ใช้บทเรียน</p>	<p>1. ได้ต้นแบบบทเรียนท้องถิ่น เรื่อง “ลุ่มน้ำคลองท่าลาด แหล่งเรียนรู้มีชีวิต” ซึ่งผ่านกระบวนการจัดทำโดยการมีส่วนร่วมของผู้ทรงคุณวุฒิและครูในท้องถิ่น</p> <p>2. เป็นบทเรียนที่สามารถนำไปใช้ประกอบการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p> <p>3. ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัด จากความคิดเห็นของนักเรียนและครูยังไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากยังไม่ได้มีการนำไปทดสอบโดยการทดลองใช้</p>

ตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนาร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

ที่	กิจกรรมนาร่อง	วัตถุประสงค์	สรุปผลการดำเนินงาน	แนวทางในการดำเนินการต่อไป
1	กิจกรรมการจัดทำแนวเขตผืนป่าเชื่อมต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ โดยการสร้างแนวเขตที่ชัดเจน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นให้เป็นรูปธรรม 2. เพื่อสนับสนุนเป็นการฟื้นฟูและเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ผืนปกผืนป่าตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ ในการรักษาผืนป่าที่สำคัญ ให้เป็นป่าต้นน้ำลำธารของป่ารอยต่อ 5 จังหวัด (ภาคตะวันออก) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแนวเขตผืนป่าที่ชัดเจน โดยใช้รูปแบบถนนป่าไม้จำลองเป็นแนวเชื่อมต่อเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเขาอ่างฤๅไนถึงผืนป่าแควระบบ-สียัดระยะทาง 5 กม. โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น 2. ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมปลูกป่า บริเวณที่มีการกำหนดเขตร่วมกับราษฎร 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดสรรงบประมาณในการปลูกป่าเพื่อเป็นแนวเขตที่ชัดเจนให้ขยายผลครอบคลุมในพื้นที่ทั้งหมด 15,000 ไร่ 3. ติดตาม และประเมินผลโครงการนาร่อง
2	กิจกรรมการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุ์พืชในท้องถิ่นให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนตามแนวพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 2. เพื่อส่งเสริมการเป็นสมาชิกเครือข่ายโครงการอนุรักษ์พันธุ์พืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง 3. เพื่อเป็นโครงการตัวอย่างนาร่องขยายโครงการนี้ไปยังพื้นที่อื่นๆ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม โดยการปลูกพันธุ์ไม้และพืชสมุนไพรท้องถิ่น 2. จัดการฝึกอบรมเยาวชน ในพื้นที่เป็นเวลา 4 วันเพื่อสร้างฐานความรู้ และจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม มีจำนวนผู้เข้าร่วม 51 คน <p>ผลจากการดำเนินกิจกรรมทำให้มีการฟื้นฟูใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมมาพัฒนาเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนในการปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดหางบประมาณในการดำเนินการขยายพื้นที่และจัดพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งศึกษาพันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น 2. ติดตาม และประเมินผลโครงการนาร่อง
3	กิจกรรมการศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ศึกษาวิเคราะห์หาหลักเกณฑ์การกำหนดพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี และพื้นที่ที่ควรนำมาคุ้มครองทางการเกษตรตามหลักวิชาการ โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 2. นำเสนอข้อเสนอเชิงวิชาการและเชิงนโยบายแนวทางในการกำหนดเขตคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดี และการกำหนดมาตรการที่เหมาะสม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ดำเนินกิจกรรมสำรวจประชุมกลุ่มย่อยเพื่อหาแนวทางในการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมในจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก 2. ระดมความคิดเห็นเรื่อง "การศึกษาแนวทางและรูปแบบการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมขั้นดีกรณีศึกษาลุ่มน้ำบางปะกง โดยจัดขึ้นในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก" มีจำนวนผู้เข้าร่วม 94 คน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. นำผลการศึกษามาประกอบการพิจารณาเพื่อดำเนินการนาร่องการคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมให้เป็นรูปธรรมต่อไป

ตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนาร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง (ต่อ-1)

ที่	กิจกรรมนาร่อง	วัตถุประสงค์	สรุปผลการดำเนินงาน	แนวทางในการดำเนินการต่อไป
			ผลจากการดำเนินการได้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่เกษตรกรรมชั้นดี แนวคิดในการคุ้มครองและแนวทางในการนำไปสู่การนาร่องคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรม	
4	กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ในลักษณะวิสาหกิจชุมชนบ้านบ่อนกลาง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในการร่วมดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชน 2. จัดทำโครงการสาธิต ปุ๋ยหมักอินทรีย์ และปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพในชุมชน เป็นแนวทางการลดปริมาณมูลฝอยของชุมชน 3. รณรงค์ เผยแพร่การผลิตและการใช้ปุ๋ยหมักอินทรีย์ และปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพในชุมชน เพื่อร่วมลดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน 	จัดทำเวทีประชาคมหมู่บ้าน เพื่อใช้ความรู้ที่ถูกต้องในการกำจัดขยะครัวเรือนโดยการกำจัดสาธิตปุ๋ยหมักอินทรีย์และปุ๋ยหมักจุลินทรีย์ชีวภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่และกำหนดแนวทางส่งเสริมการรวมกลุ่มของสมาชิกชุมชนภายใต้โครงการนี้ จึงได้สนับสนุนการจัดตั้งศูนย์สาธิต พร้อมด้วยครุภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการขยายผลต่อไป	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดหางบประมาณสนับสนุนขยายผลโครงการอย่างต่อเนื่อง 2. จัดการอบรมงานเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์และต้นแบบในการนำไปขยายผลสู่พื้นที่อื่นๆ ต่อไป
5	กิจกรรมการจัดเวทีชุมชน และกิจกรรมการบริหารจัดการพื้นที่บึงพระอาจารย์โดยภูมิปัญญาและการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อการวิเคราะห์ความสำคัญและสภาพปัญหาของคลองบึงพระอาจารย์ที่มีต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ 2. เพื่อจัดทำแนวทางวางแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของพื้นที่บึงพระอาจารย์ที่สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์และวิถีชีวิตในปัจจุบันของพื้นที่ 3. เพื่อเป็นโครงการนำร่องของการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น 	ได้ดำเนินการจัดเวทีชุมชน เพื่อร่วมจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์โดยกระบวนการจัดประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในและนอกพื้นที่โครงการ เพื่อปรับปรุงแนวทาง และแผนอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมความสมบูรณ์ของบึงพระอาจารย์ ทำให้ได้แผนท้องถิ่นด้วยกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งท้องถิ่นสามารถนำไปพัฒนางานโครงการต่อไป	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานความร่วมมือกับประชาชนในพื้นที่และพื้นที่ใกล้เคียงให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการบริหารจัดการและฟื้นฟูพื้นที่คลองบึงพระอาจารย์ 2. จัดทำบึงพระอาจารย์เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยเน้นตำนานและประวัติศาสตร์เป็นจุดขาย 3. พัฒนาคล่องให้น้ำสามารถไหลได้โดยสะดวกด้วยการขุดคลองและกำจัดวัชพืช
6	กิจกรรมการนาร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำคลองท่าลาดและริมแม่น้ำบางปะกง	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อปลูกจิตสำนึกในการร่วมดูแลรักษาคุณภาพน้ำของแหล่งน้ำธรรมชาติร่วมกันของประชาชนในครัวเรือนริมน้ำ และนาร่อง 2. รณรงค์ เผยแพร่การบำบัดน้ำทั้งในครัวเรือนด้วยถังดักไขมัน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ 	ได้ทดลองนาร่องติดตั้งถังดักไขมันในครัวเรือนจำนวน 60 รายเพื่อเป็นตัวอย่างในการบำบัดน้ำทั้งครัวเรือนและได้จัดประชุม โครงการนาร่องส่งเสริมการใช้ถังดักไขมันสำหรับชุมชนริมน้ำคลองท่าลาด และริมแม่น้ำบางปะกงให้กับหน่วยงานในท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป มีจำนวนผู้เข้าร่วม 69 คน เพื่อสร้างความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระยะต่อไป	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขยายพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายในการส่งเสริมใช้ถังดักไขมันในระยะต่อไป 2. ให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนในการรณรงค์ส่งเสริมให้ใช้ถังดักไขมันสำหรับครัวเรือนริมน้ำ 3. ติดตาม และประเมินผลโครงการนาร่อง

ตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง (ต่อ-2)

ที่	กิจกรรมนำร่อง	วัตถุประสงค์	สรุปผลการดำเนินงาน	แนวทางในการดำเนินการต่อไป
7	กิจกรรมการนำร่องการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยท้องถิ่น กรณีศึกษานิเวศชายฝั่งบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เกาะธรรมชาติท่าข้าม และท่าเรือชมโลมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อมีการหาแนวทางกำหนดแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจน และใช้ประกอบการดำเนินการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่บริเวณปากน้ำบางปะกงและเกาะธรรมชาติท่าข้ามในอนาคต 2. เพื่อให้มีแนวเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่ชัดเจนในการป้องกันและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีของพื้นที่ป่าชายเลนและป่าจากบริเวณสองฝั่งแม่น้ำที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์ 3. เพื่อพัฒนาการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทกิจกรรม และอาคารที่จะเกิดขึ้นให้เหมาะสมเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมในระยะยาว 	ได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสำรวจความคิดเห็น / ทัศนคติของผู้นำชุมชนต่อโครงการ การจัดประชุมกลุ่มย่อย ผู้นำชุมชน ตำบลบางปะกง และตำบลท่าข้าม สำหรับกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ และจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อข้อเสนอแนะของท้องถิ่นในการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยท้องถิ่นซึ่งเป็นการนำเสนอสนับสนุนและส่งเสริมระเบียบและข้อบังคับในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ที่จัดทำโดยท้องถิ่น สำหรับการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดิน และอาคารเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในท้องถิ่นให้มีส่วนร่วมในการกำหนดเขตและมาตรการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นรูปธรรมต่อไป 2. ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่แนวเขตและมาตรการให้กับประชาชนในท้องถิ่นให้รับทราบข้อมูล 3. ติดตามผล และประเมินผลโครงการนำร่อง
8	กิจกรรมการจัดทำระบบสื่อความหมายเพื่อการศึกษารวมชาติวิทยาและท่องเที่ยวเชิงนิเวศบริเวณปากแม่น้ำบางปะกง เกาะธรรมชาติท่าข้าม และท่าเรือชมโลมา	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อออกแบบและจัดทำระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของเกาะธรรมชาติท่าข้ามพื้นที่ชายฝั่ง และปากแม่น้ำบางปะกง 2. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นห้องเรียนธรรมชาติ 	ดำเนินการจัดประชุมร่วมกับเทศบาลตำบลท่าข้าม ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น เพื่อกำหนดแนวทาง และดำเนินการออกแบบจัดทำระบบสื่อความหมายทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของเกาะธรรมชาติท่าข้ามในระยะทาง 900 เมตร และทำเทียบเรือชมโลมาพร้อมจัดทำคู่มือคู่มือ (ต้นแบบ) และจัดพิมพ์สำหรับชุดแรกจำนวน 5,000 ฉบับ รวมทั้งมีการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลวิชาการที่เทศบาลตำบลท่าข้าม	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการจัดหางบประมาณในการผลิตสื่อและกิจกรรมในการสร้างระบบการเรียนรู้ศึกษารวมชาติในพื้นที่เกาะท่าข้ามอย่างต่อเนื่อง 2. ควรจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ในเชิงอนุรักษ์ที่ชัดเจน
9	กิจกรรมการจัดตั้งศูนย์ประสานงานเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดตั้งศูนย์ประสานงานฯ ที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 	ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ประสานงานที่กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและการใช้ประโยชน์ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อ	บริหารจัดการศูนย์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การสนับสนุนส่งเสริมการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง แก่หน่วยงาน องค์กรต่างๆ อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนาร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง (ต่อ-3)

ที่	กิจกรรมนาร่อง	วัตถุประสงค์	สรุปผลการดำเนินงาน	แนวทางในการดำเนินการต่อไป
		2. ส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมและงบประมาณในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรในลุ่มน้ำภายใต้การมีศูนย์ประสานงานที่มีความพร้อมและคล่องตัวในการดำเนินงานด้วยระบบข้อมูลสารสนเทศและการเชื่อมโยงเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพร่วมกับท้องถิ่น	ดำเนินการกิจกรรมนาร่องการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกงพร้อมเครื่องมือ อุปกรณ์ และระบบสารสนเทศและระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกับท้องถิ่นพร้อมจัดสรรงบการดำเนินการเพื่อทำหน้าที่สร้างความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำให้กับท้องถิ่น	
10	กิจกรรมการจัดตั้งเครือข่ายและศูนย์ข้อมูลความรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	1. นำส่วนหนึ่งของผลการศึกษาของโครงการไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้เกิดประโยชน์ยิ่งขึ้นสำหรับท้องถิ่น ในการใช้อ้างอิงประกอบการศึกษา ประกอบการวิเคราะห์และวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่น 2. รวบรวมเอกสารวิชาการที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดตั้งเป็นศูนย์ข้อมูลที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกง 3. ติดตั้งอุปกรณ์เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด	ได้ดำเนินการจัดตั้งศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4 แห่ง ให้กับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดในพื้นที่ลุ่มน้ำบางปะกงพร้อมติดตั้งอุปกรณ์ เครือข่ายสารสนเทศที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ซึ่งจะเป็นการสนับสนุนข้อมูลวิชาการในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้กับท้องถิ่นพร้อมการพัฒนาความร่วมมือผ่านระบบเครือข่ายในการแลกเปลี่ยนข้อมูลในอนาคต	1. สร้างความร่วมมือ และสนับสนุนกิจกรรมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. เผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการ ให้ประชาชนทั่วไป
11	กิจกรรมการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระบบลุ่มน้ำ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทสม.)	1. เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจในระบบนิเวศลุ่มน้ำ และแนวทางการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำ ให้แก่ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัคร (อปท.) และเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.) ในลุ่มน้ำบางปะกง	จัดอบรม “โครงการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในระบบลุ่มน้ำสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง / หมู่บ้าน (ทสม.)” มีจำนวนผู้เข้าร่วม 95 คน ซึ่งจะเป็นการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำ	ขยายผลดำเนินการจัดการอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

ตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง (ต่อ-4)

ที่	กิจกรรมนำร่อง	วัตถุประสงค์	สรุปผลการดำเนินงาน	แนวทางในการดำเนินการต่อไป
		<p>2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนิเวศของลุ่มน้ำให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัคร (อปท.) และเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)</p> <p>3. เพื่อให้เข้าใจเทคนิคบางประการของการป้องกันและแก้ปัญหาความขัดแย้งและเพื่อได้รับการฝึกเบื้องต้นของการใช้เทคนิควิธีการและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและอาสาสมัคร (อปท.) และเครือข่ายอาสาสมัครทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน (ทสม.)</p>	<p>ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่ให้ความรู้และเทคนิคในการป้องกันและแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ตลอดจนการฝึกอบรมการใช้เทคนิควิธีการและสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ให้กับหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งจะส่งผลดีต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต่อไป</p>	
12	<p>กิจกรรมการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทสม.)</p>	<p>1. เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม แก่ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทสม.)</p> <p>2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์แหล่งศิลปกรรมและโบราณคดี ให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทสม.)</p>	<p>จัดอบรมเรื่อง “แนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมือง / หมู่บ้าน (ทสม.) ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา มีจำนวนผู้เข้าร่วม 68 คน และจังหวัดนครนายก” จำนวนผู้เข้าร่วม 44 คน ซึ่งจะเป็นการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ และศิลปวัฒนธรรมระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในพื้นที่</p>	<p>ขยายผลดำเนินการจัดการอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง</p>

ตารางสรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมนาร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง (ต่อ-5)

ที่	กิจกรรมนาร่อง	วัตถุประสงค์	สรุปผลการดำเนินงาน	แนวทางในการดำเนินการต่อไป
13	กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่ออบรมให้ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางการจัดการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 2. เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง และส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ ให้กับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) 	จัดประชุมเชิงปฏิบัติเรื่อง “การจัดการสภาพแวดล้อม และชุมชนตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)” ในพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก มีจำนวนผู้เข้าร่วม 74 คน เพื่อสร้างความร่วมมือและสนับสนุนการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชนให้มีความน่าอยู่ ระหว่างท้องถิ่นกับประชาชนในพื้นที่	ขยายผลดำเนินการจัดการอบรมให้แก่กลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
14	กิจกรรมการพัฒนาหลักสูตรและบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและฟื้นฟูระบบนิเวศ ในลุ่มน้ำคลองท่าลาด	สร้างบทเรียนท้องถิ่น“ลุ่มน้ำคลองท่าลาดแหล่งเรียนรู้มีชีวิต”เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมระบบนิเวศในลุ่มน้ำคลองท่าลาดที่เหมาะสม โดยมีการบูรณาการการเรียนการสอนกับทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น	จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อระดมความคิดจาก <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่เกี่ยวข้องถึงรูปแบบและแนวทางในการสร้างบทเรียนท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในลุ่มน้ำคลองท่าลาด 2. คัดเลือกและพิจารณาผู้ทรงคุณวุฒิในการร่วมพัฒนาบทเรียนท้องถิ่น 3. พัฒนาบทเรียน 4. ทบทวนและตรวจสอบบทเรียน 5. นำบทเรียนไปใช้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามและประเมินผลการใช้บทเรียน โดยดูจากผลการนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติหรือขยายความรู้โดยวิธีการต่างๆ 2. ปรับปรุงและพัฒนาบทเรียนตามสภาพปัญหาหรือความต้องการของชุมชน

โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

เล่มที่ 13 : กิจกรรมนำร่องเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

ผู้จัดทำ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กองประสานการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
60/1 ซอยพิบูลย์วัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2265 6562 โทรสาร 0 2265 6562

ผู้ศึกษา บริษัท เทสโก้ จำกัด
โทรศัพท์ 0 2258 1320 โทรสาร 0 2258 1313 , 0 2261 4511
บริษัท แมคโคร คอนซัลแตนท์ จำกัด
โทรศัพท์ 0 2939 0515 โทรสาร 0 2939 0520

การอ้างอิง สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2549.
การบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง. กรุงเทพฯ. 189 หน้า

ISBN 978-974-286-202-2

คำสืบค้น นิเวศลุ่มน้ำบางปะกง

พิมพ์เมื่อ กุมภาพันธ์ 2550

จำนวนพิมพ์ 100 เล่ม

จำนวนหน้า 189 หน้า

ผู้พิมพ์ หจก. เทคนิค 19
โทรศัพท์ 02-424-0815 , 02-435-6230 โทรสาร 02-424-2815

สงวนลิขสิทธิ์ในประเทศไทย ตาม พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537

โดย สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.2549

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

แนวเขตรักษาพันธุ์เข่าอ่างฤๅไน
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 17 พฤศจิกายน 2549 จังหวัดฉะเชิงเทรา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายอยู่ เสนาธรรม	หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เข่าอ่างฤๅไน	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
2	นายไสว วังหงษา	หัวหน้าสถานีวิจัยสัตว์ป่าฉะเชิงเทรา	สถานีวิจัยสัตว์ป่าฉะเชิงเทรา
3	นายประเวศ เจริญเกียรติ	พนักงานพิทักษ์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
4	นายประสิทธิ์ แก้วคำ	พนักงานพิทักษ์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
5	นายแสง บริรักษ์	พนักงานพิทักษ์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
6	นายอนุกุล แก้วคำ	พนักงานพิทักษ์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
7	นายเรืองฤทธิ์ ลาววัลย์	พนักงานพิทักษ์ป่า	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
8	นายดุสิต เนตรมณี	เจ้าพนักงานป่าไม้ 5	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเข่าอ่างฤๅไน
9	นายมานพ กาญจนสุข	-	ชาวบ้าน
10	นายพิเชษฐ์ ดิษเอม	พนักงานราชการ	ฐานหนองปลาชิว
11	นายชำนาญ วงศ์นิรันดร์	พนักงานราชการ	หน่วย ๙ (อ่างเสือดำ)
12	นายวชิร วงศ์ษา	ลูกจ้าง	นายาว
13	นายนะ สุวรรณคำ	จ้างเหมา	หน่วย 9 นาอิสาน
14	นายยงยุทธ มารยาท	เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 6	หน่วย ๙ ฉช.6 (นายาว)
15	นายศรวิภาณี ธนกิตติอนันท์	หัวหน้าหน่วย	หน่วย ๙ ฉช.6 (นายาว)
16	นายเอนก อิมเย็นยง	พนักงานราชการ	หน่วย ๙ ฉช. 5 (อ่างเสือดำ)
17	นายนิรันดร์ วังหล้า	พนักงาน	หน่วย ๙ (นาอิสาน)
18	นายสง่า เสียงนนท์	พนักงาน	หน่วย ๙ (นายาว)
19	คุณพัชรินทร์ เจริญศิริ	เจ้าของกิจการ	ร้านขายวัสดุ
20	นายเสกสรร เจริญศิริ	ช่างโยธา 5	ศูนย์พัฒนาวิศวกรรมที่ 5
21	นายนิคม พรหมภักดี	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 15	-
22	นางสมร จันทรทรัพย์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 15	-
23	นายชูดู โคตรลุน	-	ชาวบ้าน
24	นายเชียว ลิงเจียง	-	ชาวบ้าน
25	นายณรงค์ จังผล	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 15	-

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
26	นายชันทอง แกนขุนทด	ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 15	-
27	นายประเสริฐ ศิริินภาพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
28	น.ส.กตัญชี่ เวชวิมล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
29	นายวิทยา ตั้งพิทยาเวทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 3	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
30	น.ส.เบญจวรรณ เหล่าเสียงค์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
31	น.ส.บุษบงกช ดีวาจา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
32	นายไพฑูลย์ บรรพดา	พนักงานขับรถ	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม
33	ดร.วิโรจน์ พิมมานโรจนากูร	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
34	น.ส.อำพร คำแท่ง	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม/ เลขานุการโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
35	น.ส.อัฉรี วงศ์พรหม	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
36	นายไพรัช มามีเกตุ	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
37	นายสามารถ แสมคำ	พนักงานขับรถ	บริษัท เทสโก้ จำกัด

**โครงการฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมติดเขตอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่
เพื่อเป็นแหล่งศึกษาอนุรักษ์พันธุ์ไม้และสมุนไพรท้องถิ่น
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 13-16 พฤศจิกายน 2549 จังหวัดนครนายก**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	ด.ช.เดวิซ ปานเที่ยง	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
2	ด.ช.กนกพร ชูนาม	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
3	ด.ช.ศราวุธ ภูมิลำ	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
4	ด.ช.ชัยวัฒน์ ทศนา	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
5	ด.ช.วาทัญญู ชุมแรงวาปี	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
6	ด.ช.คัมภีร์ ชัยมณี	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
7	ด.ช.ณัฐพล ปลดห่วง	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
8	ด.ช.ณัฐพล มีบุญ	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
9	ด.ญ.พรนภา ทองชมภูนุช	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
10	ด.ญ.กฤตติญา อยู่ถาวร	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
11	ด.ญ.สุวีพร พันธุ์เจริญ	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
12	ด.ญ.สมภารณ์ โคตกระชาย	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
13	ด.ญ.สุกัญญา หมวดจ้อย	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
14	ด.ญ.กิตติยา เขียนดี	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
15	ด.ญ.วัลลภา กำจัดภัย	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
16	ด.ช.สุรศักดิ์ อรัญ	นักเรียน	โรงเรียนวัดสมบูรณสามัคคี
17	ด.ช.รณชัย วันไชย	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
18	ด.ช.กำธร สาดา	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
19	ด.ช.จิรวัดณ์ สัจจพันธ์	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
20	ด.ช.ไพรัช อินสุร	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
21	ด.ช.อัสนัย สอนน้อย	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
22	ด.ช.ฮาไซ เบียงกำ	นักเรียน	โรงเรียนวัดสันตยาราม
23	ด.ช.ทัศนพล ตามประดิษฐ์	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
24	ด.ช.วานิช บิณศิริวานิช	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
25	ด.ช.อนุวัฒน์ สุทธหลวง	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
26	ด.ช.ฤทธิพงษ์ คำสังฆะ	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
27	ด.ช.อโนทัย ศรีนวล	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
28	ด.ช.วิรัตน์ ประจวบ	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
29	ด.ญ.สาธิตยา สติตทรัพย์	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
30	ด.ญ.กาญจนา ทองอ่วม	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
31	ด.ญ.ปนัดดา วัลย์เครือ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
32	ด.ญ.สถาพร อะโนดาษ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
33	ด.ญ.ฐิติมา นาเจริญ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
34	ด.ญ.จารุณี จันลง	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
35	ด.ญ.พิศมัย หอมเลิศ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
36	ด.ญ.เมธิณี ชิงหพันธ์	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
37	ด.ญ.พิไลพร วิเศษสุข	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
38	ด.ญ.กัลปิงหา เพ็ชรสีงาม	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
39	ด.ญ.มาลินี นุชหอม	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
40	ด.ญ.หทัยภัทร เฉลยทัศน์	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
41	ด.ญ.สุกานดา ทองใบ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
42	ด.ญ.วันทนีย์ ชาญวนิชชวกุล	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
43	ด.ญ.วาสนา ศุภศรีอิสระ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
44	ด.ญ.สุนิสา อินสระเทศ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
45	ด.ญ.นวิรัตน์ ปลูกาน	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
46	ด.ญ.นิตยา สืบสุภาพ	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
47	ด.ญ.สปัญทิพย์ สมทรง	นักเรียน	โรงเรียนสมบุญรณีสามัคคี
48	ด.ญ.ช่อผกา กองทอง	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
49	ด.ญ.ภรณ์นภา รุ่งรอด	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
51	ด.ญ.อัจฉรา ชื่นอารมย์	นักเรียน	โรงเรียนปียชาติพัฒนา
52	นายเชาวลิต อูร์พีพัฒนพงศ์	ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
53	นายกมล พึ่งสกุล	เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 7	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
54	นายสายยนต์ เครือศรี	พนักงานราชการ	สถานีควบคุมไฟฟ้าจ.นครนายก
53	นายดำรง โพธิ์ลาย	พนักงานราชการ	สถานีควบคุมไฟฟ้าจ.นครนายก
54	นายทองใบ เอี่ยมสะอาด	พนักงานราชการ	สถานีควบคุมไฟฟ้าจ.นครนายก
55	นายสุดสาคร ทองจันทร์	พนักงานดับไฟฟ้า	สถานีควบคุมไฟฟ้าจ.นครนายก
56	นายวิชัย บุปผาชาติ	พนักงานดับไฟฟ้า	สถานีควบคุมไฟฟ้าจ.นครนายก
57	นายพรไพโรจน์ ม่วงเขาแดง	พนักงานดับไฟฟ้า	สถานีควบคุมไฟฟ้าจ.นครนายก
58	นายประสิทธิ์ สายทอง	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการ อนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
59	นายสมชาย สายทอง	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
60	นายวันชัย ชมภูษ	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
61	นายสวัสดิ์ ทุมสิว	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
62	นายวิชัย เอี่ยมสะอาด	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
63	นายสมบูรณ์ มากเจริญ	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
64	นายสายสมร สาสร	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
65	นางจุฑารัตน์ จันทาง	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
66	นางสาวศรีไพร กาญจนา	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
67	นางสาวลำอาง แสงทอง	พนักงานราชการ	สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่านครนายก
68	นายพงศ์พีระ วงศ์คำลือ	เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 6	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
69	นายชาญ ดำเนินทรัพย์	ช่างเจาะ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
70	นางจตุพร พันปลั่ง	พนักงานราชการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
71	นางสาวมยุรี อะโนดาษ	ลูกจ้างชั่วคราว	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
72	นางสุรัตนา สารพันธุ์	พนักงานราชการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
73	นางสาวสุภาพร	พนักงานราชการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
74	นางสาวพิไลพร เพชรศิริ	พนักงานราชการ	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก
75	นายไพบูลย์ รัตนพันธุ์	เจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ 7	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครนายก

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
76	นายประเสริฐ ศิริินภาพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
77	นายวิทยา ตั้งพิทยาเวทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 3	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
78	น.ส.กตัญชลี เวชวิมล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
79	น.ส.บุษบงกช ดีวาจา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
80	นางกอบกุล สามัคคี	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
81	นางสาวอมรรัตน์ วิถีสวัสดิ์	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
82	นายทรงยศ อยู่สุข	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
83	นางสาวกนกวรรณ จินุศร	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
84	นางสาวธมาภรณ์ ศรีซำ	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด

**โครงการจัดตั้งศูนย์สาธิตและเผยแพร่การทำปุ๋ยอินทรีย์ในลักษณะวิสาหกิจชุมชน
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 1 พฤศจิกายน 2549 จังหวัดนครนายก**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายบุญล้อม โพร้ทอง	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
2	นางบุญหลาย ฉิมวัย	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
3	นางสัมฤทธิ์ จันทโชติ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
4	นางอารี วสุวัชร	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
5	นายวันชัย จันทวงษ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
6	นายธงชัย จันยะบาล	ผู้ใหญ่บ้าน ม.2 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
7	นายจรูณ เพ็ชรศิริ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
8	นายเชิด เพ็ชรศิริ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
9	นายทองปลิว ชื่นอารมย์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
10	นายรุ่งโรจน์ ศีรตะปัญญะ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
11	นายสุชาติ พวงแก้ว	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
12	นายล้วน พุทธิศีล	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
13	นายสัมฤทธิ์ สุมณฑา	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
14	นางสาวอำไพ แก้วโพธิ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
15	นางสังวาล สัมศักดิ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
16	นายชวน วรทิต	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
17	นางนุช นากทองคำ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
18	นางเจริญ สุขสบาย	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
19	นางสมพร ทองศิริ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
20	นางบุญชู ดีเลิศ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
21	นางสุชาดา เพียรพิทักษ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
22	นาง่องศรี ปุสิตพรม	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
23	นายสาธิต ดุสิตธรรม	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
24	นางละออง มีหัว	ผู้ใหญ่บ้าน ม.5 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
25	นางอำพร อุตโร	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
26	นางสมคิด แข็งกล้า	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
27	นางเสริม สายแรง	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
28	นายแคะ แสงอาทิตย์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
29	นางเปลี่ยน คังตายะ	ผู้ใหญ่บ้าน ม.6 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
30	นายฉัตร ภูมิแดง	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
31	นางมลละวัลย์ แดงคำ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
32	นางยุภา มะเปี่ยม	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
33	นางสาวเพ็ญทิพย์ พันชื่น	ผู้ใหญ่บ้าน ม.8 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
34	นายเจริญ ฉายาพงษ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
35	นางมาลี จันทร์ขาว	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
36	นายกิตติชาติ ใจแก้ง	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
37	นายมนตรี เผ่าดี	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
38	นางมาลี ประชาแสง	ผู้ใหญ่บ้าน ม.9 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
39	นางสมบัติ มากเจริญ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
40	นายกำหนด ชื้อตรง	ผู้ใหญ่บ้าน ม.11 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
41	นายยัง ทองประสม	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
42	นายพูนทรัพย์ ขำเย็น	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
43	พ.ต.สังวาลย์ ทรงประดิษฐ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
44	นางพะเยาว์ เทศนา	นายกอบต.ท่าช้าง	อบต.ท่าช้าง
45	นางลออ มากเจริญ	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
46	นายไพบุลย์ ธรรมประดิษฐ์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
47	นายเสน่ห์ ยังเจริญ	ผู้ใหญ่บ้าน ม.10 ต.ท่าช้าง	ฝ่ายปกครอง
48	นายสมศักดิ์ ใจงาม	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
49	พ.ท.วิเชียร สุขดี	ประธานกลุ่มผู้ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ ต.ท่าช้าง	-
50	นางบุญน้อย วงศ์จันทร์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
51	นางศรีนวล น้อยแรง	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
52	นายวิชัย ล้วนแสง	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
53	นายเซน รัตนสุข	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
54	นางชูศรี พรประโมทย์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
55	นายเพชร สัมครณรงค์	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
56	นายณัฐพงษ์ แสงฤทธิศรี	เกษตรกร ต.ท่าช้าง	-
57	นางจิตตินันท์ เรืองวิรุฑ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
58	นางวาสนา ศรีใหม่	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์โครงการ	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
59	นายวิทยา ตั้งพิทยาเวทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 3	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
60	น.ส.กัญชวลี เวชวิมล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
61	ดร.อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
62	นางสาวอมรรัตน์ วิถีสวัสดิ์	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม/ เลขานุการโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
63	นายทวีศักดิ์ เผ่าดี	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด

**ระดมความคิดเห็นเวทีชุมชนเพื่อจัดทำแผนการอนุรักษ์และฟื้นฟูบึงพระอาจารย์
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 28 พฤศจิกายน 2549 จังหวัดนครนายก**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายหวล อาทิตย์ฉาย	กำนัน ต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
2	นายสุริยันต์ ต้นสกุล	สารวัตรกำนันต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
3	นายสมคิด นาวงษ์	ผู้ช่วยกำนันต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
4	นายวิชัย มูลศรี	ผู้ช่วยกำนันต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
5	นายฉัตรชัย หาทรัพย์ครอง	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
6	นายสมหมาย ทองใสว	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
7	นายสมชาย อีนาเอี่ยม	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
8	นายอัมพร ยิ้มเรือง	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
9	นายธีรพล บังอร	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
10	นายสุวรรณ ใจคง	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
11	นายปรีชา เจียรสอดุลย์	นายกอบต.บางสมบูนอร์ม	อบต.บางสมบูนอร์ม
12	นายมนตรี ใจเย็น	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
13	นายสุนทร น้อยพืงไกร	สมาชิกอบต.บางสมบูนอร์ม	อบต.บางสมบูนอร์ม
14	นายชนะ บุญสวน	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
15	นายราเชนทร์ ไกรทอง	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
16	นายหลาบ เทียบวงษ์	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
17	นายวันชัย แยมสุริโยทัย	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
18	นายมนู บุญเผือก	ผู้ใหญ่บ้านต.บางสมบูนอร์ม	ฝ่ายปกครอง
19	นายประดิษฐ์ เจียรสถิตย์	สมาชิกอบต.บางสมบูนอร์ม หมู่ 1	ฝ่ายปกครอง
20	นายวิเชียร แยมสุริโยทัย	สมาชิกอบต.บางสมบูนอร์ม หมู่ 9	ฝ่ายปกครอง
21	นายวินัย กริมใจ	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
22	นายสุรชัย วิจิตตระกุล	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
23	นายประชา ทองสูง	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
24	นายสายยัน เจียรสถิตย์	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
25	นายบุญเรือง ศรีเวชดิษฐ์	นายกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
26	นายสมเดช ดีขำ	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
27	นายภาณุวัฒน์ ตันสิน	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
28	นายแทน มูลศรี	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
29	นายอำนาจ โคกเจริญ	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
30	นายหาญ ตันสิน	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
31	นายเฉลา ออมเจียวเจริญ	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
32	นายลอย ใจคง	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
33	นายประสิทธิ์ จรรย์มณี	สมาชิกอบต.บางลูกเสือ	อบต.บางลูกเสือ
34	นายสมศักดิ์ บุญดาว	หัวหน้ากลุ่มงานประสาน 3	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
35	นางจิตตินันท์ เรืองวีรยุทธ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
36	นายประเสริฐ ศิริภาพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
37	น.ส.กตัญชลี เวชวิมล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
38	นางมิ่งขวัญ พรศิริกุล	หัวหน้ากลุ่มงานติดตาม ประเมินสถานการณ์ กตป.	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
39	นางกอบกุล สามัคคี	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
40	นางณัฐฐา รัตตกุล	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
41	นายปรีดา ทองสุขงาม	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
42	นางสุวรรณา ถนอมศักดิ์	ที่ปรึกษาโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
43	นางสาวอมรรัตน์ วิถีสวัสดิ์	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
44	น.ส.อำพร คำแพง	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
45	น.ส.อัจฉรี วงศ์พรหม	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
46	นายทวีศักดิ์ เผ่าดี	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
47	นายทองยศ อยู่สุข	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
48	นายสาโรจน์ โพธิ์เกษม	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
49	นางสาวพรทิพย์ สืบสาย	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
50	นายจำรูญ สวยดี	ประธานอนุกรรมการ ลุ่มน้ำบางปะกง	อนุกรรมการลุ่มน้ำบางปะกง
51	นางบุษบง ชาวกันหา	คณะทำงานของอนุกรรมการ ลุ่มน้ำบางปะกง	อนุกรรมการลุ่มน้ำบางปะกง

**โครงการนำร่องรณรงค์การใช้ถังดักไขมันสำหรับครัวเรือนน้ำในลุ่มน้ำบางปะกง
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 จังหวัดฉะเชิงเทรา**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นางจิตตินันท์ เรืองวีรยุทธ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2	นายประเสริฐ ศิริภาพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3	นายวิทยา ตั้งพิทยาเวทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 3	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4	นางสาวเบญจวรรณ เหล่าเสียงค์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผน	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5	นางสาวสุภาทิพย์ ชวนะเวสสกุล	อาจารย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒน์
6	นางอรพินท์ คงเดชอดิศักดิ์	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
7	นางสาวอัญชิษฐา มงคล	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
8	นายไพรัช มามีเกตุ	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
9	นางสาวอุทุมพร เจริญพานรอง	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
10	นางสาวอัจฉรี วงศ์พรหม	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
11	นายไพโรจน์ เครือวัลย์	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.วังเย็น
12	นายอาคม ศิลปสิทธิ์	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.แสนภูดาษ
13	นางพิจิตตา เงินแพทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	เทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา
14	นางสาววนิดา บุญปลั่ง	-	สนง. ทส.จ. ฉะเชิงเทรา
15	นางสาวจิราภา เจริญพร	หัวหน้าฝ่ายบริหารงาน สาธารณสุข	เทศบาลตำบลบางคล้า
16	นางสาวสุดาภรณ์ ไมตรีวงศ์	นักวิชาการสุขาภิบาล	เทศบาลตำบลพนมสารคาม
17	นายชนินทร์ สิริณฑาบาด	เจ้าพนักงานป่าไม้ 5	สนง. ทสจ. ฉะเชิงเทรา
18	นายธีระศักดิ์ พรหมเสน	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
19	นางสาววิติมา สาหรัยทอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผน	อบต.บางระเจ็ด
20	นางสาวสิริกัญจน์ มานะอาภรณ์	-	ชมรมเกษตรอินทรีย์
21	นายเกียรติคุณ อุ่นเจริญ	ช่างโยธา	อบต.วังเย็น
22	นายอนุส โสทรอุดมทรัพย์	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.บางเล่า

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
23	นายฐิติ สถาพรจนา	กรรมการชมรมอนุรักษ์	ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
24	นายชาติรี น้อยใจดี	หัวหน้าสวนโยธา	อบต.บางกะไห
25	นายบุญเลิศ สม่ใจ	สมาชิกสภาเทศบาล	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์
26	นางสุนันท์ อุดมเดช	สมาชิกเทศบาล	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์
27	นางอภินัน โยยะผลลูป	แม่บ้านวิสาหกิจ	ตำบลท่าพลับ
28	นางอุทัย สังวาลย์เพชร	แม่บ้านวิสาหกิจ	ตำบลบางขวัญ
29	นางสาววินตยา คำพานิชย์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
30	นางสาวศิวพร กองเหม็ง	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
31	นายจตุพร ดอกบัว	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
32	นางสาวทิพย์ธิดา สถิตติโรจน์	นักข่าว	MSS CABLE TV
33	ว่าที่ร้อยตรีสมยศ อินทร์สุวรรณ	นายก อบต.	อบต.ท่าทองกลาง
34	นายไสว อารยภาโต	นายก อบต.	อบต.บางกอบ
35	นายรุ่งทิวา ชาญสมิง	-	-
36	นายอุดม กรุณา	-	-
37	นายทุเรียน พ่วงสมบัติ	สมาชิกเทศบาล	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์
38	นางเสาวนีย์ รมพิพัฒน์	นายช่างโยธา 2	เทศบาลตำบลท่าข้าม
39	นางสาวจุฑามาศ ศรีสิริน	ปลัด อบต.	อบต.คลองขุด
40	นายประเสริฐ ต่อรุ่งเรืองกิจ	ปลัด อบต.	อบต.หนองไม้แก่น
41	นายอาทร เกรียงไกรศักดิ์	นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ	เทศบาลตำบลบางปะกง
42	นางสาวศิรินทร ศิริประเสริฐ	พยาบาลวิชาชีพ 6	เทศบาลตำบลบางวัว
43	นายวีระวัฒน์ ศิริโสภา	นายก อบต.	อบต.สิงห์โตทอง
44	นางสาวนิตยา องแบบ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สนง. ทสจ. ฉะเชิงเทรา
45	นางสาวเพ็ญศรี ชายชาญณรงค์	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
46	นายภูซังค์ เขี่ยมทองคำ	ช่างโยธา	อบต.เทพราช
47	นางนันท์รัตน์ กาลเจริญ	นายช่างโยธา 6	เทศบาลตำบลศาลาแดง
48	นางศิริกร พรหมมินทร์	เจ้าหน้าที่ธุรการ	อบต.บางกระเจ็ด
49	นายมานะ ชื่นบาน	เจ้าพนักงานสาธารณสุข ชุมชน 5	เทศบาลตำบลสนามชัยเขต
50	นายรังสรรค์ มั่นประเสริฐ	ผู้อำนวยการ	โรงเรียนสุเหร่าแม่ราย
51	ว่าที่ร้อยตรีประภัสสร ชมถาวร	ปลัด อบต.	อบต.คลองบ้านโพธิ์
52	นายบุญช่อง สุ่มเหม	หัวหน้ากองช่าง	เทศบาลตำบลหอมศีล
53	นายสมบัติ พิธิยานุวัฒน์	ปลัด อบต.	อบต.บางแก้ว
54	นายชนม์สมภรณ์ พิศุทธิพงศ์	นายช่างโยธา	อบต.เกาะขนุน

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
55	นายบุญเก็ง เลขวิวัฒน์	-	ตำบลบางคล้า
56	นายอาคม ลีประเสริฐ	ประธานชุมชน 1	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์
57	นางกาญจนา คำดี	กรรมการ	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์
58	นายสันหวัจน์ พรหมสาโรจน์	หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	เทศบาลตำบลแปลงยาว
59	นายจุมพล ชัยล้ำ	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.สาวชะโงก
60	นายเดชา แผลูกอินทร์	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.ดอนทราย
61	นายสมสวัสดิ์ ปิโย	นักศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
62	นายพิเชษฐ์ สุราคุษย์	นายช่างโยธา	เทศบาลตำบลเทพราช
63	นายนเรศ วิชิตจินดา	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.หนองยาง
64	นายสันทนา สุขภูตานันท์	-	-
65	นางเยาวลักษณ์ เขี่ยมนิรันดร์	-	-
66	นายประทีป แซ่ตัน	-	-
67	นางสุดาพร เขี่ยมนิรันดร์	-	ตำบลสาวชะโงก อ.บางคล้า
68	นายมนต์ พับประชาศิริ	สมาชิกเทศบาล	เทศบาลตำบลบ้านโพธิ์
69	นายมานิตย์ สรวมประจำ	ปลัด อบต.	อบต.บางขนาก
70	นางศิริพัทตร์ โอบสู่วิไล	สมาชิก	ชมรมเกษตร
71	ดร.ไตรยา อู่ยประเสริฐ	อาจารย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
72	นายธนภพ เกียรติฉวีวรรณ	อาจารย์	กรมการชนมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
73	นายอดิศักดิ์ กาญจนสาขา	รักษาการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ฉะเชิงเทรา	สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดฉะเชิงเทรา
74	พระครูวินัยธร จิตปาโร	เจ้าอาวาส	วัดโสธร
75	ดร.อภิสิทธิ์ เขี่ยมหน่อ	อาจารย์	บริษัท เทสโก้ จำกัด

**โครงการอบรมเทคนิคการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในระบบลุ่มน้ำ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) และอาสาสมัครอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเมือง/หมู่บ้าน (ทส.ม.)
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 26 ตุลาคม 2549 จังหวัดฉะเชิงเทรา**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายสมศักดิ์ บุญดาว	หัวหน้ากลุ่มงานประสาน 3	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
2	นางจิตตินันท์ เรืองวีรยุทธ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
3	นายประเสริฐ ศิริภาพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7 ว	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4	น.ส.กตัญญูลี เวชวิมล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
5	น.ส.บุษบงกช ดีวาจา	จนท.วิเคราะห์โครงการวิจัย	สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
6	นายธนาภณ เข้มกัลดทอง	รองประธาน ทส.ม.	ทส.ม.จังหวัดฉะเชิงเทรา
7	นายเชิดพรพนธ์ บุญเกิด	รองประธาน ทส.ม.	ทส.ม.จังหวัดฉะเชิงเทรา
8	นายสุดใจ ตระกูลศุภชัย	ผู้ช่วยเลขาฯ	สมท. ฉะเชิงเทรา เขต 1 (รร.ดัด ดรุณ)
9	นางณัฐฐนิช ทองวิไล	ผู้ช่วยเลขาฯ	ทส.ม.ฉะเชิงเทรา
10	นายฐิติ สถาพรวจนา	ฝ่ายวิชาการ	-
11	นางเบญจวรรณ กังใจ	ปฏิคม	ทส.ม.อำเภอบางปะกง
12	นายธนาภณ ศิริรัตน์	ประชาสัมพันธ์	ทส.ม.
13	นายบุญเก็ง เลขวิวัฒน์	ภูมิปัญญาท้องถิ่น	-
14	นายสมศักดิ์ ยิ้มแฉ่ง	ที่ปรึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
15	นายอรุณ ยิ่งเจริญ	ประธาน อ.เมือง	-
16	นางวันทนีย์ เพียรบุพบา	สมาชิก	ทส.ม.
17	นายบุญส่ง จันทร์กระจ่าง	สมาชิก	ทส.ม.
18	นายสายหยุด แผลมหลี่	สมาชิก	ทส.ม.
19	นายรุ่ง เพชรมี	สมาชิก	ทส.ม.

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
20	นายอมร กองกุล	-	-
21	นายการิม จันทรวิทย์	-	-
22	นายสมภพ วงศ์พยัคฆ์	-	-
23	นายธนาภพ เวียงวไลวีวรรณ	-	-
24	นางวันเพ็ญ ทิพย์ไยสนา	-	-
25	นายตาม บัวปลั่ง	-	-
26	นางอรพินท์ คงเดชอดิศักดิ์	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
27	นางสาวอมรรัตน์ วิถีสวัสดิ์	นักวิชาการด้านการมีส่วนร่วม	บริษัท เทสโก้ จำกัด
28	นางฉัญชัชชฎา มงคล	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
29	นายไพรัช มามีเกตุ	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
30	น.ส.อุทุมพร เจริญพานรอง	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
31	น.ส.อัฉวี วงศ์พรหม	นักวิชาการสนับสนุน	บริษัท เทสโก้ จำกัด
32	นายลีอชัย วิมลเจริญ	นักวิชาการสุขาภิบาล 6	อบต.คลองตะเกรา
33	นายสุพิศ คงอยู่	เลขานายกฯ	อบต.ท่าถ่าน
34	นายเดชา คชเลิศ	รองนายก อบต.	อบต.บ้านช่อง
35	นายมนัส ชุนหะศรี	นายก อบต.	อบต.คลองเปรง
36	นายมณฑล ต้นอ่วม	รองนายก อบต.	อบต.บ้านใหม่
37	นายวัลลภ ขจรฤทธิ์	ปลัด อบต.	อบต.สาวชะโงก
38	นายวิทยา สินธาวา	รองนายก อบต.	อบต.บางกรูด
39	นายสมพงษ์ สุวรรณะ	รองนายก อบต.	อบต.ท่าสะอ้าน
40	นางปรีชญา ประสิทธิ์พานิช	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.หนองจอก
41	นายนเรศ วิชิตจินดา	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.หนองยาว
42	นายชำนาญ วิสัยพันธ์	ปลัด อบต.	อบต.ดอนเกาะกา
43	นายมนัส หมอกพรม	รองนายก อบต.	อบต.บางสมัคร
44	น.ส.สิรินทร ศิริประเสริฐ	พยาบาลวิชาชีพ 6	สำนักงานเทศบาลตำบลบางวัว
45	รศ.ชัย เพิ่มวง	(แทน) นายก อบต.	อบต.บางปะกง
46	นายวีราวัฒน์ ศิริโสภภาพงษ์	นายก อบต.	อบต.สิงโตทอง
47	นายจำเริญ จันทรเทศ	นายก อบต.	อบต.หมอนทอง
48	นายไชยโย คงอินทร์	หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล	สนง.เทศบาลตำบลสนามชัยเขต
49	นายเอกพล มาลาสิน	นายก อบต.	อบต.ท่ากระดาน
50	น.ส.นงนุช คำช่วย	นักวิชาการเกษตร	อบต.ท่ากระดาน
51	นายวรการ เกรียงไกรศักดิ์	นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ 5	สำนักงานเทศบาลตำบลบางปะกง
52	จำสิบเอก ศิริพงศ์ งามเจริญ	เจ้าหน้าที่ธุรการ	อบต.หัวไทร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
53	นายสมาน ศิริสกุลชัย	สมาชิก อบต.	อบต.เกาะขนุน
54	นางวิริยา วรรณ	สมาชิก อบต.	อบต.เกาะขนุน
55	นายอำนาจ เข้มมาลัย	สมาชิก อบต.	อบต.เกาะขนุน
56	นายสมศักดิ์ จริญญาเลิศ	รองนายกเทศมนตรี	สำนักงานเทศบาลตำบลท่าข้าม
57	ส.ต.ท.มนตรี แดงศรี	นิติกร	อบต.วังตะเคียน
58	นางอมรรัตน์ โพธิ์สำนัก	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.หอมศีล
59	นางพิจิตรา เงินแพทย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7	กองช่างสุขาภิบาลเทศบาลเมือง
60	นายสัญญาชัย บัญเดียว	รองนายกเทศมนตรีตำบลปากน้ำ	สำนักงานเทศบาลตำบลปากน้ำ
61	นายชัยพร อุไร	รองนายก อบต.	อบต.เสม็ดเหนือ
62	นายสุวัฒน์ชัย สิงตะบุตร	ปลัด อบต.	อบต.บางขวัญ
63	ส.อ.ดาวรุ่ง แจ่มกระจ่าง	นายก อบต.	อบต.บางกะไห
64	นางภาวิณี สุวรรณวิก	รองนายก อบต.	อบต.โสธร
65	นายชาลี จิตรประสงค์	นายก อบต.	อบต.คลองจุกกระเฉด
66	นางวิบูลศรี มุสิทธิมา	นักบริหารงานสาธารณสุข 6	เทศบาลตำบลบางขนาก
67	นายสมพงษ์ เวทวงศ์ษาทิพย์	สมาชิก อบต.	-
68	นายเดชา ชโลม	รองนายก	อบต.บ้านซ่ง
69	นายปราโมทย์ หมอกเจริญ	รองนายก	อบต.สีบเอียดศอก
70	นายอุดร พุทธิวิเศษสรรค์	รองนายก	อบต.บางกระเจ็ด
71	นายพรชัย วิสุทธาจารย์	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 5	สนง. ทสจ.ฉะเชิงเทรา
72	น.ส.พรรณี ตันติญานันท์	นักบริหารงานสาธารณสุข 6	เทศบาลตำบลท่าสะพาน
73	นายเปล่ง เรืองศิริ	รองนายก อบต.	อบต.โสธร
74	ว่าที่ ร.อ.ธนกฤต เซาว์พานิช	นักพัฒนาชุมชน 3	อบต.ท่าตะเกียบ
75	นางกัญฐิกา หมอกเจริญ	สมาชิก อบต.	อบต.สีบเอียดศอก
76	น.ส.อรประภา รัตนา	หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล	เทศบาลตำบลอนานิคมพลี
77	นางมยุรี นาคสุข	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์	อบต.เทพราช
78	นายโกสินทร์ ยิ่งเจริญ	นิติกร	อบต.เนื่องเขต
79	นายจำลอง สิงหนาท	รองนายก อบต.	อบต.โยธะกา
80	ว่าที่ ร.ต.ประภัสสร ชมถาวร	ปลัด อบต.	อบต.คลองบ้านโพธิ์
81	นายสนิท หงษ์เจริญ	ผู้สื่อข่าว	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
82	นายลือชัย พรหมศรี	รองนายก อบต.	อบต.พิมพา
83	นายพงษ์ศักดิ์ แก้วคำ	เจ้าพนักงานสุขาภิบาล 5	เทศบาลตำบลเกาะขนุน
84	นายอุดมศักดิ์ ทองใบ	จนท.วิเคราะห์นโยบาย 3	อบต.คลองนา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
85	นายสันต์ สิงหา	อบต.	อบต.เกาะขนุน
86	นายสมพงษ์ สมบุญ	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.เกาะขนุน
87	ว่าที่ ร.ต.สมยศ อินทร์สุวรรณ	นายก อบต.	อบต.ท่าทองกลาง
88	นายธนิตี แก่นเพชร	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.บางเกลือ
89	นายสุวัฒน์ แก้วประทุม	นิติกร	อบต.หัวสำโรง
90	นายสมยศ จันทรเกษม	กำนัน	-
91	น.ส.จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์	ปลัด อบต.	อบต.คลองขุด
92	น.ส.ลักษณาพร ภาพพิทักษ์กุล	เจ้าหน้าที่บริหาร 7	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
93	นายสมยศ อร่ามศรี	รองประธานสภา	อบต.หนองแหน
94	นายสุนันท์ อ่อนระเปียบ	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.เมืองเก่า
95	นายอนันต์ กุดเงิน	ช่างโยธา	อบต.เมืองเก่า

**โครงการอบรมแนวทางการจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
วันที่ 25 และ 30 ตุลาคม 2549 จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครนายก**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นายไชยา พันวัล	ช่างเขียนแผนที่	สนง.โยธาธิการและผังเมือง
2	นายศาสวัต วรรณภากร	หัวหน้ากลุ่มงาน	งานยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด
3	นายศลิน ดิศวนนท์	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน 4	ศูนย์การท่องเที่ยว กีฬาฯ
4	น.ส.อัษฎลี อินทสงค์	นักวิชาการวัฒนธรรม 7ว	สนง.วัฒนธรรมจังหวัด
5	นายอดิศักดิ์ กาญจนสาขา	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7ว	ทสจ.ฉะเชิงเทรา
6	นายเฉลิมชัย บัญฑะโชติ	นายอำเภอ	อำเภอเมือง
7	นายธนาเดช เต็มปลื้ม	เจ้าพนักงานปกครอง 7	อำเภอราชสาส์น
8	นายสมบุญ ภูมิพรหมรัตน์	ปลัดอำเภอ	กิ่ง อ.คลองเขื่อน
9	นายสมพงษ์ เวชสุขสวัสดิ์	นายกเทศมนตรี	เทศบาลตำบลสนามชัยเขต
10	นายณานันท์ พฤตเศรษฐ์	ปลัดอำเภอ	อำเภอสนามชัยเขต
11	นายนิพนธ์ ใจวีเจริญสุข	เจ้าพนักงานปกครอง 5	สนง.ท้องถิ่นจังหวัด
12	น.ส.ลักษณะพร โรจนพิทักษ์กุล	เจ้าหน้าที่บริหาร 7	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์
13	นางศิริพัทธ์ โรจนปัด	สมาชิก อสม.	สิ่งแวดล้อม
14	นายบุญส่ง โอบะฐวีไธ	สมาชิก อสม.	สิ่งแวดล้อม
15	นายทวีศักดิ์ กิตจะอรพิน	นายกเทศมนตรี	เทศบาลตำบลเกาะขนุน
16	นายไพโรจน์ อิมสมบัติ	รองนายกเทศมนตรี	เทศบาลตำบลพนมสารคาม
17	นายวรากร เกரியไกรศักดิ์	นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ 5	เทศบาลตำบลบางปะกง
18	นางวิบูลย์ศรี มุสิทธิมณี	นักบริหารงานสาธารณสุข	เทศบาลตำบลบางขนาก
19	น.ส.สิรินธร ศิริประเสริฐ	พยาบาลวิชาชีพ	เทศบาลตำบลบางวัว
20	น.ส.สุพรรณณี ลาภมูล	นักวิชาการสาธารณสุข 3	เทศบาลตำบลท่าข้าม
21	นางแสงทอง ปิยะนาคร	รักษาราชการแทน ผอ.กองวิชาการฯ	เทศบาลตำบลบางคล้า
22	นายนพดล วุฒิพิศ	ผู้ช่วยช่างโยธา	เทศบาลตำบลแปลงยาว
23	นายธนาภ เกียรติ	กรรมการสิ่งแวดล้อม	ชมรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
24	นายสมศักดิ์ ยิ้มแห่ง	ผศ.	ม.ราชภัฏราชนครินทร์
25	น.ส.สุภาทิพย์ ชวนะเวสสกุล	อาจารย์	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
26	น.ส.วิชุดดา วรรณพันธุ์พงศ์	นิสิตปริญญาโท	สถาบันพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง
27	น.ส.อัมพิกา เศรษฐจากรักษ์	นักศึกษาปริญญาตรี	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
28	น.ส.เนตรชนก พึ่งสุข	นิสิตปริญญาตรี	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
29	น.ส.นุชราภรณ์ ทองม่วง	นิสิตปริญญาตรี	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
30	น.ส.เบญจวรรณ สุรัตน์	นิสิตปริญญาตรี	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
31	นายคมกฤษณ์ ศิริรัมย์	นิสิตปริญญาตรี	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
32	นายยงธนิศร์ พิมลเสถียร	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	ม.ธรรมศาสตร์
33	นายสถาพร ขวัญยืน	ผู้อำนวยการหน่วย	หน่วยศิลปากรที่ 5 ปราณบุรี
34	นายสมชัย บู่เตี้ยว	รองนายกเทศมนตรีปากน้ำ	เทศบาล
35	นางภิญญา อันภรี	นักบริหารสวัสดิการสังคม	เทศบาลตำบลบางปะกง
36	นางปรียาวัลย์ รั่มสิทธิ์	เจ้าหน้าที่ธุรการ	เทศบาลตำบลท่าสะอ้าน
37	นายศิริศักดิ์ สมพร	นักบริหารงานสาธารณสุข	เทศบาลตำบลหัวลำโรง
38	นางขวัญใจ จันทร์สำราญกุล	ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่ธุรการ	อบต.บ้านช่อ
39	นายจรัญ งามสุวรรณ	นายก อบต.	อบต.บางปะกง
40	นายสมพงษ์ สุวรรณระ	นายก อบต.	อบต.ท่าสะอ้าน
41	นายชำนาญ วิสัยพันธ์	ปลัด อบต.	อบต.ดอนตะกา อ.เมือง
42	นายณรงค์ศักดิ์ ชุณหกุล	นายก อบต.	อบต.เสม็ดเหนือ อ.บางคล้า
43	นายประดิษฐ์ ไกรสร	นายก อบต.	อบต.หัวไทร อ.บางคล้า
44	นายประเสริฐ ต่อรุ่งเรืองกิจ	นายก อบต.	อบต.หนองไม้แก่น อ.แปลงยาว
45	นายประสิทธิ์ สมบูรณ์	นายก อบต.	อบต.คลองเขื่อน กิ่ง อ.คลองเขื่อน
46	นายปรีชา ประสิทธิ์พานิช	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.หนองจอก อ.บางปะกง
47	นายพยุ่ง พิมพ์แก้ว	นายก อบต.	นายกบางกระเจ็ด อ.บางคล้า
48	นายมณฑล ไวยเจริญ	นายก อบต.	อบต.บางแก้ว อ.เมือง
49	นางเยาวมาฏ คงสาคร	รองนายก อบต.	อบต.บางพระ อ.เมือง
50	นางภาวินี สุวรรณวิก	รองนายก อบต.	อบต.โสธร อ.เมือง
51	ว่าที่ร้อยตรีสมยศ อินทร์สุวรรณ	นายก อบต.	อบต.ท่าทองกลาง อ.บางคล้า
52	นายวินัย โฟธิ	นายก อบต.	อบต.บางตลาด กิ่ง อ.คลองเขื่อน
53	นายวีรวัดณ์ ศิริโสภภาพงษ์	นายก อบต.	อบต.สิงโตทอง
54	นายสมาน วรพงษ์	นายก อบต.	อบต.บางคล้า อ.ราชสาส์น
55	นายสมเกียรติ สุขแพทย์	รองนายก อบต.	อบต.ดงน้อย อ.ราชสาส์น
56	นายสมนึก โฉมเฉลา	นายก อบต.	อบต.โยธะกา
57	นายสมยศ อร่ามศรี	รองประธานสภา อบต.	อบต.หนองแหน อ.พนมสารคาม
58	นายสุวัฒน์ แก้วประทุม	นิติกร 3	อบต.หัวลำโรง อ.แปลงยาว
59	น.ส.พิมพ์นิ มิ่งมณี	ปลัด อบต.	อบต.วังตะเคียน อ.เมือง
60	ว่าที่ ร.อ.ธนกฤต เซาว์พานิช	นักพัฒนาชุมชน	อบต.ท่าตะเกียบ อ.ท่าตะเกียบ
61	นายเทียนมาต หนูชานา	ปลัด อบต.	อบต.คลองนครเนื่องเขต

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
62	นายเปล่ง เรืองศิริ	รองนายก	อบต.ไสธร
63	ส.อ.โอภาส เรืองศิริ	ปลัด อบต.	อบต.เมืองใหม่
64	นายเฉลิมชัย เวศสุวรรณ	รองนายก อบต.	อบต.เมืองใหม่
65	นายอุดมศักดิ์ ทองใบ	จนท.วิเคราะห์ฯ	อบต.คลองนา
66	นายสมบุญรัตน์ ต่อมตั้ง	ประธาน	องค์กรอาสาพัฒนาชุมชน
67	นางชวณพิศ ชูรัตน์	อาจารย์	รร.บ้านนา “นายกพิทยากร”
68	คุณนพพร แดงนวล	อาจารย์	รร.ภัทรพิทยาจารย์
69	นายศุภชัย เพชรสูง	อาจารย์	รร.นายกพิทยาคม
70	พ.อ.ญ มณฑกานต์ มีภูผา	ผอ.ภาควิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	รร.จปร.
71	พ.อ.ญ รัตนา สิงห์โต	ผ.ศ.ส่วนการศึกษา	รร.จปร.
72	ร.ท.ญ กฤตยาภรณ์ เจริญผล	อาจารย์กองวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม	รร.จปร.
73	นายวิศรุต อุดมพล	นิสิตปริญญาตรี	ม.ศรีนครินทรวิโรฒ
74	นายนันทวุฒิ รัตน์สวน	นิสิตปริญญาตรี	มศว.
75	นายอภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ	ผู้จัดการโครงการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
76	นางอรพินท์ คงเดชอดิศักดิ์	ผู้แทนบริษัท เทสโก้ จำกัด	บริษัท เทสโก้ จำกัด
77	น.ส.อัฉรี วงศ์พรหม	ผู้แทนบริษัท เทสโก้ จำกัด	บริษัท เทสโก้ จำกัด
78	น.ส.อุทุมพร เจริญพานทอง	ผู้แทนบริษัท เทสโก้ จำกัด	บริษัท เทสโก้ จำกัด
79	นายไพรัช มามีเกตุ	ผู้ช่วยนักวิชาการ	บริษัท เทสโก้ จำกัด
80	จ.อ.เมเยอร์ สาริผล	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน 3	อบต.ดงละคร
81	นายเดชา ผลมะไฟ	เลขานายก อบต.	อบต.ศรีจุฬา
82	นางนุชรา โลหกุล	นักวิชาการศึกษา คศ.1	อบต.ดงละคร
83	นายบุญเลิศ บกดี	สมาชิก อบต.ศรีจุฬา	อบต.ศรีจุฬา
84	น.ส.พรพรรณนรินทร์ ทองถ่วง	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.วังกระโจม
85	นายมนูศักดิ์ ทองประมุล	รองนายก อบต.	อบต.พรหมณี
86	นายมีง สืบจากสา	รองนายก อบต.	อบต.เกาะหวาย
87	นายประทีป เทพจันทร์	เลขานายก อบต.ดงละคร	อบต.ดงละคร
88	นายสัมฤทธิ์ พรหมจारी	เลขานุการนายก อบต.	อบต.ศรีนาวา
89	นายบุญยืน พูลศรี	นายก อบต.ท่าทราย	อบต.ท่าทราย
90	นายภูริทัตต์ เกียรติวิวัฒน์กุล	นายก อบต.	อบต.บ้านพริก
91	นายสุทัศน์ สว่างเรือง	รองนายก อบต.	อบต.หินตั้ง
92	นายสุรสิงห์ พูนเพิ่มสุขสมบัติ	เกษตรอำเภอเมือง	สนง.เกษตรอำเภอเมืองนครนายก
93	นายประเสริฐ ศิรินภาพร	นักวิชาการ สवल.7ว	สผ.

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
94	น.ส.กตัญชลี เวชวิมล	นักวิชาการ สวล.5	สผ.
95	นางอภิชญา สิวะวรรณวงศ์	จนท.วิเคราะห์นโยบาย	สผ.
96	นายประกอบ แย้มกลิ่น	เลขานุการนายก อบต.	อบต.ปากพลี
97	นายสนอง ชุนศรี	รองนายก อบต.ปากพลี	อบต.ปากพลี
98	นายบุญยัง กิจใจ	นิติกรเครือข่าย ทส.ม.	ทส.ม.จ.นครนายก
99	นางภาณี กิจใจ	วิชาการกรรมการ	ทส.ม. จ.นครนายก
100	นางสุนีย์ นุลบุตรดา	กรรมการลุ่มน้ำนครนายก	วังกระโจม
101	นายสุทธิกุล คำแสง	กรรมการลุ่มน้ำนครนายก	วังกระโจม
102	นายไกรสร หมื่นสุนทร	นายช่างโยธา 6	สนง.เทศบาล ต.องครักษ์

**โครงการเข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการการจัดการสภาพแวดล้อมเมืองและชุมชน
ตามแนวทางเมืองและชุมชนน่าอยู่ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ภายใต้โครงการบริหารจัดการนิเวศลุ่มน้ำบางปะกง
จังหวัดฉะเชิงเทรา และ จังหวัดนครนายก**

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
1	นางปรียา บัวลอย (แทน)	นักวิชาการวัฒนธรรม 7ว	สนง.วัฒนธรรม จ.ฉะเชิงเทรา
2	นายอดิศักดิ์ กาญจนสาท	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	ทสจ.ฉะเชิงเทรา
3	นายสุวิทย์ อติษศรี	รองนายก ท่าทองกลาง	อบต.ท่าทองกลาง
4	นายบุญยั้ง เกษมสวัสดิ์	รองนายกอบต. ท่าทองกลาง	อบต.ท่าทองกลาง
5	นายชลอ ใหญ่	เจ้าหน้าที่อบต. ท่าทองกลาง	อบต.ท่าทองกลาง
6	นายจิตติชนนท์ เรืองวีรยุทธ	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 8ว	สผ.
7	นายประเสริฐ ศรีภาพร	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 7ว	สผ.
8	นายวิทยา ตั้งวิทยาเวท	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม 3	สผ.
9	นางวาสนา ศรีไทย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์	สผ.
10	นายณนันทน์ พฤตศรีธรรม	ปลัดอำเภอสนามชัยเขต	อ.สนามชัยเขต (แทนนายอำเภอ)
11	นายบุญเก็บ เลขวิวัฒน์	ประชาชนบางคล้า	บ้านมั่นคงอาหาร
12	นายโยธิน พดมาตร	จนท.สาธารณสุขชุมชน 2	เทศบาลตำบลทุ่งสะเดา
13	นายวรากร เกียรติไกรศักดิ์	นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ 5	เทศบาลตำบลบางปะกง
14	นางวิบูลย์ศรี มุสิทิมนี	หน.ฝ่ายบริหารงานสาธารณสุข 6	เทศบาลตำบลบางขนาก
15	นางสาวสิรินธร สิริประเสริฐ	พยาบาลวิชาชีพ	เทศบาลตำบลบางวัว
16	นางสาวสุพรรณิณี ลาภมูล	นักวิชาการสาธารณสุข 3	เทศบาลตำบลท่าข้าม
17	นางสุรินทร แสงรูป	นักพัฒนาชุมชน 3	เทศบาลตำบลบางขนาก
18	นายพัฒนพงศ์ โกบรเจ็ด	เจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน 5	เทศบาลตำบลปากน้ำ
19	นายธนาเดช เต็มปลื้ม	ปลัดอำเภอราชสาส์น	ที่ว่าการอำเภอราชสาส์น
20	นายจักรกฤษณ์ โชตนา	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน 5	อบต.ตีนเป็ด
21	นายชำนาญ วิสัยพันธ์	ปลัดอบต.ดอนเกาะทา	อบต.ดอนเกาะทา อ.บางน้ำเปรี้ยว
22	นางสาวบุญปลูก ทองกล่อม	เจ้าพนักงานธุรการ	อบต.บางกรูด
23	นายบรรเจ็ด สีเอง	นายช่างโยธา	อบต.บางปะกง อ.บางปะกง
24	นายประดิษฐ์ ไกรสร	นายก อบต.หัวไทร	อบต.หัวไทร อ.บางคล้า
25	นายประเสริฐ ต่อรุ่งเรืองกิจ	นายก อบต.หนองไม้แก่น	อบต.หนองไม้แก่น อ.แปลงยาว
26	นางสาวพิมพ์นิ มิ่งมณี	ปลัดอบต.วังตะเคียน	อบต.วังตะเคียน อ.เมือง
27	นายพินัน ชื่นบาล	เลขานายกอบต.	อบต.โยธะกา

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
28	นายพยุ่ง พิมพ์แก้ว	นายก อบต.บางกระเจ็ด	อบต.บางกระเจ็ด อ.บางคล้า
29	นางสาวจุฑาทพร แก่นอ้วน	นักวิชาการเกษตร 3	อบต.คลองเขื่อน
30	ว่าที่ร้อยตรีสมยศ วิมลเจริญ	นายก อบต.ท่าทองกลาง	อบต.ท่าทองกลาง อ.บางคล้า
31	นายวินัย โฟธิ	นายก อบต.บึงตลาด	อบต.บึงตลาด กิ่ง อ.คลองเขื่อน
32	นายวีรวัฒน์ ศิริโสภภาพงษ์	นายก อบต. สิงโตทอง	อบต.สิงโตทอง
33	นายสาพันธ์ ผาสุข	รองนายกอบต.บางผึ้ง	อบต.บางผึ้ง
34	นางสาวจีรภา หงวนสวัสดิ์	(แทน)นายกอบต.คลองขุด	อบต.คลองขุด
35	นายสมพงษ์ สุวรรณ	รองนายกอบต.ท่าสะพาน	อบต.ท่าสะพาน
36	นายสมาน วรพงษ์	นายกอบต.บางคม	อบต.บางคม อ.ราชสาส์น
37	นายสมยศ อร่ามศรี	รองประธานสภา อบต.หนองแหน	อบต.หนองแหน อ.พนมสารคาม
38	จสต.สุทิน กุลศรี	นายกอบต.โสธร	อบต.โสธร อ.เมือง
39	นายสุวัฒน์ แก้วประทุม	นิติกร 3	อบต.หัวสำโรง
40	นายอุดมศักดิ์ ทองใบ	จนท.วิเคราะห์	อบต.คลองนา
41	นางสาวกชพร วัฒนารธรรม	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.คลองนครเนื่องเขต
42	นายเปล่ง เรืองศรี	รองนายกอบต.โสธร	อบต.โสธร
43	ว่าที่ร้อยตรีประภัสสร ชมถาวร	ปลัดอบต.คลองบ้านโพธิ์	อบต.คลองบ้านโพธิ์
44	ส.อ.โอภาส ยืนทน	ปลัดอบต.เมืองใหม่	อบต.เมืองใหม่
45	นายสิทธิทา สิทธิมงคล	นักวิชาการเกษตร	อบต.หนองไม้แก่น
46	ผศ.ดร.สุวัฒนา ธาดานิติ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์
47	ดร.โกมล แพรกทอง	-	กรมป่าไม้
48	อ.ชาติชาย ร่มสนธิ์	-	บริษัทเทสโก้ จำกัด
49	นางอรพินท์ คงเดชอดิศักดิ์	นักวิชาการ	บริษัทเทสโก้ จำกัด
50	ดร.อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ	รศ.	บริษัทเทสโก้ จำกัด
51	นายทวีศักดิ์ เผ่าดี	-	บริษัทเนเจอร์เสิร์ช จำกัด
52	นางอัจฉรี วงศ์พรหม	-	บริษัทเทสโก้ จำกัด
53	นางสาวสุธาทิพย์ ชวนะเวสสกุล	อาจารย์	ม.ศรีนครินทร์วิโรฒ
54	นางสาววิชชุดา วรรณพันธุ์พงศ์	นิสิตปริญญาโท	สถาบันพระจอมเกล้าฯ ลาดกระบัง
55	นายเชิงชาญ ทองสุข	ผอ.ข่าว	INSS CABLE TV.3
56	นายทรงยศ อยู่สุข	-	บริษัทเนเจอร์เสิร์ช จำกัด
57	นางอมรรัตน์ วิถีสวัสดิ์	-	บริษัทเทสโก้ จำกัด
58	นายสุรชัย ปรีเปรม	จนท.สสธ.	เทศบาลตำบลท่าช้าง
59	นายอภิญา สิวะสรณวงศ์	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย	สผ.
60	นางกตัญชลิ เวชวิมล	นักวิชาการสิ่งแวดล้อม	สผ.
61	นายอรรถกฤษณ์ วิทยา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์	อบต.ราชสาส์น
62	นายมลวัตร บุญศักดิ์เจริญ	บุคลากร	อบต.ชุมพล
63	นายชวลิต หลอมทอง	หัวหน้าส่วนโยธา	อบต.ดงละคร

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	หน่วยงาน
64	นายปัญญา โปธิ์เงิน	นายกอบต.สาริกา	อบต.สาริกา
65	นายบุษกร อำพรธนต์	นักพัฒนาชุมชน	อบต.ดอนยอ
66	นายประสงค์ โสภกา	รองนายกอบต.ท่าทราย	อบต.ท่าทราย
67	นางสาวพรพรรณนรินทร์ ทองถ่วง	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.วังกระโจม
68	นายภูริทัตต์ เกียรติวิวัฒน์กุล	อบต.บ้านพริก	อบต.บ้านพริก
69	นายมณี สุขชม	รองนายกอบต.บ้านพร้าว	อบต.บ้านพร้าว
70	นายมนุญศักดิ์ ทองประมูล	รองนายกอบต.	อบต.พรมณี
71	นายมีง สีบจากสา	รองนายกอบต.เกาะหวาย	อบต.เกาะหวาย
72	ว่าที่ร้อยตรีสมยศ อินทร์สุวรรณ	นายกอบต.ท่าทองหลวง	อบต.ท่าทองหลวง
73	จ.อ.ศุภกร ไทรพัก	จนท.วิเคราะห์นโยบายและแผน	อบต.เขาเพิ่ม
74	นายอมร รังไชย	นิติกร	อบต.คลองใหญ่
75	นายอุทัย บุญมั่ง	รองนายกอบต.หนองแสง	อบต.หนองแสง
76	นายสวาท นาคดอนชก		-
77	นายสุทัศน์ สว่างเวียง	รองนายกอบต.หินตั้ง	อบต.หินตั้ง
78	นายวสันต์ เผือกทอง	ช่างโยธา	อบต.บ้านพริก
79	นายสมัคร พรหมสมบุญรณ์	นายกอบต.ท่าเรือ	อบต.ท่าเรือ
80	นางสาววรรณุช คุ่มพุด	หัวหน้าส่วนการคลัง	อบต.พิบูลออก
81	นางริสา พูลสวัสดิ์	ธุรการ	อบต.พิบูลออก
82	นายขจรศักดิ์	เลขานายก	-
83	นายบุญยัง ถังใจ	นิติกร	ทสม.จ.นครนายก
84	นางมาลี ถังใจ	นักวิชาการ	ทสม.จ.นครนายก
85	ดร.ศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์	รองศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
86	นายยงยุทธ จรรยาวัชร์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
87	นางสาวสุภาทิพย์ ขวณะเวสสกุล	อาจารย์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
88	นางสาววิษุฒดา วรรณพันธุ์พงศ์	นิสิตปริญญาโท	สจล.
89	นางสาวเบญจวรรณ สุรัชนี	นิสิตปริญญาโท	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
90	นายันทวุฒิ รัตนโสภณ	นิสิตปริญญาโท	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
91	นายประสงค์ จันท์เพียร	เลขานุการนายกอบจ.นย.	อบจ.นครนายก
92	นางอรพินท์ คงเดชอดิศักดิ์	บริษัทเทสโก้ จำกัด	บริษัทเทสโก้ จำกัด
93	ดร.อภิสิทธิ์ เอี่ยมหน่อ	บริษัทเทสโก้ จำกัด	บริษัทเทสโก้ จำกัด
94	นายทวีศักดิ์ เผ่าดี		บริษัทเนเจอร์เสิร์ช จำกัด
95	นายจิตตินันท์ เรืองวีรยุทธ	นวช.8ว	สผ.
96	นางกมลวรรณ รอดจ่าย	นวช.4	สผ.
97	นางสิวินีย์ ดิลกรัตน์พิจิตร	นวช.4	สผ.
98	นายเดชา พุ่มพวง	นักพัฒนาชุมชน 3	อบต.พิบูลออก

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7 ถนนพระรามที่ 6 พญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0-2265-6500
โทรสาร 0-2265-6511
www.onep.go.th

บริษัท เทสโก้ จำกัด
21/11-14 ถนนสุขุมวิท 18 แขวงคลองเตย เขตคลองเตย กรุงเทพฯ 10110
โทร. 0-2258-1320, 0-2259-5462-3 โทรสาร. 0-2258-1313

บริษัท แมคโครคอนซัลแตนท์ จำกัด
20 ซอยรัชดาภิเษก 36 ถนนรัชดาภิเษก แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทร. 0-2939-0511-5 โทรสาร. 0-2939-0520